

**КЫРГЫЗ-ТҮРК
“МАНАС”
УНИВЕРСИТЕТИ**

2020-жылдагы

**Административдик
иштердин отчету**

КЫРГЫЗ-ТҮРК “МАНАС” УНИВЕРСИТЕТИ

ЖЫЛДАГЫ АДМИНИСТРАТИВДИК ИШТЕРДИН ОТЧЕТУ-2020

Бишкек/КЫРГЫЗСТАН

2021

Манастын жети осуяты:

1. Эл-журттун ажырагыс бүтүндүгү жана бир жакадан баш, бир жеңден кол чыгарган ички биримдиги;
2. Улут аралык ынтымак, достук жана кызматташтык;
3. Улуттук ар-намыс жана атуулдук ариет;
4. Арыбас мээнет, алдыңкы өнөр-билим аркылуу бакубат дөөлөткө умтулуу;
5. Гуманизм, айкөлдүк, кечиримдүүлүк;
6. Табият менен таттуу мамиледе болуу;
7. Кыргыз мамлекеттүүлүгүн чыңдоо жана аны көздүн карегиндей сактоо.

“БИЛИМ – ЖАШОООНУН ЧЫНЫГЫ ДААНЫШМАНЫ”

K. Ataturk

МАЗМУНУ

ЖЕТЕКЧИЛЕРДИН СӨЗҮ	10
1. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ	12
1.1. КЫРГЫЗСТАН	12
1.2. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин тарыхый өнүгүүсү	12
1.3. МИССИЯ ЖАНА КОНЦЕПЦИЯ	15
1.4. ЫЙГАРЫМ УКУКТАР, МИЛДЕТТЕР ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИКТЕР	16
1.5. УНИВЕРСИТЕТ ТУУРАЛУУ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ	20
1.5.1. Материалдык-техникалык база	20
1.5.2. Уюштуруучулук түзүм	28
1.5.3. Маалыматтык ресурстар жана жабдуулар.....	30
1.5.4. Адам ресурстары	38
1.5.5. Көрсөтүлгөн кызматтар	49
2. МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР	86
2.1. Негизги саясат жана приоритеттер	86
2.2. Стратегиялык максаттар жана милдеттер	88
3. ИШ-ЧАРАЛАРГА ТИЕШЕЛҮҮ МААЛЫМАТТАР ЖАНА АЛАРДЫ БААЛОО ИШТЕРИ	89
3.1. Каржы иштери боюнча маалыматтар	89
3.2. Иш-чаралар тууралуу маалымат.....	107
3.3. Илимий изилдөө борборлорунун иш-чаралары	127
3.4. Административдик түзүмдөрдүн иш-чаралары	141
4. УНИВЕРСИТЕТТИН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА ЖӨНДӨМДҮҮЛҮКТӨРҮН БААЛО	152
АРТЫКЧЫЛЫКТАР	152
КЕМЧИЛИКТЕР	153
МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР	154
КООПТУУ ЖАГДАЙЛАР	154
5. ИЧКИ ТЕКШЕРҮҮНҮН ЖҮРГҮЗҮЛҮШҮНӨ КЕПИЛДИК БЕРҮҮ БОЮНЧА ЫРАСТАМА ...	156
6. КАРЖЫ БАШКАРМАЛЫГЫНЫН ЖЕТЕКЧИСИНИН ЫРАСТАМАСЫ	157
КОРУТУНДУ	158

ТАБЛИЦАЛАР

1-таблица. Кыймылсыз мүлктөрдүн аянты	20
2-таблица. Административдик түзүмдөрдүн жайгашкан жери жана ээлеген аянты	22
3-таблица. Академиялык түзүмдөрдүн жайгашкан жери жана ээлеген аянты	22
4-таблица. Бир студентке туура келген аянт (м ²)	23
5-таблица. Унаалар	23
6-таблица. Дарсканалардын жана лабораториялардын түзүмдөргө карата бөлүнүшү	24
7-таблица. Социалдык багыттагы имараттардын бөлүнүшү	25
8-таблица. Спорттук объекттердин бөлүнүшү	25
9-таблица. Кинозал	26
10-таблица. Ашкана жана буфеттердин жайгашкан жери, ээлеген аянты жана сыйымдуулугу	26
11-таблица. Академиялык кызматкерлердин кабинеттери	27
12-таблица. Административдик кызматкерлердин кабинеттери	27
13-таблица. Склад, архив жана устаканалар	27
14-таблица. Университетте колдонулган программалык жабдуулар жана маалыматтык системалар	30
15-таблица. Серверлердин саны	31
16-таблица. Программалык жабдуулар жана компьютерлер	33
17-таблица. Маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү	33
18-таблица. Башка маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү	33
19-таблица. Лабораториялар жана окуу-өндүрүштүк устаканалар	35
20-таблица. Жылдарга карата кызматкерлердин саны	38
21-таблица. Академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү	38
22-таблица. КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү	39
23-таблица. ТР жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү	39
24-таблица. 2020-2021-окуу жылында 39-беренесинин негизинде башка университеттерден келип иштеген академиялык кызматкерлердин саны	40
25-таблица. Академиялык кызматкерлердин жаш курагы, ээлеген кызматы жана жынысына карата бөлүнүшү	42
26-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү	42
27-таблица. Академиялык кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү	43
28-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган академиялык кызматкерлердин саны ...	43
29-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү	44
30-таблица. Жарым ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү	45
31-таблица. Саттык ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү	45
32-таблица. Административдик кызматкерлердин бөлүмдөргө жана жарандыгына карата бөлүнүшү	46

33-таблица. Административдик кызматкерлердин билим деңгээлине карата бөлүнүшү	47
34-таблица. Административдик кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү	47
35-таблица. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жана жынысына карата бөлүнүшү	47
36-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган административдик кызматкерлердин саны	47
37-таблица. Убактылуу негизде иштеген кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү	48
38-таблица. 2019-2020-окуу жылында “Мевляна” алмашуу программасынын алкагында жөнөтүлгөн академиялык жана административдик кызматкерлер	48
39-таблица. 2019-2020-окуу жылында “Эрасмус” жана “Орхун” алмашуу программаларынын алкагында келген академиялык жана административдик кызматкерлер	48
40-таблица. Факультеттерде/жогорку мектептерде жана орто кесиптик колледжде орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларынын саны	50
41-таблица. Коомдук илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны	50
42-таблица. Табигый илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны.....	51
43-таблица. 2019-2020-окуу жылында орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларында окуган студенттердин саны	51
45-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (коомдук илимдер институту)	53
44-таблица. Студенттердин жынысына карата бөлүнүшү	53
46-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (табигый илимдер институту).....	54
47-таблица. 2019-2020-окуу жылында өлкөлөр боюнча студенттердин саны	55
48-таблица. Түркия Республикасы жана Кыргыз Республикасынан сырткары башка өлкөлөрдүн жараны болгон студенттердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү	55
49-таблица. Студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толушу	56
50-таблица. ЖОЖдон кийинки программалары боюнча студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толушу	56
51-таблица. Жылдарга карата Кыргыз-Түрк “Манас” университетин тандоо индекси	56
52-таблица. 2020-2021-окуу жылы үчүн өткөрүлгөн ЖРТ жыйынтыгы боюнча мамлекеттик билим берүү гранты тууралуу жалпы статистикалык маалыматтар	57
53-таблица. 2019-2020-окуу жылында орто, жогорку кесиптик жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча окуудан чыгарылган студенттердин саны	58
54-таблица. Тартип жазасын алган студенттердин саны жана алган жазалары	58
55-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларында окуп, стипендия алган студенттердин саны.....	59
56-таблица. 2019-2020-окуу жылында ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында окуп, стипендия алган студенттердин саны	60
57-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларын аяктаган бүтүрүүчүлөрдүн саны	60
58-таблица. Коомдук илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны	60
59-таблица. Табигый илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны	61
60-таблица. Окуу жылына карата ар бир окутуучуга туура келген студенттердин саны	61
61-таблица. Окуу жылына карата ар бир профессор окутуучуга туура келген студенттердин саны	61

62-таблица. 2019-2020-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында келген студенттер	62
63-таблица. 2019-2020-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында кеткен студенттер	62
64-таблица. Студенттерге жана кызматкерлерге медициналык кызмат көрсөтүүлөр.....	64
65-таблица. Ден соолук борборунун кызматкерлери.....	64
66-таблица. Студенттердин инсандык өнүгүү жана кеңешүү борбору боюнча статистикалык маалыматтар	65
67-таблица. Студенттик үйлөрдүн сыйымдуулугу жана орундардын толушу	67
68-таблица. Жылдарга карата студенттик үйлөрдө жашаган студенттердин саны.....	68
69-таблица. Конок үйлөрү	68
70-таблица. Кызматтык турак жайлар	69
71-таблица. Тамак-аш менен тейлөө кызматы.....	70
72-таблица. Буфеттерде сатылган тамак-аш азыктары	70
73-таблица. Социалдык, маданий жана көркөм өнөр жаатындагы иш-чаралар	71
74-таблица. Ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугунун иш-чаралары	72
75-таблица. Студенттик клубдар жана алардын мүчөлөрүнүн саны	73
76-таблица. Студенттик клубдардын иш-чаралары.....	74
77-таблица. Сыйлыктар.....	78
80-таблица. Университетте өткөрүлгөн спорттук иш-чаралар	81
81-таблица. Университеттен тышкары өткөрүлгөн спорттук иш-чаралар.....	81
82-таблица. Китептердин китепканаларга карата бөлүнүшү.....	81
83-таблица. Китепкана булактарынын тармактарга карата бөлүнүшү	82
84-таблица. Китепкана булактарынын басылган жана электрондук форматына карата бөлүнүшү	83
85-таблица. Китепкана булактарынын жылдарга карата бөлүнүшү	83
86-таблица. Web of Science маалымат базасында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин дареги көрсөтүлгөн басылмалар жана келтирилген шилтемелердин саны	84
87-таблица. Студенттердин окуу-өндүрүштүк практикасы боюнча маалымат	84
88-таблица. Тигилген көчөттөрдүн жылдарга карата бөлүнүшү	85
89-таблица. Жашылча бакчалары.....	85
90-таблица. 2020-жылы иштелип чыккан ченемдик укуктук документтер.....	89
91-таблица. 2020-жылда бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүн аткаруу менен каржылоону пайдалануу	90
92-таблица. Бюджеттин чыгаша бөлүгү	91
93-таблица. 2018-2020-жылдардагы жалпы төлөмдөр жана чыгымдар (АКШ доллары)	91
94-таблица. 2018-2020-жж. аралыгындагы университеттин чыгымдары (АКШ доллары).....	92
95-таблица. 2018-2020-жж. чыгымдардын пайыздык катышы	92
96-таблица. 2018-2020-жж. чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү (АКШ доллары).....	92
97-таблица. 2020-жылдагы факультеттердин чыгымдары (АКШ доллары).....	93
98-таблица. 2020-жылы жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин чыгымдары (АКШ доллары).....	93
99-таблица. 2020-окуу жылында институттардын чыгымдары (АКШ доллары)	94
100-таблица. 2020-жылы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары (АКШ доллары).....	94
101-таблица. 2020 каржылык жылынын бюджетинин киреше бөлүгү (АКШ доллары)	95
102-таблица. Бухгалтердик операциялардын саны	96
103-таблица. Милдеттенмелер тууралуу маалымат.....	97

104-таблица. Стратегиялык пландоо башкармалыгынын бухгалтерия бөлүмүнүн иш көлөмү.....	97
105-таблица. 2020-жылдагы факультеттердин студенттерине жумшаган чыгымдар (АКШ доллары).....	98
106-таблица. 2020-жылы институттардын студенттерине жумшаган чыгымдар.....	99
107-таблица. 2020-окуу жылында жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин студенттерине жумшалган чыгымдар	99
108-таблица. 2020-окуу жылында административдик түзүмдөргө жумшалган чыгымдар.....	100
109-таблица. Студенттердин бөлүмдөрдө иш менен камсыздалышы	100
110-таблица. Студенттерге көмөк көрсөтүү фондунун жардамын алган студенттердин саны.....	101
111-таблица. Стипендиялардын бөлүнүшү	101
112-таблица. Илимий иш-чаралардын түрүнө карата бөлүнүшү	109
113-таблица. Илимий изилдөө долбоорлорунун бөлүнүшү.....	109
114-таблица. 2020-жылда бүткөрүлгөн долбоорлор	110
115-таблица. 2020-жылда бүткөрүлгөн долбоорлор (КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан колдоого алынган)	111
116-таблица. 2020-жылда уланып жаткан долбоорлор	111
117-таблица. www.mezun.manas.edu.kg веб-баракчасы боюнча статистикалык маалымат.....	114
118-таблица. Бүтүрүүчүлөр менен ишке ашырылган иш-чаралар	115
119-таблица. Алмашуу программаларынын алкагында өлкөлөр ортосунда түзүлгөн эки тараптуу келишимдер	116
120-таблица. Жергиликтүү жана эл аралык университеттер менен түзүлгөн эки тараптуу келишимдер	118
121-таблица. 2019-2020-окуу жылында студенттерди жайгаштыруу сынагынын жыйынтыктары боюнча алгачкы 100 кишилик тизмеге кирген абитуриенттердин академиялык түзүмдөргө карата бөлүнүшү	134
122-таблица. “Манас” СТЖС – 2020 абитуриенттер тууралуу статистикалык маалымат.....	135
123-таблица. 2019-2020-окуу жылында ачылган курстарда сертификат алуу укугуна ээ болгондордун саны	139
124-таблица. 2020-жылда аткарылган иштер жана жүзүгө ашырылган долбоорлор.....	141
125-таблица. 2020-жылда түзүлгөн келишимдер	145
126-таблица. Сапатты башкаруу тутумундагы формалар жана ички текшерүүлөрдүн саны.....	148
127-таблица. Жылдарга карата басмалардын көлөмү	149
128-таблица. student.manas.edu.kg веб-баракчасы боюнча статистикалык маалымат	150
129-таблица. Студенттер менен бирге өткөрүлгөн иш-чаралар	151

ГРАФИКТЕР

1-график. 2020-жылдагы чыгымдардын административдик	92
керектөөлөргө карата бөлүнүшү.....	92
2-график. 2020-жылдагы факультеттердин чыгымдары	93
3-график. 2020-жылдагы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары	95
4-график: 2020-жылдагы бюджеттин киреше бөлүгүнүн	96
пайыздык катышы (АКШ доллары).....	96
5-график: 2020-жылдагы бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн пайыздык катышы	98
6-график: 2020-жылдагы ай сайын эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	102
7-график: 2020-жылдагы ай сайын социалдык фондго төлөнгөн төлөмдөр.....	103
8-график: 2020-жылдагы ай сайын товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып	104
алууга кеткен чыгымдар.....	104
9-график: 2020-жылдагы ай сайын акча которууларга кеткен чыгымдар.....	105
10-график: 2020-жылдагы ай сайын капиталдык чыгымдар	106
11-график: ТРнын өкмөтүнүн университеттин бюджетине кошкон	106
салымы (жардам жана грант) боюнча ай сайын бюджетти аткаруу	106
12-график. Ишкана жана менчик кирешелери боюнча ай сайын бюджетти аткаруу	107

ЖЕТЕКЧИЛИКТИН СӨЗҮ

Ректор жана Биринчи проректордун сөзү

1995-жылдын 30-сентябрында Түркия Республикасынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан кол коюлган “Кыргызстандын борбору Бишкек шаарында Кыргыз-Түрк “Манас” университетин куруу жөнүндөгү” келишим ыйгарым укуктуу органдар тарабынан бекитилгенден кийин университет 1997-1998-окуу жылынан тарта студенттерге билим бере баштаган. Окуу жайыбыз эл аралык деңгээлде өзгөчө статуска ээ мамлекеттик университет болуп саналат. Орто Азиядагы бирден бир үлгүлүү студенттик шаарчага ээ университетибиз материалдык-техникалык базасын улам чыңдап жана жакшыртып турат. Кыргыз-Түрк “Манас” университети динамикалуу билим берүү чөйрөсүнө жана башкаруу философиясына ээ. Бул багытта университеттин жетекчилигинин кыйшаюусуз аткарууга белсенген приоритеттүү максаты – окуу жайыбызды жаңычылдыктын үлгүсү катары көрсөтүү жана ийгиликтүү келечекке даярдоо.

Илимдин өнүгүшүнө салым кошкон, өзүнүн жогорку квалификациялуу бүтүрүүчүлөрү менен коомго пайда келтирген Кыргыз-Түрк “Манас” университети Кыргызстандын жана Түркиянын алдыңкы окуу жайларынын бири болуу багытында ишенимдүү кадамдар менен алдыга карай арымдап жатат. Алдына койгон максаттарына жеткен окуу жайыбыз күн сайын бийиктикке умтулуп, билим берүү жаатында эл аралык маркага айланууда. Билим берүүдө өзүнө тартып турган илимий борбор, коомчулук жана иш чөйрөсү үчүн чыныгы баалуулук, интернационалдашууда үлгүлүү жогорку окуу жайы, түрк дүйнөсүнүн биримдигинин калыптанышы жана өнүгүшүндө таасирдүү күч жана дүйнөлүк илимге салым кошууда абройлуу университет болуу багытында өтө тездик менен өнүгүүдө.

Университет өзүнө таандык сапатты башкаруу тутумунун жардамы менен сапат кепилдигин камсыз кылып, бардык процесстерди стандартташтырууга маани берет. Технологиянын, илимдин жана изилдөөнүн чордонунда “инсан” тургандыгын эске алып, адамды алдыңкы орунга койгон окуу жайыбыз “университеттен да артык” болуу багытында чечкиндүү кадамдарды жасай берет. Коомдун көйгөйлөрүнө жана муктаждыктарына көңүл бурган дисциплиналар аралык изилдөөлөрдү жүргүзүүнү улантат.

ЖЕТЕКЧИЛЕРДИН СӨЗҮ

Дүйнөнү каптаган пандемиядан улам аралыктан окутуу чечимин кабыл алган университет бардык студенттерин интернет менен камсыз кылып, билим берүү ишмердүүлүгүн тынымсыз улантып келди.

Мындан тышкары, кызматкерлерге, студенттерге жана кызматкерлердин жакындарына кызмат көрсөтүү үчүн материалдык-техникалык жагынан тийиштүү талаптарга жооп берген Covid-19 диагностикалык борбору ачылып, ден соолук жана биринчи жардам көрсөтүү борборунун базасы чыңдалып, заманбап ден соолук борборуна айландырылды.

Студенттик шаарчанын ичинде социалдык багыттагы объекттер ачылып, кызматкерлерге жана студенттерге пайдаланууга берилген.

Университет өз максатына ылайык “Түрк дүйнөсүнүн санарип жарандыгы” долбоорун жүзөгө ашырууда башкы ролду ойноп, түрк дүйнөсүнүн жетимиштен ашуун университети менен протоколдорго кол коюу менен бул миссияга кошкон өз салымын дагы бир жолу көрсөттү.

Бул отчетту даярдоо процессине салым кошкон бардык кызматкерлерибизге ыраазычылык билдирүү менен бирге 2020-жылдын отчету тийиштүү түзүм, мекеме жана окурмандарга пайдалуу болушуна тилектешпиз.

Проф., докт. Алпаслан Жейлан
Ректор

Проф., докт. Асылбек Кулмырзаев
Биринчи проректор

1. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

1.1. КЫРГЫЗСТАН

Кыргызстан 1991-жылы Советтер Союзунун кулашынан кийин эгемендүүлүккө жеткен. Түндүгүндө Казакстан Республикасы, батышында Өзбекстан Республикасы, түштүк-батышында Тажикстан Республикасы жана түштүк-чыгышында Кытай Эл Республикасы менен чектешкен Кыргызстандын чек арасынын жалпы узундугу – 3878 км. Аянты – 198,500 миң км². Кыргызстан терең ойдуңдар, өрөөндөр жана бийик тоолорго ээ. Деңиз деңгээлинен орточо бийиктиги – 2750 метр. Кыргыз Республикасынын эң бийик жери Жеңиш чокусу, бийиктиги – 7439 метр. Эң төмөн жайгашкан жери – деңиз деңгээлинен 132 м бийиктикте жайгашкан Кара-Дарыя өрөөнү. Стратегиялык мааниге ээ Кыргызстан жети административдик аймактан турат. 2021-жылдагы расмий эмес маалыматтар боюнча, Кыргызстандын калкынын 6 524 195 адамды түзөт. Калктын жылдык өсүү темпи – 1,69 %.

Өлкөнүн экономикасы айыл чарба, мал чарба жана тоо-кен тармагына негизделген. Негизинен мал чарбасына негизделген айыл чарба тармактары үстөмдүк кылат. Негизги айыл чарба өнүмдөрүнө буудай, пахта, кант кызылчасы, жүгөрү, тамеки жана жашылча-жемиштер кирет.

1.2. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин тарыхынан

Кыргыз-Түрк “Манас” университети 1995-жылдын 30-сентябрында Түркиянын Измир шаарында Түркия Республикасы менен Кыргыз Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан кол коюлган “Кыргызстандын борбор шаары – Бишкекте “Кыргыз-Түрк “Манас” университетин куруу тууралуу” келишимдин негизинде курулган. 1995-жылы Бишкек шаарынын Манас проспектинде ижарага алынган чакан имаратта иштей баштаган бул университет таалим-тарбия иштерин 1997-1998-окуу жылында баштаган. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2001-жылдын 5-ноябрында ккабыл алган № 764 чечими боюнча эски аэропорттун тилкесинен 85 гектар жер тилкеси 49 жылдык мөөнөт менен университетибизге өткөрүлүп берилген.

Жер тилкелери бөлүнүп берилгенден кийин Экономика жана башкаруу факультети менен Коммуникация факультетинин имараттарын куруу боюнча тендер жарыяланып, 2002-жылдын 22-майында аты аталган факультеттердин имараттарын куруу иштери башталган.

1997-1998-окуу жылында университетте гуманитардык жана табигый илимдер факультетинин түркология жана тарых бөлүмдөрү, Экономика жана башкаруу факультетинин менеджмент бөлүмү, инженерия факультетинин компьютердик инженерия бөлүмү жана чет тилдер жогорку мектебинин түрк жана кыргыз тилдери боюнча даярдоо курсу ачылып, 3 факультет, 4 бөлүм жана 1 жогорку мектепте 86 студент билим алып, бардыгы болуп 127 кызматкер, алардын ичинен 89 административдик жана 38 академиялык кызматкер иштеген.

Университеттин “түзүлүш мезгили” катары каралган алгачкы 15 окуу жылдарынын ичинде окуу жайыбыз 8 факультетте, 4 жогорку мектепте жана 1 орто кесиптик колледжде окуу-тарбия жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 3411 студентке, анын ичинен орто

ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 3105 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 306 студентке билим берген. Окуу жайдын 673 кызматкеринин, алардын ичинен 349 академиялык жана 324 административдик кызматкеринин жардамы менен 289 студентти, 79 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. Бул окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 1261 студентти, 301 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2014-2015-окуу жылында уюшулганына 20 жыл болгон жана андан ары өнүгүүгө багыт алган университет 9 факультетте, 4 жогорку мектепте, 1 орто кесиптик колледжде, 2 институтта жана 4 илимий-изилдөө борборунда окуу-тарбия жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5142 студентке, анын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 4870 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 272 студентке билим берген. Окуу жайдын 658 кызматкеринин, алардын ичинен 274 академиялык жана 284 административдик кызматкеринин жардамы менен 617 студентти, 54 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. 2014-2015-окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 4743 студентти, 571 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2016-жылдын декабрь айын кошуп эсептегенде университет 9 факультетте, 3 жогорку мектепте, 1 орто кесиптик колледжде, 2 институтта жана 4 илимий-изилдөө борборунда окуу-тарбия жана илимий-изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5313 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5037 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 276 студентке билим берген. Окуу жайдын 1007 кызматкеринин, алардын ичинен 552 академиялык, 269 административдик жана 159 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкердин жардамы менен 697 студентти, 36 магистрант жана докторанттарды даярдап чыгарган. 2015-2016-окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 5440 студентти, 607 магистранттарды жана докторанттарды уясынан учурган.

2017-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде 22 жылдык тажрыйбасы менен университет 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжде жана 2 институтунда окуу-тарбия жана илимий изилдөө иштерин жүргүзүп, бардыгы болуп 5571 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5277 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 294 студентке билим берген. Окуу жайдан 1002 кызматкерлеринин, алардын ичинен 536 академиялык, 297 административдик жана 169 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкерлеринин жардамы менен 729 бакалавр, 42 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2016-2017-окуу жылын кошуп эсептегенде, университет бардыгы болуп 6169 студентти, 649 магистрант жана докторанттарды уясынан учурган.

2018-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжинде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 5760 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5468 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 292 студентке билим берилген. Окуу жайда 928 кызматкер, алардын ичинен 501 академиялык, 289 административдик жана 138 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 781 бакалавр, 48 магистрант жана докторант даярдалып

чыгарылган. 2017-2018-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 6950 студентти, 697 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

2019-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 5891 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5552 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 339 студентке билим берилген. Окуу жайда 973 кызматкер, алардын ичинен 533 академиялык, 312 административдик жана 128 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 668 бакалавр, 70 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2018-2019-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 7618 студентти, 767 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

2020-жылдын декабрь айын кошо эсептегенде университеттин 9 факультетинде, 3 жогорку мектебинде, 1 орто кесиптик колледжде жана 2 институтунда окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, бардыгы болуп 6073 студентке, алардын ичинен орто кесиптик жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча 5688 студентке, ал эми ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча 385 студентке билим берилген. Окуу жайда 946 кызматкер, алардын ичинен 544 академиялык, 321 административдик жана 81 убактылуу келишимдик негизде иштеген кызматкер эмгектенип, 989 бакалавр, 87 магистрант жана докторант даярдалып чыгарылган. 2019-2020-окуу жылын кошо эсептегенде, университет бардыгы болуп 7618 студентти, 767 магистрант жана докторантты уясынан учурган.

Кыргыз-Түрк “Манас” университети окуу-тарбиялоо иштерин жана административдик кызмат көрсөтүүлөрүн башкы корпусунда жана Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын ичинде жайгашкан имараттарда жүргүзүп келет.

1.3. . МИССИЯ ЖАНА КОНЦЕПЦИЯ

Университеттин миссиясы

Кыргыз-Түрк "Манас" университети түзүлгөн күндөн тарта түрк тилдүү мамлекеттердин ичинде сапаттуу билим берүүнү негизги милдеттеринин бири катары кабыл алган. Университеттин миссиясы – заманбап билим берүү системасынын жардамы менен түрк дүйнөсүнүн жаш муундарын аң-сезимдүү, өзүнө ишенген, жоопкерчиликтүү инсан катары тарбиялап өстүрүү. Окуу жайда өз маданий баалуулуктарын сактаган, ар тараптуулукка умтулган, инсан катары калыптанган, түрк дүйнөсү менен дүйнөлүк илимге өз салымын кошо алган, жаңы маданиятты курууну кыялданган жаш муундарды даярдоого артыкчылык берилет. Университет академиялык кызматкерлеринин жана студенттеринин катышуусунда түрк тилдүү мамлекеттер менен тил, илим, билим, тарых, адабият, маданият, көркөм өнөр, экономика жана спорт жаатында кызматташууну өнүктүрүүнү, ошондой эле инсандык баалуулуктарды калыптандырып, универсалдуулукка умтулат.

Университеттин концепциясы

Түрк дүйнөсүнүн эзелтен берки тажрыйбаларына таянган, абройлуу, эл аралык аренада өзүн тааныткан, окуу-тарбия жана илимий изилдөө иштери боюнча бай тажрыйбага ээ, түрк цивилизациясына салым кошо ала турган эл аралык деңгээлде абройлуу, жаратман жана дүйнөгө таанылган алдыңкы университет болуу окуу жайыбыздын негизги максаттары болуп саналат. Университеттин концепциясы – заманбап, демилгелүү, жаңычыл, өзгөрүүгө жана өнүгүүгө ачык, региондо алдыңкы катардагы окуу жай болуу. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин 21-кылымдагы негизги максаттарынын бири – жогорку квалификациялуу кадрларды даярдоо аркылуу Кыргызстандын экономикасына салым кошуу.

1.4. ЫЙГАРЫМ УКУКТАР, МИЛДЕТТЕР ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИКТЕР

Кыргыз Республикасы жана Түркия Республикасынын Өкмөттөрү тарабынан “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Уставы” тууралуу келишимге 1995-жылдын 17-декабрында кол коюлуп, эки өлкөнүн ыйгарым укуктуу органдары тарабынан бекитилгенден кийин күчүнө кирген.

1.4.1. Камкорчулар кеңеши

Камкорчулар кеңешинин милдеттери төмөнкүдөй:

- Камкорчулар кеңешинин иштөө усулун жана негиздерин нускама менен аныктоо;
- Ректорат же Камкорчулар кеңешинин мүчөлөрүнүн бирөөсүнүн сунушу боюнча факультетти, институтту, жогорку мектепти, илимий-изилдөө борборун, бөлүмдү жана кафедраны ачуу, жабуу же бириктирүү;
- Академиялык жана административдик кызматкерлерди даярдоо жана ар бир кызматкерге төлөнүүчү эң аз жана эң көп акы суммасын аныктоо;
- Академиялык жана административдик кызматкерлер үчүн келишимдин шарттарын жана негиздерин аныктоо;
- Университеттин жылдык иш алып баруу максаттарын аныктоо. Эки өлкө тарабынан аныкталган төлөмдөргө ылайык Ректор тарабынан даярдалган университеттин бюджетин текшерүү, бекитүү жана зарыл болгон учурда текшерүү жүргүзүү. Кийинки жыл үчүн талап кылынган төлөмдөрдү аныктап, май айынын акырына чейин эки өлкөнүн өкмөтүнө билдирүү;
- Ректорат күн тартибине койгон башка маселелер боюнча чечим чыгаруу;
- Устав боюнча Окумуштуулар кеңешине берилген милдеттерден тышкары Уставдын аткарылышы үчүн зарыл каржылык, административдик жана окуу-тарбиялык иштер тууралуу нускамаларды даярдоо;
- Университеттин жыл ичинде аткарган иштери тууралуу отчетту календардык жылдын аягында Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлигине, Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин жетекчилигине жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине жиберүү.

1.4.2. Текшерүү комиссиясы

Текшерүү комиссиясынын милдеттери төмөнкүдөй:

- Текшерүү комиссиясы Камкорчулар кеңешинин сарптоолорун жана башка ишмердүүлүгүн да текшерет.
- Текшерүү кеңешинин бирден мүчөсү эки тараптын Каржы министрлигинин бюджеттик маселелер боюнча кызматкерлеринин ичинен дайындалат.
- Камкорчулар кеңеши өзү белгилеген мөөнөт ичинде университетте илимий, административдик жана каржы багытта текшерүүлөрдү жүргүзөт жана бул максатта ички текшерүү органын түзө алат.
- Ар жылы жүргүзүлө турган текшерүүлөрдүн жыйынтыгы боюнча түзүлгөн отчеттун

бирден нускасы Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлигине, Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетине жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министирлиги менен Камкорчулар Кеңешинин төрагасына жиберилет.

- Түркия Республикасынын Улуттук билим берүү министрлигинин атынан Түркия Республикасынын Жогорку билим берүү комитетинин төрагасы менен Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министри зарыл болгон жана каалаган учурда кошумча текшерүү жүргүзүү талабын коё алат.

1.4.3. Ректор/Биринчи проректор

Ректор/ Биринчи проректордун милдеттери төмөнкүдөй:

- Университеттин кеңештеринде төрагалык кылуу, Камкорчулар Кеңешинин чечимдерин ишке ашыруу, университеттин кеңештеринде түшкөн сунуштарды талдап, тийиштүү чечимдерди чыгаруу жана университеттин түзүмдөрүнүн ортосундагы туруктуу иш жүргүзүүнү камсыз кылуу;
- Ар бир окуу жылынын аягында жана зарыл болгон учурларда университеттин окуу-тарбия, илимий изилдөө, басмага чыгаруу жана коомчулукка кызмат көрсөтүү боюнча иш-чаралары тууралуу отчетту Камкорчулар Кеңешине сунуштоо;
- Университеттин тийиштүү түзүмдөрүнүн жана университеттин Окумуштуулар кеңеши менен Башкаруу кеңешинин сунуш жана пикирлерин эске алуу менен университеттин инвестициялоо программаларын, бюджетин жана кадрларга болгон муктаждыктарды Камкорчулар Кеңешине сунуштоо;
- Зарыл учурларда университеттин курамына кирген бөлүмдөрдөгү жана түзүмдөрдө иштеген окутуучулардын жана башка кызматкерлердин кызмат орундарын алмаштыруу же аларды жаңы орундарга дайындоо;
- Университеттин түзүмдөрүнүн жана бардык баскычтагы кызматкерлеринин иш-аракеттерине жалпы көзөмөл жана текшерүү жүргүзүү;
- Камкорчулар Кеңеши тарабынан бекитилген уюштуруучулук түзүмдүн схемасына ылайык Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен жетекчилердин ыйгарым укуктары менен жоопкерчиликтерин аныктоо;
- Университеттин Уставынын негизинде өзүнө жүктөлгөн башка милдеттерди аткарат.

1.4.4. Окумуштуулар кеңеши

Окумуштуулар кеңешинин милдеттери төмөнкүдөй:

- Университеттин окуу-тарбия, илимий изилдөө жана басып чыгаруу ишмердүүлүгүнүн негиздерине байланыштуу чечимдерди кабыл алуу;
- Университеттин жылдык окуу программасын жана академиялык календарын карап чыгып, бекитүү;
- Диплом берген түзүмдөрдүн билим берүү программаларын жана аларга киргизилген өзгөртүүлөрдү бекитүү;
- ЖОЖдон кийин билим берүүгө байланыштуу негиздерди аныктоо;
- 2 жылдык жана 4 жылдык билим берүү программалары боюнча студенттердин сабакка

катышуу, ара сынактардын саны жана алардын студенттин алган баасына тийгизген таасири; өндүрүштүк практика, сынак жана кайра тапшыруу сынактары сыяктуу шарттардын негиздерин аныктай турган нускамаларды бекитүү;

- Студенттердин тартиби боюнча нускаманы бекитүү;
- Университеттин түзүмдөрүнүн арасындагы мамилелерди жөнгө салуу;
- Жылда бир жолу Ректорат тарабынан даярдалган университеттин иш-чаралары тууралуу отчетту карап чыгуу жана тийиштүү сунуштарды киргизүү;
- Факультеттердин башкаруу кеңештеринин өзгөчө стипендия жана ардактуу академиялык наамын ыйгаруу боюнча сунуштарын карап чыгып, бекитүү (Университеттин стипендия боюнча нускамасы, университеттин ардактуу академиялык наам ыйгаруу боюнча нускамасы);
- Факультет кеңештеринин жана Ректоратка караштуу институт жана жогорку мектеп кеңештеринин чечимдерине каршы нааразычылыктарды карап чыгуу жана тийиштүү чечим чыгаруу;
- Университеттин Башкаруу кеңешине мүчө тандоо;
- Ректорат сунуштаган маселелер боюнча пикир алышуу жана чечимдерди чыгаруу.

1.4.5. Башкаруу кеңеши

- Башкаруу кеңешинин милдеттери төмөнкүдөй:
- Камкорчулар кеңеши менен Окумуштуулар кеңешинин чечимдерин жүзөгө ашырууда аныкталган план жана программалар боюнча Ректорго жардам берүү;
- Университетке караштуу түзүмдөрдүн сунуштарын эске алуу менен инвестициялоо программаларын, бюджеттин долбоорун карап чыгуу жана өз сунуштары менен Ректоратка сунуштоо;
- Университеттин башкаруу иштерине байланыштуу Ректордун алдыга койгон маселелери боюнча чечим кабыл алуу;
- Факультет, институт, жогорку мектептердин башкаруу кеңештеринин чечимдерине каршы нааразычылыктарды карап чыгуу жана тийиштүү чечим чыгаруу;
- Университеттин Уставынын алкагында ректорат алдыга койгон маселелерди талкуулап чечим чыгаруу.

1.4.6. Факультеттердин башкаруу органдары

Факультеттердин башкаруу органдарына деканат, факультет кеңеши жана факультеттин башкаруу кеңеши кирет.

Факультет жана түзүмдөрдүн өкүлдөрү болгон декандар ректораттын сунушу боюнча Камкорчулар кеңеши тарабынан 3 жылга шайланат. Ар бир декан өз милдетин аткарууда өзүнө жардамчы катары эң көп 2 профессор окутуучуну 3 жылга дайындоо үчүн Ректоратка сунуштайт.

Декандын орун басарлары Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан дайындалат. Декандардын кызмат мөөнөтү аяктаганда орун басарларынын да мөөнөттөрү аяктайт. Кызмат мөөнөтү аяктаган декандар кайрадан дайындала алышат.

Декандардын милдеттери төмөнкүдөй:

- Факультет кеңештерине жетекчилик кылуу, факультет кеңештеринин чечимдерин аткаруу жана факультет түзүмдөрүнүн ортосундагы иштерди үзгүлтүксүз жүргүзүүнү камсыз кылуу;
- Ар бир окуу жылынын аягында жана талап кылынган учурунда факультеттин жалпы абалы жана иш-аракеттери тууралуу отчетту Ректоратка берүү;
- Факультеттин финансы каражаттарына жана кадрларга болгон муктаждыктары жөнүндө өтүнмөнү Ректоратка билдирүү, факультеттин бюджети боюнча факультеттин башкаруу кеңешинин пикири алынгандан кийин аны Ректоратка сунуштоо;
- Факультеттин түзүмдөрүнүн жана бардык кызматкерлеринин иш-аракеттерине жалпы көзөмөл жана текшерүү жүргүзүү;
- Университеттин Уставы менен өзүнө жүктөлгөн башка милдеттерди аткаруу.

1.4.7. Институттардын башкаруу органдары

Институттардын башкаруу органдарына институттун мүдүрлүгү, институт кеңеши жана институттун башкаруу кеңеши кирет. Институттун мүдүрлөрү Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан 3 жылга дайындалат. Кызмат мөөнөтү аяктаган институттун мүдүрү кайрадан дайындалат.

Ар бир институт мүдүрүнүн университетте иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык мөөнөткө дайындалган эң көп 2 орун басары болот. Институттун мүдүрүнүн орун басарлары институт мүдүрүнүн сунушу боюнча Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан дайындалышат. Институт мүдүрлөрүнүн кызмат мөөнөтү аяктаганда орун басарларынын кызмат мөөнөтү да аяктайт.

1.4.8 Жогорку мектептердин башкаруу органдары

Жогорку мектептердин башкаруу органдарына жогорку мектептин мүдүрлүгү, жогорку мектептин кеңеши жана жогорку мектептин башкаруу кеңеши кирет.

Жогорку мектептердин мүдүрлөрү Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Мөөнөтү аяктаган мүдүрлөр кайрадан дайындалат.

Ар бир жогорку мектеп мүдүрүнүн университетте иштеген окутуучулардын ичинен 3 жылдык мөөнөткө дайындалган эң көп 2 орун басары болот. Жогорку мектеп мүдүрүнүн орун басарлары жогорку мектептин мүдүрүнүн сунушу боюнча Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан дайындалат. Жогорку мектептин мүдүрүнүн кызмат мөөнөтү аяктаганда, анын орун басарларынын да кызмат мөөнөтү аяктайт.

1.4.9. Бөлүмдөрдүн башкаруу органдары

Бир эле факультетте же жогорку мектепте бирдей же окшош адистик боюнча окуу иштерин жүргүзгөн бөлүмдөрдү ачууга болбойт. Бөлүмдөр бөлүм башчылары тарабынан башкарылат. Бөлүм башчылары бөлүмдө иштеген профессорлордун, профессор болбогон учурда доценттердин, доцент болбогон учурда доценттин милдетин аткаруучулардын ичинен факультеттерде декандын, жогорку мектептерде мүдүрдүн сунушу боюнча Биринчи проректордун пикирин эске алуу менен Ректор тарабынан 3 жылдык мөөнөткө дайындалат. Мөөнөтү аяктаган бөлүм башчылары кайрадан дайындалат.

1.5. УНИВЕРСИТЕТ ТУУРАЛУУ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

Кыргыз-Түрк “Манас” университети окуу-тарбиялоо иштерин жана административдик кызмат көрсөтүүлөрүн Ректораттын башкы корпусунда жана Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын ичинде жайгашкан имараттарда жүргүзүп келет.

1.5.1. Материалдык-техникалык база

1.5.1.1. Кыймылсыз мүлктөрдүн аянты

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин жалпы аянты 850180 чарчы метрди түзөт. Башкы корпусун жалпы аянты – 8780 чарчы метр. Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчанын жалпы аянты – 841400 чарчы метр. Имараттардын жалпы аянты – 118131,66 чарчы метр.

1-таблица. Кыймылсыз мүлктөрдүн аянты

Имараттын аталышы	Жалпы (м ²)	Пайдаланууга берилген жылы
Башкы имарат	8346,00	1998
Студенттер үйүнүн Б корпусу	4355,20	2000
Орто кесиптик колледждин имараты	4653,30	2000
Кызматкерлердин турак-жайы (24 батирлүү)	2245,80	2000
Экономика жана башкаруу факультети	12269,20	2004
Коммуникация факультети	10868,30	2004
Студенттер үйүнүн В корпусу	1430,30	2010
Кызматкерлердин турак-жайы (61 батирлүү)	7810,20	2010
Факультеттердин кошумча эки кабаттуу имараттары-5 даана	1595,60	2012
Турмуш-тиричиликти тейлөө комплекси	4655,20	2012
Технология борбору	3384,40	2012
Студенттик кеңештин кеңсеси (тез курулуучу конструкциялардан салынган)	220	2012
Студенттер үйүнүн А корпусу	11669,50	2013
Ректораттын имараты	2937,30	2015

Табигый илимдер жана инженерия факультеттери	8666,70	2015
Жабык спорт комплекси	3489,70	2015
Теология факультетинин окуу-практикалык мечити	4064,70	2015
Теология факультети	3513,20	2017
Окуу-тарбиялык жана илимий-изилдөө комплекси	428,4	2018
Окуу жана маектешүү жайы (тез курулуучу конструкциялардан салынган)	21144,20	2017
Окуу жана маектешүү жайы (тез курулуучу конструкциялардан салынган)	384,46	2018
Техникалык кызматтар башкармалыгынын кеңсеси (тез курулуучу конструкциялардан салынган)	428,4	2018
Жалпы	118131,66	

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде академиялык жана административдик түзүмдөрдүн жалпы аянты болжол менен 102031,85 чарчы метрди түзөт. Жалпы пайдалануудагы жерлердин (коридорлор, холлдор, тепкичтеги аянттар, балкондор, дааратканалар ж.б.) аянты - 16099,81 чарчы метр. Жалпы пайдалануудагы жерлердин аянтын кошо эсептегенде, имараттардын жалпы аянты 118131,66 чарчы метрге жетет.

2-таблица. Административдик түзүмдөрдүн жайгашкан жери жана ээлеген аянты			
Имараттын аталышы (м2)	Башкы корпус (м ²)	Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарча (м ²)	Жалпы (м ²)
Камкорчулар кеңеши	30,1	0	30,1
Ректорат	922,1	2558,90	3481,00
Башкы катчылык	225,4	1088,00	1313,40
Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы	321,9	1575,04	1896,94
Административдик иштер бөлүмү	0	897,4	897,4
Материалдык мүлк бөлүмү	0	222,1	222,1
Китепкана жана иш кагаздары башкармалыгы	529,8	1057,20	1587,00
Студенттик иштер башкармалыгы	33,7	617,44	651,14
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	0	1258,70	1258,70
Студенттик үйлөр бөлүмү	0	12677,79	12677,79
Медициналык кызмат бөлүмү	0	578,78	578,78
Психологиялык-педагогикалык кеңеш жана көмөк көрсөтүү бөлүмү	0	93,6	93,6
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	272,4	29,2	301,6
Курулуш иштери башкармалыгы	95,5	2256,29	2351,79
Радио жана телекөрсөтүү бөлүмү	0	1183,60	1183,60
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	29,7	305,6	335,3
Техникалык бөлүм	0	0	0
Студенттик шаарча башкармалыгы	0	181,2	181,2
Социалдык багыттагы имараттарды, буфеттерди иштетүү бөлүмү	586,4	5467,89	6054,29
Маданий массалык иш-чаралар бөлүмү	0	924,4	924,4
Мейманкана жана кызматтык турак жайларды иштетүү бөлүмү	0	10749,69	10749,69
“Мевляна” алмашуу программасынын координаторлугу	0	21	21
ЖАЛПЫ	3047,00	43743,82	46790,82

3-таблица. Академиялык түзүмдөрдүн жайгашкан жери жана ээлеген аянты			
Имараттын аталышы (м2)	Башкы корпус (м ²)	Ч. Айтматов атындагы студенттик шаарча (м ²)	Жалпы (м ²)
Гуманитардык факультет	0,00	6407,20	6407,20
Табигый илимдер факультети	0,00	2749,10	2749,10
Көркөм өнөр факультети	0,00	4038,29	4038,29
Ветеринария факультети	0,00	8429,67	8429,67
Табигый илимдер институту	0,00	314,60	314,60
Айыл чарба факультети	0,00	5963,88	5963,88
Коомдук илимдер институту	0,00	190,85	190,85

Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	0,00	5012,58	5012,58
Чет тилдер жогорку мектеби	3969,10	0,00	3969,10
Орто кесиптик колледж	0,00	3035,89	3035,89
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	0,00	1715,89	1715,89
Коммуникация факультети	0,00	5746,90	5746,90
Инженерия факультети	0,00	4539,08	4539,08
Теология факультети	0,00	3128,00	3128,00
ЖАЛПЫ	3969,10	51271,93	55241,03

Башкы корпуста жана Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчада бир студентке туура келген аянт (м²) төмөнкү таблицада көрсөтүлгөн.

	Аянт (м ²)	Студенттердин саны	Бир студентке туура келген аянт (м ²)
Ачык аянтчалар	850180	6076	139,92
Жабык аянтчалар	118131,66		19,44
Окуу бөлмөлөрү	14835,4		2,44
Социалдык багыттагы имараттар	8066,20		1,33

1.5.1.2. Унаалар

Унаанын түрү	Номери	Сатып алынган күнү	Камсыздоо түрү
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	4751 ВВ	19.08.2008	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	1014 ВС	19.08.2008	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (жеке автоунаа)	3831 ВС	19.06.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (кызматтык автоунаа)	2078 ВС	29.05.2008	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (кызматтык автоунаа)	3833 ВС	19.06.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (кызматтык автоунаа)	4293 ВС	18.09.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (кызматтык автоунаа)	06 FF 337	29.04.2014	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (кызматтык автоунаа)	4294 ВС	18.09.2013	Сатып алуу
Жеңил автоунаа (кызматтык автоунаа)	3832 ВС	19.06.2013	Сатып алуу
Тез жардам автоунаасы (медициналык жабдыктар менен жабдылган)	3832 ВС	19.06.2013	Satinalma
	6903 ВА	02.03.2001	Сатып алуу
Пикап (3 же 6 орундуу кызматтык автоунаа)	0059 ВС	20.03.2013	Сатып алуу
Пикап (3 же 6 орундуу кызматтык автоунаа)	6933 ВА	17.03.2001	Сатып алуу
Минибус (8 орундуу кызматтык автоунаа)	0096 ВС	21.06.2013	Сатып алуу
Трактор	0736 TRSB	04.05.2012	Сатып алуу
Мотоцикл	-	22.03.2016	Сатып алуу
Велосипед (механикалык тормозу бар)	-	22.03.2016	Сатып алуу
ЖАЛПЫ		16	

1.5.1.3. Eđitim Alanları

ТҮЗҮМДӨР	Дарскана						Лаборатория						Окуу аянтчалары (жалпы)								
	Дарскана			Дарскана (жалпы)			Компьютердик лаборатория			Башка лабораториялар			Лаборатория (жалпы)		Жалпы (дарс.+т.аб.)						
Саны	Сыйымдуулугу	м²	Саны	Сыйымдуулугу	м²	Саны	Сыйымдуулугу	м²	Саны	Сыйымдуулугу	м²	Саны	Сыйымдуулугу	м²	Саны	Сыйымдуулугу					
Гуманитардык факультет	2	204	291,5	19	850	1337,8	21	1054	1629,3	0	0	0	4	110	273,7	4	110	273,7	25	1164	1903
Табигый илимдер фак.	0	0	0	12	330	605,3	12	330	605,3	1	20	76,7	3	80	272,7	4	100	349,4	16	430	954,70
Көркөм өнөр факультети	1	54	96,7	13	235	473,43	14	289	570,13	1	10	29,2	1	25	193,9	2	35	223,1	16	324	793,23
Экономика жана башкаруу факультети	1	105	144,2	11	530	791,5	12	635	935,7	1	25	80,7	1	105	143	2	130	223,7	14	755	1159,4
Коммуникация факультети	2	414	415,7	7	260	421,1	9	674	836,8	3	50	219,1	0	0	0	3	0	0	12	674	836,80
Инженерия факультети	0	0	0	9	235	412,1	9	235	412,1	3	95	248,5	12	259	735,9	15	354	983,89	24	589	1395,9
Ветеринария факультети	3	240	331,59	2	92	84,3	5	324	415,89	0	0	0	16	480	844,6	16	480	844,6	21	804	1260,49
Айыл-чарба факультети	4	480	596,1	8	252	242,86	12	732	838,99	1	30	89,4	12	240	694,39	13	270	783,79	25	1002	1622,7
Теоология факультети	2	108	242,4	6	200	353,5	8	308	595,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	308	595,9
Табигый илимдер институту	0	0	0	1	25	29	1	25	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	29
Коомдук илимдер институту	0	0	0	2	28	59,35	2	28	59,35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	28	59,35
Дене тарбия жана спорт жог. мектеби	0	0	0	8	185	411,16	8	185	411,16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	185	411,16
Туризм жана мейманкана иштетүү жог. мектеби	0	0	0	6	195	305,2	6	195	305,2	1	15	38,5	5	103	571	6	118	609	12	313	914,20
Чег тилдер жог. мектеби	0	0	0	49	1275	1813,4	49	1275	1813,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	49	1275	1813,4
Орто кесиптик колледж	1	100	133	14	400	746	15	500	879	2	55	94	7	255	767	9	110	207	24	610	1086
ЖАЛПЫ	16	1705	2251,2	167	4812	7783,7	183	6789	10337,22	13	270	786,7	61	1417	3801,8	74	1707	4498,18	257	8496	14835,4

6-таблица. Дарсканалардын жана лабораториялардын түзүмдөргө карата бөлүнүшү

1.5.1.4. Социалдык багыттагы имараттар

7-таблица. Социалдык багыттагы имараттардын бөлүнүшү

Түзүмдөр	Саны (даана)	Сыйымдуулугу	м ²
Буфеттер*	12	1781	3279,76
Жыйын залы ***	19	466	595,4
Конференц-зал*	4	960	1681,5
Окуу залы**	2	411	1768,09
Сабактарга даярдануу үчүн атайын залдар	7	500	741,5
ЖАЛПЫ	44	4094	8066,25

8-таблица. Спорттук объекттердин бөлүнүшү

Спорттук объекттер	Ачык (даана)	Жабык (даана)	м ²
Футбол талаасы	2		9027,8
Баскетбол аянтчасы	2	1*	1822,19
Волейбол аянтчасы	2		593,33
Теннис корту	1		820
Гимнастика залы	1		180
Жөө жүргүнчүлөр аянтчасы	2		5564,25
Күрөш залы		1	143,82
Фитнес залы		1	141,96
Бокс залы		1	168
Дзюдо жана самбо залы		1	187
Тэквондо залы		1	96,8
ЖАЛПЫ	10	6	18745,15

9-таблица. Кинозал

	Даана	Аянты (м2)	Сыйымдуулугу (орун)	2020-жылда көрсөтүлгөн кинотасмалардын саны
Кинозал	1	299,7	132	15

10-таблица. Ашкана жана буфеттердин жайгашкан жери, ээлеген аянты жана сыйымдуулугу

Түзүмдөр	Даана	Аянты (м²)	Сыйымдуулугу (орун)
Башкы имараттагы студенттер үчүн ашкана	1	208	238
Турмуш-тиричиликти тейлөө комплексиндеги студенттер үчүн ашкана	1	725	454
Башкы имараттагы кызматкерлер үчүн ашкана	1	110	100
Турмуш-тиричиликти тейлөө комплексиндеги кызматкерлер үчүн ашкана	1	725	300
Көп функционалдуу жыйын залы	1	286	104
VIP конок үйү	1	73	35
Мини-маркет	1	15	-
Башкы имараттагы буфет	1	67	56
Студенттер үйүндөгү (А корпусу) буфет	1	131	60
Экономика жана башкаруу факультетинин имаратындагы буфет	1	174	104
Айыл чарба факультетинин имаратындагы буфет	1	190	50
Окуу жана маектешүү жайы	1	384,46	230
ЖАЛПЫ	12	3088,5	1731

1.5.1.5. Кабинеттер

11-таблица. Академиялык кызматкерлердин кабинеттери

	Саны (даана)	Колдонулган аянт м ²	Колдонуучулардын саны
Кабинет	262	6010,857	384

12-таблица. Административдик кызматкерлердин кабинеттери

	Саны (даана)	Колдонулган аянт м ²	Колдонуучулардын саны
Кабинет	204	5147,48	262
Тейлөөчү кызматкерлердин бөлмөлөрү	60	972,01	194

13-таблица. Кампалар, архивдер жана устаканалар

	Даана	Аянты (м2)
Складдар	41	1543,33
Архивдер	16	265,85
Устаканалар	7	469,95
Торлор	66	2312,13

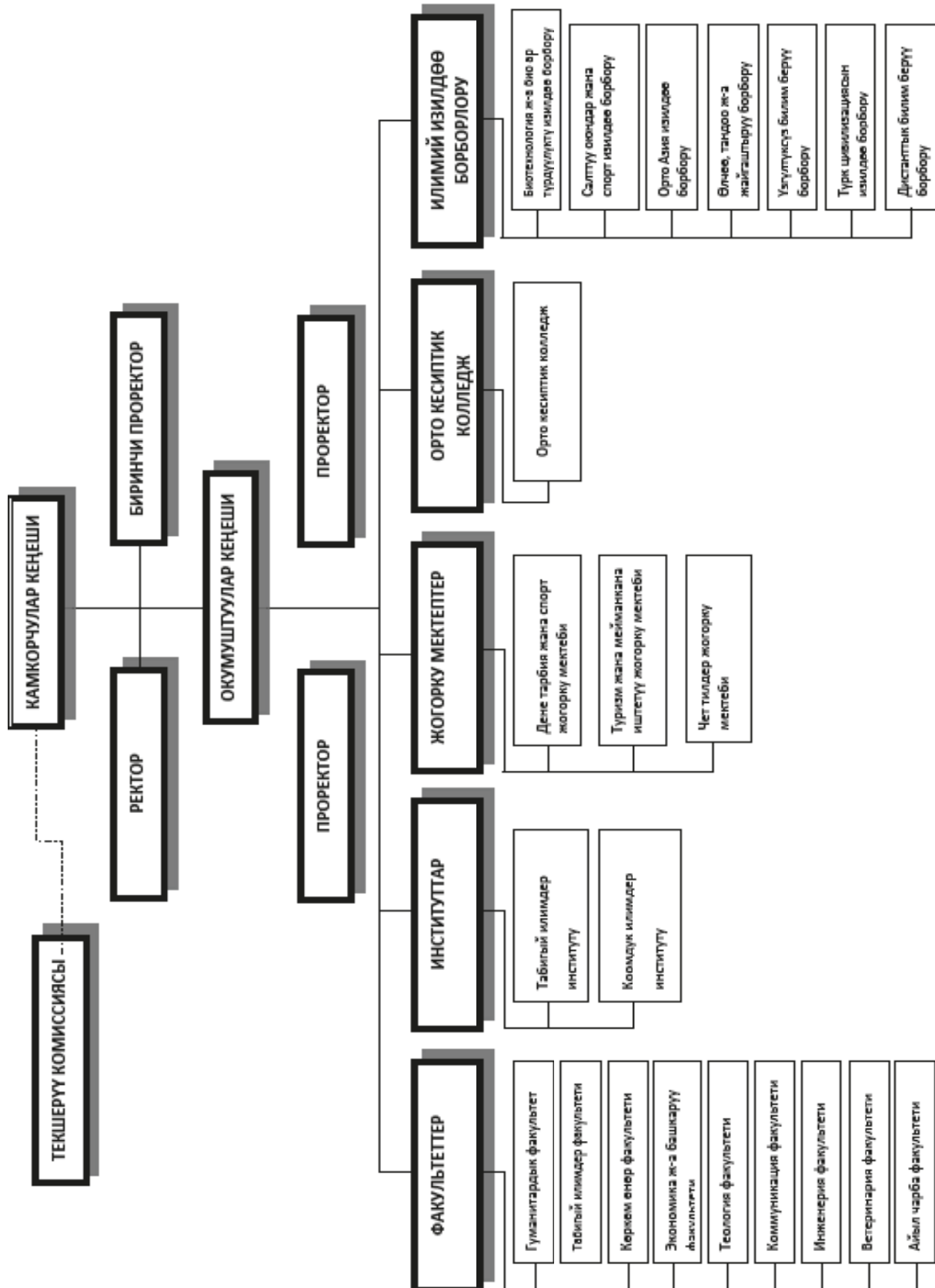

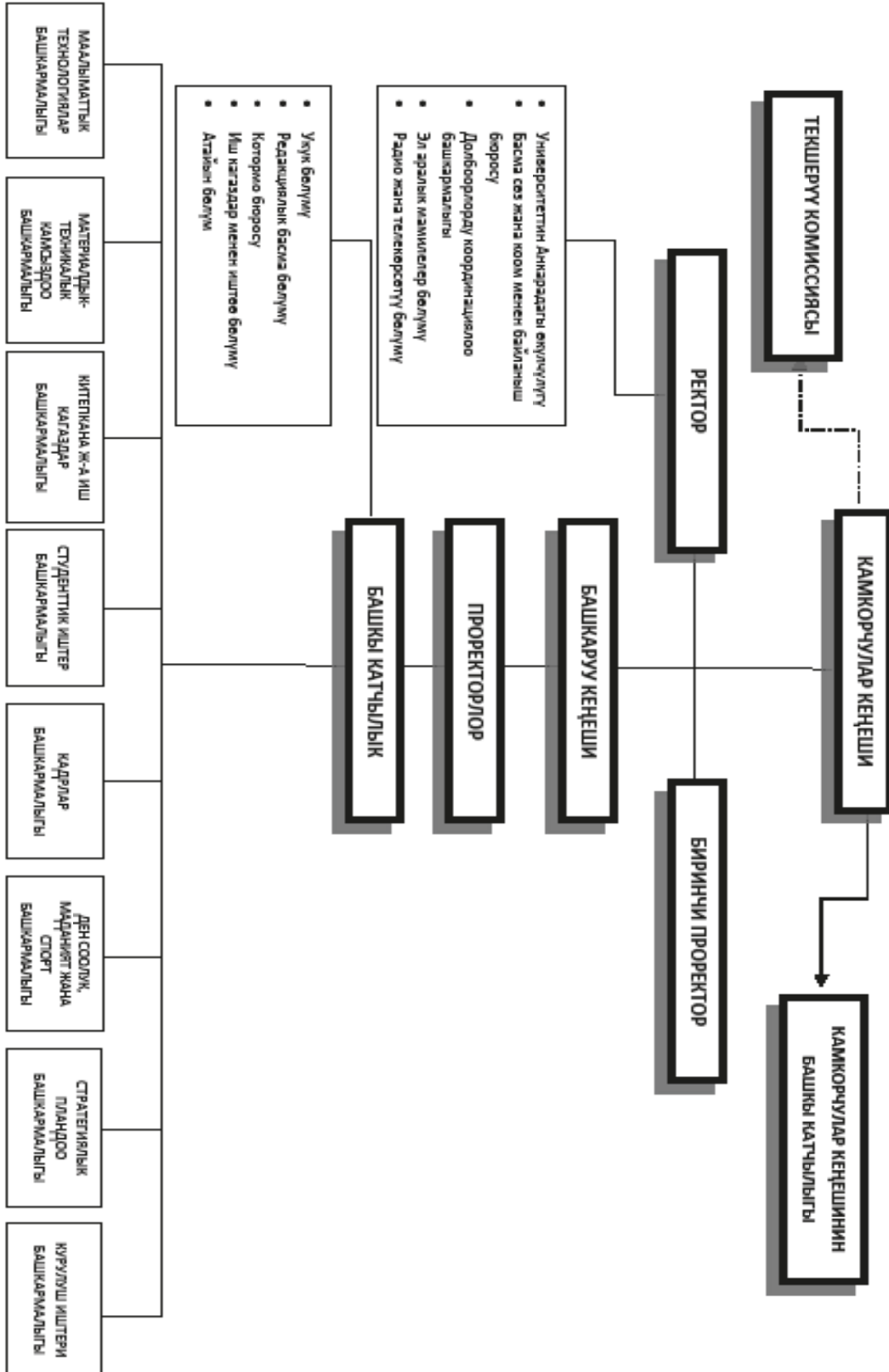
1.5.2. Уюштуруучулук түзүм

АКАДЕМИЯЛЫК ТҮЗҮМДҮН СХЕМАСЫ

İDARİ TEŞKİLAT ŞEMASI

1.5.3. Маалыматтык ресурстар жана жабдуулар

Университет окуу-тарбия иштерин жүргүзүүдө заманбап технологияларды колдонууга жана окуу жайдын жамаатынын бул ресурстардан пайдалануусун камсыз кылууга умтулат. Бул принциптин негизинде бардык түзүмдөрдүн IT жабдууларын инвентаризациялоого, материалдардын кыймылына, китепкананын кызматтарына, кадр маселесине жана студенттердин кыймылына байланыштуу процесстерди автоматташтырууга жардам көрсөтүүнү көздөйт.

Маалыматтык технологияларды пайдаланууну камсыз кылуучу университеттин маалыматтык технологиялар башкармалыгы илимий изилдөөлөрдө, билим берүү программаларында жана административдик түзүмдөрдүн иш алып баруусунда зарыл болгон программалык жабдуулар, жабдыктар, байланыш-катыш (network) түйүнү сыяктуу маалыматтык системаларды эксплуатацияга киргизет жана колдонуучулардын керектөөлөрүн камсыздайт. Окуу жайыбыз маалыматтык системаларга жана байланыш-катыш тармагына байланыштуу саясатты аныктап, муктаж болгон түзүмдөргө кеңеш берет, зарыл маалыматтык системаларды түзөт жана багыт берет.

Академиялык жана административдик түзүмдөрдүн өз ара электрондук маалымат алмашуусуна жана студенттердин маалыматты булактардан алуусуна мүмкүндүк берет. Ал бирдиктүү маалымат базасын түзүп, маалыматтарды топтоо, иштеп чыгуу, колдонуу жана алмашуу боюнча стандарттарды аныктап, аларды ишке ашырат. Университет муктаж болгон башка маалыматты иштетүү операцияларын аткарат.

14-таблица. Университетте колдонулган программалык жабдуулар жана маалыматтык системалар

№	Программалык жабдуунун аталышы	Программалык жабдууну колдонгон түзүм
1	Microsoft өнүмдөрү, MS Windows	Бардык түзүмдөр
2	Microsoft өнүмдөрү, MS Office	Бардык түзүмдөр
3	Microsoft өнүмдөрү, MS Server 2016	Студенттик иштер башкармалыгы
4	Microsoft Security Essential / Kaspersky Antivirus	Бардык колдонуучулар
5	Nod32 антивирустук программа	Бардык түзүмдөр
6	Sentez Yazılım программасы	Буфеттерди иштетүү бөлүмү
7	Time Control Software	Маалыматтык технологиялар башкармалыгы/ Кадрлар башкармалыгы
8	Автоматташтырылган программа	Бүткүл университет
9	SGB.net документтерди башкаруу программасы	Автоматташтырылган программа, бардык түзүмдөр
10	GOREV.net / кызматкерлерди башкаруу программасы	Кызматкерлерди башкаруу программасы, бардык түзүмдөр
11	DISKET.net / ftp.manas.edu.kg	Документтер менен алмашуу программасы, бардык түзүмдөр
12	YORDAM программасы (китепкананын автоматташтырылган программасы)	Китепкана жана иш кагаздары башкармалыгы
13	Эсеп-кысап программасы	Курулуш иштери башкармалыгы
14	GPS-навигатор	Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы

15	Spark (колдонуучулар ортосундагы байланыш программасы, jabber)	Бардык түзүмдөр
16	Strike Plagiarism	Антиплагиат программасы

Сервердик системалар

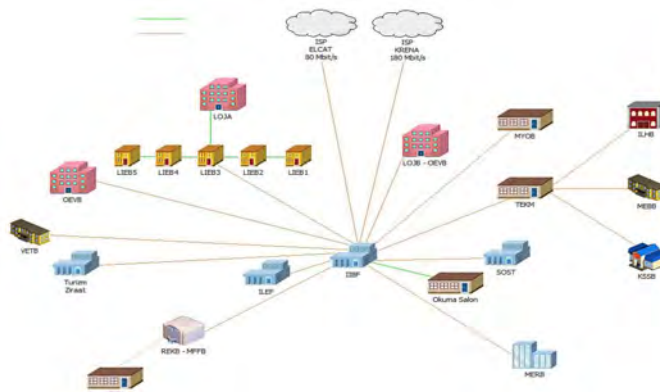
Университеттин системаларынын электрондук чөйрөсүн жөнгө салган серверлер тууралуу маалымат төмөнкү таблицада көрсөтүлгөн. 2019-2020-окуу жылына карата пландаштырылган программалык жабдууларды жаңыртуу иштеринин алкагында 2019-жылдан баштап, резервдик көчүрүү, башкаруу HP Proliant DL380 G10 жана маалыматты сактоо HP MSA2050 серверлери пайдаланылып келаткан серверлерге кошулуп, ишке киргизилген. Бул өзгөрүүлөрдүн натыйжасында интернет аркылуу иштеген системанын жана веб-баракчалардын коопсуз, ишенимдүү жана тез иштөөсү менен бирге маалыматтарды сактоо мүмкүнчүлүктөрү да кеңейтилген.

15-таблица. Серверлердин саны

Сервер	Даана	Орнотулган системалар
HP Proliant DL380 G3	3	Интернет серверлери (шлюз, роутер, брандмауэр)
HP Proliant DL380 G6	2	Студенттик иштер башкармалыгынын веб жана маалыматтык базасынын серверлери
HP Proliant ML350P G8	1	Sentez сервери (буфет)
HP MSA 1040	2	40TB, резервдик көчүрүү сервери (FTP, Web, SGB, e-mail, DNS...)
HP MSA 2050	1	40TB, маалыматты сактоо сервери (FTP, Web, SGB, e-mail, DNS...)
HP Proliant DL380 G9	1	Резервдик көчүрүү үчүн сервери үчүн башкаруу сервери
HP Proliant DL380 G10	2	Маалыматты сактоо сервери үчүн башкаруу сервери.
БАРДЫГЫ	12	

Университеттин студенттик шаарчасынын ичиндеги бардык имараттарда кабелдүү жана кабелсиз интернет орнотулган. Университеттин дарсканалары, конференц-залдары, жыйын залдары, китепкананын окуу залдары, студенттер үйлөрү, буфет-кафетерийлер сыяктуу жалпы пайдалануудагы жерлерде интернет түйүнү орнотулуп, бардык колдонуучуларга интернетти чексиз колдонуу мүмкүнчүлүгү берилген. Eduroam системасын ишке киргизүү жана 2018-2020-жылдары студенттик шаарчанын ичинде бардык студенттерге, окутуучуларга жана кызматкерлерге кабелсиз интернет байланышын түзүү иштери бүткөрүлүп, 82 даана wi-fi жабдуулары орнотулган. Eduroam системасын ишке киргизүү үчүн Ubiquiti Unifi WiFi жабдуулары колдонулган. Бул жабдуулар моделдерине жараша 30дан 250ге чейин колдонууга интернет колдонуу мүмкүнчүлүгүн камсыздайт.

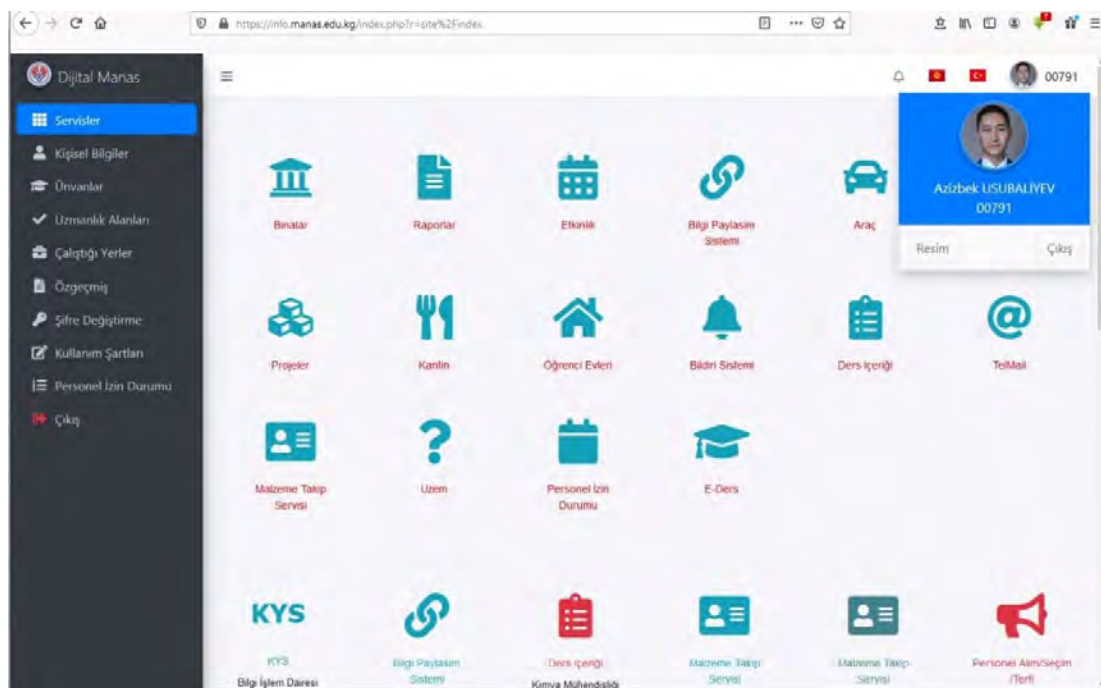
КТМУнун студенттик шаарчасында
була-оптикалык байланыш

Интернет тармагындагы өнүгүүлөргө катарлаш электрондук университет болуу максатында веб-серверден жана электрондук почта системасынан тышкары ички башкаруу кызматтарынын ичинен болжол менен 24 санариптик кызматы info.manas.edu.kg веб-интерфейсинде бир каттоо эсеби аркылуу кирүү мүмкүнчүлүгү түзүлгөн.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин маалыматтык технологиялар башкармалыгы байланыш-катыш (network) тармагынын жабдууларын иштетүү, башкаруу жана була-оптикалык кабелдерди орнотуу иштери боюнча маалыматтык технологиялар чөйрөсүндө кызмат көрсөтүү жана бул кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатуу үчүн материалдык-техникалык базаны чыңдоо иштерин улантып келет.

Аталган иштерди мындан ары ырааттуу жана натыйжалуу жүргүзүү үчүн бардык серверлер бир жерде топтолгон. Бир топ сервердин (компьютердин) кубаттуулугун, электр энергиясын жана мейкиндикти үнөмдүү пайдалануу үчүн 1 даана 24 ГБ оперативдүү эс тутуму, 7.5 Тб катуу диски жана 4 даана Intel Xeon 4C 2.53 Ghz CPU процессордук блогу бар IBM Blade Center Server, лицензиялуу Windows Server 2012 R2 операцияндук система жана Open Source Linux операцияндук система орнотулган.

Ошону менен катар студенттик шаарчаны кеңейтүү планы боюнча жаңы курулган имараттарда интернет түйүнү орнотулуп, курула турган жаңы имараттардын материалдык-техникалык базасын чыңдоо боюнча иштер улантылууда. Бул жаатта Media Manas радио жана телекөрсөтүү бөлүмү жайгашкан имаратта була-оптикалык кабелдерди орнотуу иштери бүтүрүлгөн.

Программалык жабдуулар жана компьютерлер

Университетте пайдаланылган компьютерлердин жана программалык жабдуулардын болжол менен 15%ы жыл сайын жаңыланып турат.

16-таблица. Программалык жабдуулар жана компьютерлер

Түрү	Административдик максатта	Билим берүү максатында	Жалпы
Программалык жабдуу	23	15	38
Компьютер	421	832	1253
Ноутбук	82	147	229

17-таблица. Маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү

Жыл	Түзүм	Компьютер	Принтер	Ноутбук	Проектор	Switch	Wi-fi	Сканер
2018	Административдик	406	163	72	26	96	152	11
	Академиялык	710	123	130	104	24	75	13
2019	Административдик	13	4	6	1	43	121	2
	Академиялык	120	19	15	47	0	28	1
2020	Административдик	2	3	2	0	2	1	1
	Академиялык	1	2	2	1	0	0	0
БАРДЫГЫ		1252	314	227	179	165	377	28

18-таблица. Башка маалыматтык ресурстардын жана жабдуулардын жылдарга карата бөлүнүшү

Түрү	1995-2018	2019	2020	Бардыгы
Проектор	130	48	1	179
Слайд-проектор	0		0	0
Проектор*	4	0	0	4
Принтер	286	23	5	314
Басуу машинасы	4	0	0	4
Ксерокөчүрмө	16	0	0	16
Факс	11	0	0	11
Фотоаппарат	50	0	0	50
Камера	26	0	0	26
Телевизор	213	13	7	233
Сканер	24	3	1	28
Микроскоп	86	0	0	86
Кондиционер	88	2	1	91
Телефон **	812	33	6	851
Ресивер	107	6	8	121
Киоск***	8	0	0	8
БАРДЫГЫ	1865	80	29	2022

Булак: Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы

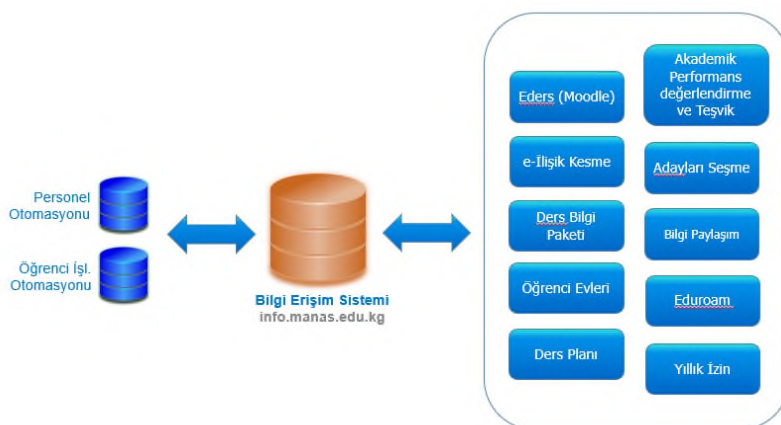
* Колдонуу мөөнөтү бүткөн, ** стационардык, рация, IP, уюлдук телефондор, *** маалыматтык киосктор

Университет тарабынан иштелип чыгарылган программалык жабдуулар

1. Академиялык ишмердүүлүктү баалоо жана шыктандыруу системасы
2. Студенттик үйлөргө студенттерди каттоо системасы
3. КТМУнун электрондук маалыматнаамасы
4. "Алтын көпүрө" түрк тилин үйрөтүү окуу куралынын топтому
5. "Алтын көпүрө" кыргыз тилин үйрөтүү окуу куралынын топтому
6. Конок үйлөрүн жана кызматтык турак жайларды иштетүү бөлүмүнүн конокторду каттоо системасы
7. Сабактар тууралуу маалыматтар пакети
8. КТМУнун комиссиялары
9. Сапатты башкаруу системасы (KYS)
10. КТМУнун келишимдери
11. КТМУнун кызматкерлерине жана студенттерине СМС жиберүү системасы
12. Окуу жана маектешүү жайынын тамак-аштар тизмеси жана аны экранда чагылдыруу боюнча программалык жабдуусу
13. Коомдук илимдер институтунун диссертациялык иштерин архивдөө жана диссертациялык иштердин темаларын каттоо системасы
14. КТМУнун кызматкерлерин жана студенттерин издөөнү автоматташтыруу
15. Иш-чараларды каттоо системасы
16. Унааларды каттоо жана автоматташтыруу системасы
17. Eduroam wi-fi системасы
18. Университеттин түзүмдөрүнүн ортосунда өз ара маалымат алмашуу системасы
19. КТМУнун имараттарды көзөмөлдөө системасы
20. Академиялык кызматкерлерди ишке кабыл алууну автоматташтыруу системасы
21. Илимий изилдөө долбоорлорун башкаруу системасы
22. Бүтүрүүчү квалификациялык иштерди башкаруу системасы
23. Электрондук түрдө кыдырма барагын толтуруу жана буюмдарды көзөмөлдөө боюнча программалык жабдуу
24. Сабактардын мазмуну (коомдук илимдер институту жана табигый илимдер институту).

COVID-19 илдетинин пайда болушу менен 2020-жылдын март айында аралыктан окутууну ишке ашыруу үчүн 2020-жылдын жазгы семестринде сабактар Google Classroom дайындоо тутумунун жардамы менен өткөрүлдү. Маалыматтык технологиялар башкармалыгы тарабынан окутуучуларга жана студенттер үчүн Google G Suit сервистери тууралуу тренингдер уюштурулду. 2020-жылдын күзгү семестринде Moodle платформасын колдонуу тууралуу чечим менен <http://eders.manas.edu.kg/> веб-интерфейсинде Moodle платформасы түзүлдү. Moodle платформасы ABIS OBIS системасы менен бирге иштейт. Окутуучулар үчүн info.manas.edu.kg порталы аркылуу студенттер үчүн болсо obis.manas.edu.kg аркылуу электрондук сабактар платформасын колдонуу мүмкүнчүлүгү камсыздалды. Аралыктан окутууну толук кандуу камсыз кылуунун үстүндө иштеп жатабыз.

19-таблица. Лабораториялар жана окуу-өндүрүштүк устаканалар

	Лабораториялардын жана окуу-өндүрүштүк устаканалардын аталыштары	Жайгашкан жери	Сыйым-дуулугу	Аянты (м²)
1	Конфуций атындагы мультимедиялык лаборатория	Гуманитардык факультет	30	81,1
2	Индивидуалдык психологиялык кеңеш көрсөтүү лабораториясы	Гуманитардык факультет	35	93,3
3	Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү лабораториясы	Гуманитардык факультет	25	41
4	Синхрондук котормо боюнча окуу-өндүрүштүк жана мультимедиялык лаборатория	Гуманитардык факультет	20	58,3
5	Жаныбарлардын медициналык кароо лабораториясы	Ветеринария факультети	30	28
6	Физиология лабораториясы	Ветеринария факультети	30	47,8
7	Гистология лабораториясы	Ветеринария факультети	30	70,5
8	Анатомия лабораториясы	Ветеринария факультети	30	139,7
9	Зоотехния лабораториясы	Ветеринария факультети	30	60,1
10	Фармакалогия лабораториясы	Ветеринария факультети	30	52,7
11	Микроскопиялык изилдөө лабораториясы	Ветеринария факультети	30	63,1
12	Окуу-өндүрүштүк лаборатория	Ветеринария факультети	30	62,3
13	Биохимия лабораториясы	Ветеринария факультети	30	52,7
14	Паразитология лабораториясы	Ветеринария факультети	30	54,2
15	Микробиология лабораториясы	Ветеринария факультети	30	49,7
16	Вирусология лабораториясы	Ветеринария факультети	30	35,04
17	Биостатистика лабораториясы	Ветеринария факультети	30	36,9
18	Жаныбарларды азыктандыруу жана тамак сиңирүү ооруларын изилдөө лабораториясы	Ветеринария факультети	30	36,7
19	Тамак-аш азыктарын өндүрүү гигиенасы жана технологиясы	Ветеринария факультети	30	21,8
20	Клиникалык диагностика лабораториясы	Ветеринария факультети	30	114

21	Автоунаа устаканасы	Орто кесиптик колледж	25	46
22	Бетон иштетүү устаканасы	Орто кесиптик колледж	30	67
23	Компьютердик лаборатория	Орто кесиптик колледж	30	47
24	CAD лабораториясы	Орто кесиптик колледж	25	47
25	Ширетүү лабораториясы	Орто кесиптик колледж	30	144
26	Жыгач иштетүү өнөрканасы	Орто кесиптик колледж	30	72
27	Панелдерди иштетүү устаканасы	Орто кесиптик колледж	30	108
28	Автоунаа устаканасы	Орто кесиптик колледж	30	180
29	Техникалык чиймелерди даярдоо устанакасы	Орто кесиптик колледж	25	56
30	Заманбап кеңсе лабораториясы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	15	38
31	Барды иштетүү өнөрканасы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	20	35,75
32	Меймандарды тейлөө устаканасы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	20	44,42
33	Таттуу азыктарды бышыруу устаканасы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	15	25,43
34	Тамак бышыруу устаканасы	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	20	53,9
35	Окуу-өндүрүштүк мейманкана	Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	18	400
36	Сүрөт устаканасы	Коммуникация факультети	30	55,3
37	Графикалык дизайн лабораториясы	Коммуникация факультети	20	73,9
38	Видео монтаж лабораториясы	Коммуникация факультети	10	43,6
39	Графикалык анимация лабораториясы	Коммуникация факультети	20	101,6
40	Үндү жазуу студиясы	Коммуникация факультети	4	17,9
41	Энтомология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	56.445
42	Молекуллярдык биология жана биотехнология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	37,65
43	Фитопатология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	67,6
44	Клиникалык лаборатория	Айыл чарба факультети	20	79,2
45	Биотехнология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	98,9
46	Мөмө-жемиш өсүмдүктөрүн изилдөө лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	56
47	Талаа өсүмдүктөрүн изилдөө лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	56
48	Тют өсүмдүктөрүн изилдөө лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	56
49	Нематология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	43,7
50	Помология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	45,2
51	Гербология лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	47,9
52	Урук өндүрүү лабораториясы	Айыл чарба факультети	20	42,9
53	Компьютердик лаборатория I	Айыл чарба факультети	30	89,4
54	Компьютердик лаборатория	Көркөм өнөр факультети	10	29,297

55	проф. Мехмет Башбуг атындагы сүрөт тартуу устаканасы	Көркөм өнөр факультети	30	317,3
56	Графикалык дизайн устаканасы	Көркөм өнөр факультети	16	29,297
57	Кол өнөрчүлүк устаканасы	Көркөм өнөр факультети	16	29,342
58	Сүрөт устаканасы	Көркөм өнөр факультети	25	54,751
59	Сахна устаканасы	Көркөм өнөр факультети	25	193,9
60	Физика лабораториясы	Табигый илимдер факультети	40	110,1
61	Компьютердик лаборатория	Табигый илимдер факультети	20	76,7
62	Биохимия лабораториясы	Табигый илимдер факультети	20	79,9
63	Гистология лабораториясы	Табигый илимдер факультети	20	82,7
64	CISCO тармактык технологиялар лабораториясы	Инженерия факультети	31	80,7
65	Изилдөө жана долбоорлорду иштеп чыгуу лабораториясы	Инженерия факультети	32	84,4
66	Программалоо лабораториясы	Инженерия факультети	32	83,4
67	Илимий изилдөө лабораториясы	Инженерия факультети	5	27,1
68	Жалпы химия лабораториясы	Инженерия факультети	25	54,9
69	Органикалык химия лабораториясы	Инженерия факультети	25	50,2
70	Радиоэкология лабораториясы	Инженерия факультети	25	27
71	Экомониторинг лабораториясы	Инженерия факультети	25	77,59
72	Экологиялык инженерия лабораториясы	Инженерия факультети	30	81,8
73	Илимий изилдөө лабораториясы	Инженерия факультети	25	54,3
74	Борбордук илим изилдөө лабораториясы	Инженерия факультети	25	56,1
75	Тамак аш технологиясы лабораториясы	Инженерия факультети	24	158
76	Тамак-аш азыктарын анализдөө лабораториясы	Инженерия факультети	24	81,9
77	Физикалык химия лабораториясы	Инженерия факультети	10	28,9
78	Тамак аш микробиологиясы лабораториясы	Инженерия факультети	16	37,6
79	Касым Карахан атындагы интерактивдүү окуу аудиториясы	Экономика жана башкаруу факультети	105	143
80	Компьютердик лаборатория	Экономика жана башкаруу факультети	25	80,7
81	Компьютердик лаборатория	Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	21	76,5
82	Компьютердик лаборатория	Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	21	73,8
БАРДЫГЫ			2055	62364,467

1.5.4. Адам ресурстары

1.5.4.1. Академиялык кызматкерлер

Университет адам ресурстарын башкарууда талбай изденүү жана ачык-айкын башкаруу жолун тандап алган. Бул жаатта окуу жайыбыз кызматкерлердин иш натыйжалуулугун арттыруу жана өнүккөн технологияга ылайык долбоорлорду даярдоо максаттарын көздөйт. 2019-2020-окуу жылында университетибизде бардыгы болуп 778 кызматкер, анын ичинен 376 академиялык, 321 административдик жана 81 убактылуу кызматкер эмгектенген. Ошондой эле Камкорчулар кеңешинин чечимдерине ылайык, жогорку квалификациялуу академиялык кызматкерлер менен камсыздоо жана профессордук-окутуучулук курамды даярдоо жаатындагы иш-чараларыбыз улантылууда.

20-таблица. Жылдарга карата кызматкерлердин саны					
	2017	2018	2019	2020	2019-2020 өзгөртүү (%)
Академиялык кызматкерлер	536	501	533	544	2,06
Административдик кызматкерлер	297	289	312	321	2,88
Убактылуу негизде иштеген административдик кызматкерлер	169	138	128	81	-36,72
БАРДЫГЫ	1002	928	973	946	-2,77

Булак: Кадрлар башкармалыгы (декабрь, 2020)

21-таблица. Академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү				
Ээлеген кызматы	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген	Сааттык ставкада иштеген	Бардыгы
Профессор	63	6	21	90
Доцент	44	16	17	77
Доценттин м.а.	33	0	0	33
Доценттин м.а.	9	0	3	12
PhD даражасына ээ ага окутуучу	49	11	20	80
Ага окутуучу	49	20	39	108
Окутуучу	92	12	3	107
Адис	8	0	0	8
Кенже илимий кызматкер	29	0	0	29
ЖАЛПЫ	376	65	103	544

22-таблица. КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген	Сааттык ставкада иштеген	Бардыгы
Профессор	22	6	13	41
Доцент	22	16	16	54
Доценттин м.а.	24	0	0	24
PhD даражасына ээ ага окутуучу	44	10	20	74
Ага окутуучу	31	18	35	84
Окутуучу	42	11	3	56
Адис	5	0	0	5
Кенже илимий кызматкер	22	0	0	22
ЖАЛПЫ	212	61	87	360

23-таблица. ТР жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына жана ставкасына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	Толук ставкада иштеген	Жарым ставкада иштеген	Сааттык ставкада иштеген	Бардыгы
Профессор	41	0	8	49
Доцент	22	0	1	23
Доценттин м.а.	9	0	0	9
Доценттин м.а.	9	0	3	12
PhD даражасына ээ ага окутуучу	5	1	0	6
Ага окутуучу	18	2	4	24
Окутуучу	50	1	0	51
Адис	3	0	0	3
Кенже илимий кызматкер	7	0	0	7
ЖАЛПЫ	164	4	16	184

ТРнын 2547-номерлүү «Жогорку билим берүү жөнүндөгү мыйзамынын» 39-беренесине ылайык, 2020-2021-окуу жылында университетте бардыгы болуп 68 профессор окутуучу, анын ичинен 37 профессор, 22 доцент жана 9 доценттин милдетин аткаруучусу дайындалган. 2019-2020-окуу жылында болсо, 66 профессор окуучу эмгектенген.

24-таблица. 2020-2021-окуу жылында 39-беренесинин негизинде башка университеттерден келип иштеген академиялык кызматкерлердин саны

Ээлеген кызматы	Иштеген бөлүмү	Келген университети	Киши саны
Профессор	Финансы жана банк иши бөлүмү	Балыкесир университети	37
	Түркология бөлүмү	Хажы Байрам Вели атындагы университет	
	Финансы жана банк иши бөлүмү	Ататүрк атындагы университет	
	Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Селчук университети	
	Журналистика бөлүмү	Эржиес университети	
	Прикладдык математика жана информатика бөлүмү	Мерсин университети	
	Дин таануу бөлүмү	Он тогузунчу май университети	
	Ветеринария факультети	Жумхуриет университети	
	Телерадио жана кинематография бөлүмү	Ататүрк атындагы университет	
	Синхрондук котормо бөлүмү	Памуккале университети	
	Гуманитардык факультет	Йылдырым Баязит атындагы университет	
	Өсүмдүктөрдү коргоо бөлүмү	Ақдениз университети	
	Биология бөлүмү	Мармара университети	
	Ветеринария факультети	Фырат университети	
	Машыктыруучуларды даярдоо бөлүмү	Муш Алпарслан атындагы университет	
	Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Кахраманмараш Сүтчү Имам атындагы университет	
	Педагогика бөлүмү	Думлупынар университети	
	Ветеринария факультети	Ван жүзүнчү жыл университети	
	Химиялык инженерия бөлүмү	Ван жүзүнчү жыл университети	
	Электроника жана электр инженериясы	Гази университети	
	Биология бөлүмү	Ван жүзүнчү жыл университети	
	Экологиялык инженерия бөлүмү	Кахраманмараш Сүтчү Имам атындагы уни-тет	
	Ислам таануу бөлүмү	Хажы Байрам Вели атындагы университет	
	Ветеринария факультети	Жумхуриет университети	
	Менеджмент бөлүмү	Сакарья университети	
	Социология бөлүмү	Йылдырым Баязит атындагы университет	
	Дин таануу бөлүмү	Анкара университети	
	Экономика бөлүмү	Шырнак университети	
	Туризм жана мейманкана иши бөлүмү	Хажы Байрам Вели атындагы университет	
	Педагогика бөлүмү	Гази университети	
	Ветеринария факультети	Селчук университети	
	Социология бөлүмү	Селчук университети	
	Экологиялык инженерия бөлүмү	Гебзе техникалык университети	
	Менеджмент бөлүмү	Османие Коркут Ата атындагы университет	
	Түркология бөлүмү	Сакарья университети	
	Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Ататүрк атындагы университет	
	Батыш тилдери бөлүмү	Ататүрк атындагы университет	

Доцент	Тарых бөлүмү	Мимар Синан атындагы университет	22
	Менеджмент бөлүмү	Памуккале университети	
	Коом менен байланыш жана жарнама бөлүмү	Ататүрк атындагы университети	
	Ислам таануу бөлүмү	Чукурова университети	
	Ислам таануу бөлүмү	Он тогузунчу май университети	
	Менеджмент бөлүмү	Шырнак университети	
	Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Кыршехир Ахи Эвран атындагы университет	
	Ислам таануу бөлүмү	Эржиес университети	
	Экономика бөлүмү	Бүлент Эжевит атындагы университет	
	Графика бөлүмү	Ақдениз университети	
	Менеджмент бөлүмү	Кожазели университети	
	Өсүмдүктөрдү коргоо бөлүмү	Он тогузунчу май университети	
	Өсүмдүктөрдү коргоо бөлүмү	Болу Абант Иззет Байсал атындагы университет	
	Машыктыруучуларды даярдоо бөлүмү	Кахраманмараш Сүтчү Имам атындагы университет	
	Автоматташтырылган системаларды жана эсептөө техникаларын программалык камсыздоо программасы	Нежметтин Эрбакан атындагы университет	
	Сүрөт бөлүмү	Гази университети	
	Прикладдык математика жана информатика бөлүмү	Сакарья университети	
	Ислам таануу бөлүмү	Кыршехир Ахи Эвран атындагы университети	
	Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Кожазели университети	
	Туризм жана мейманкана иши бөлүмү	Хажы Байрам Вели атындагы университет	
Тарых бөлүмү	Ататүрк атындагы университет		
Башкы катчылык	Ататүрк атындагы университет		
Доц. м. а.	Түркология бөлүмү	Бүлент Эжевит университети	9
	Ресторан иши жана кулинардык өнөр бөлүмү	Токат Газиосманпаша атындагы университет	
	Саякат иши жана гид кызматы бөлүмү	Селчук университети	
	Туризм жана мейманкана иши бөлүмү	Нигде Өмер Халисдемир атындагы университет	
	Биология бөлүмү	Он тогузунчу май университети	
	Саякат иши жана гид кызматы бөлүмү	Аднан Мендерес атындагы университет	
	Педагогика бөлүмү	Нежметтин Эрбакан атындагы университет	
	Философия бөлүмү	Ван жүзүнчү жыл университети	
	Эл аралык мамилелер бөлүмү	Алпарслан Түркеш атындагы илимий-технологиялык университет	
БАРДЫГЫ		68	

Университетте эмгектенген академиялык кызматкерлердин жынысына карата бөлүнүшү жогорудагы таблицанда көрсөтүлүп, бул таблица боюнча 210 эркек жана 166 аял окутуучу эмгектенип жатат.

25-таблица. Академиялык кызматкерлердин жаш курагы, ээлеген кызматы жана жынысына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	20-29 жаш		30-39 жаш		40-49 жаш		50-59 жаш		60 жаштан жогору		Бардыгы	
	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял
Профессор	0	0	0	0	9	1	26	2	19	6	54	9
Доцент	0	0	2	0	11	3	13	4	6	5	32	12
Доц. м. а.	0	0	8	11	7	4	1	2	0	0	16	17
Доц. м. а.	0	0	2	0	5	0	2	0	0	0	9	0
PhD дара-на ээ ага окутуучу	0	0	1	8	7	17	5	9	1	1	14	35
Ага окутуучу	0	0	4	3	9	10	9	7	7	0	29	20
Окутуучу	1	8	17	17	16	21	5	6	0	1	39	53
Адис	0	0	1	1	1	3	2	0	0	0	4	4
Кенже и. к.	6	4	7	12	0	0	0	0	0	0	13	16
ЖАЛПЫ	7	12	42	52	65	59	63	30	33	13	210	166

Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин кызмат ордуна карата бөлүнүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлүп, бул таблица боюнча Кыргыз Республикасынын жараны болгон 212, Түркия Республикасынын жараны болгон 157 жана башка өлкөлөрдүн жараны болгон 7 академиялык кызматкер эмгектенип жатат. Башка өлкөлөрдөн келип иштеген кызматкерлер негизинен Конфуций институту менен түзүлгөн кызматташтыктын алкагында дайындалган окутуучулар болуп саналат. Алардын ичинен бирөөсү – Иран Ислам Республикасынын жараны.

26-таблица. Толук ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	КРнын жараны болгон академиялык кызматкерлер	ТРнын жараны болгон академиялык кызматкерлер	Башка өлкөлөрдүн жараны болгон академиялык кызматкерлер
Профессор	22	41	0
Доцент	22	21	1
Доц. м. а.	24	9	0
Доц. м. а.	0	9	0
PhD даражасына ээ ага окутуучу	44	5	1
Ага окутуучу	31	17	0
Окутуучу	42	45	5
Адис	5	3	0
Кенже и. к.	22	7	0
ЖАЛПЫ	212	157	7

27-таблица. Академиялык кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү

Кызмат мөөнөтү	Киши саны			Пайыздык катыш		
	Аял	Эркек	Бардыгы	Аял	Эркек	Бардыгы
0-3 жыл	29	71	100	7,7%	18,9%	26,6%
4-6 жыл	16	24	40	4,3%	6,4%	10,6%
7-10 жыл	25	35	60	6,6%	9,3%	16,0%
11-15 жыл	55	50	105	14,6%	13,3%	27,9%
16-20 жыл	35	21	56	9,3%	5,6%	14,9%
21 жылдан ашык	6	9	15	1,6%	2,4%	4,0%
ЖАЛПЫ	166	210	376	44,1%	55,9%	100,0%

28-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган академиялык кызматкерлердин саны

2019		2020	
Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган	Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган
27	34	24	29

30-таблица. Жарым ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү

Бөлүмдөр	Профессор	Доцент	Доц. м. а.	PhD даражасына ээ ага окутуучу	Ага окутуучу	Окутуучу	Адис	Бардыгы
Гуманитардык факультет	0	4	0	4	0	0	0	8
Табигый илимдер факультети	4	7	0	3	0	0	0	14
Көркөм өнөр факультети	1	1	0	0	7	0	0	9
Экономика жана башкаруу факультети	0	1	0	2	0	0	0	3
Коммуникация факультети	0	0	0	0	0	0	0	0
Инженерия факультети	0	1	0	1	0	0	0	2
Ветеринария факультети	0	0	0	0	0	0	0	0
Айыл чарба факультети	0	1	0	0	0	0	0	1
Теология факультети	0	0	0	0	0	0	0	0
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	0	0	0	1	10	0	0	11
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	0	0	0	0	0	0	0	0
Чет тилдер жогорку мектеби	0	0	0	0	0	12	0	12
Орто кесиптик колледж	1	1	0	0	2	0	0	4
ЖАЛПЫ	6	16	0	11	19	12	0	64

31-таблица. Сааттык ставкада иштеген академиялык кызматкерлердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү

Бөлүмдөр	Профессор	Доцент	Доц. м. а.	Доц. м. а.	PhD даражасына ээ ага окутуучу	Ага окутуучу	Окутуучу	Адис	Бардыгы
Гуманитардык факультет	5	3	0	0	7	1	2	0	18
Табигый илимдер факультети	2	2	0	0	2	0	0	0	6
Көркөм өнөр факультети	1	0	0	0	1	15	0	0	17
Экономика жана башкаруу факультети	2	4	0	0	1	1	0	0	8
Коммуникация факультети	1	2	0	0	1	3	0	0	7
Инженерия факультети	2	0	0	0	2	0	0	0	4
Ветеринария факультети	4	1	0	0	0	0	0	0	5
Айыл чарба факультети	1	1	0	0	2	0	0	0	4
Теология факультети	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	3	1	0	0	2	9	0	0	15
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	0	1	0	0	0	2	0	0	3
Чет тилдер жогорку мектеби	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Орто кесиптик колледж	0	2	0	2	2	9	0	0	15
ЖАЛПЫ	21	17	0	2	20	40	2	0	102

1.5.4.2. Административдик кызматкерлер

Университетибизде 321 толук ставкада жана 81 убактылуу негизде иштеген административдик кызматкер бар. Административдик кызматкерлерибиздин факультеттерге жана бөлүмдөргө карата бөлүнүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн. Административдик кызматкерлердин саны эң көп болгон бөлүмдөр – материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы, ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы жана ректорат. Убактылуу негизде иштеген академиялык кызматкерлердин саны эң көп болгон факультет көркөм өнөр факультети болуп саналат. Бул да факультетте иштеген оркестр кызматкерлеринин санына байланыштуу.

32-таблица. Административдик кызматкерлердин бөлүмдөргө жана жарандыгына карата бөлүнүшү

БӨЛҮМҮ	ТРнын жараны болгон кызматкерлер		КРнын жараны болгон кызматкерлер		Бардыгы
	Толук ставкада иштеген	Убактылуу негизде иштеген	Толук ставкада иштеген	Убактылуу негизде иштеген	
Ректорат	12	3	17	4	36
Башкы катчылык	2	1	17	1	21
Университеттин Анкарадагы өкүлчүлүгү	3	0	0	0	3
Кадрлар башкармалыгы	3	0	5	0	8
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	6	0	7	0	13
Китепкана жана маалымат башкармалыгы	0	0	11	0	11
Студенттик иштер башкармалыгы	2	1	10	1	14
Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы	6	1	56	15	78
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	2	1	60	1	64
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	0	0	14	0	14
Курулуш иштери башкармалыгы	3	0	17	11	31
Табигый илимдер факультети	1	0	2	0	3
Гуманитардык факультет	1	0	5	2	8
Инженерия факультети	0	0	7	0	7
Коммуникация факультети	1	0	7	2	10
Экономика жана башкаруу факультети	0	0	4	1	5
Айыл чарба факультети	0	0	3	2	5
Ветеринария факультети	0	0	2	4	6
Көркөм өнөр факультети	1	0	2	25	28
Чет тилдер жогорку мектеби	0	0	4	0	4
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	0	0	4	0	4
Теология факультети	0	0	3	2	5
Орто кесиптик колледж	0	0	4	2	6
Дене тарбия жана спорт мугалими бөлүмү	3	0	6	1	10
Коомдук илимдер институту	1	0	5	0	6

Табигый илимдер институту	0	0	2	0	2
Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору	0	0	0	0	0
Илимий-изилдөө борборлору	0	0	0	0	0
ЖАЛПЫ	47	7	274	74	402

Административдик кызматкерлердин билим деңгээлине карата бөлүнүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн. Анда кызматкерлердин 71,9 %ынын билим деңгээлинин бакалавр жана магистратура экенин көрүүгө болот.

33-таблица. Административдик кызматкерлердин билим деңгээлине карата бөлүнүшү

	Толук эмес орто билим	Толук орто билим	Орто кесиптик билим	Бакалавр	Магистратура жана докторантура	Бардыгы
Киши саны	9	68	13	72	159	321
Пайыздык катыш	2,8 %	21,2 %	4,0 %	22,4 %	49,5 %	100,0 %

34-таблица. Административдик кызматкерлердин кызмат мөөнөтүнө карата бөлүнүшү

	0-3 жыл	4-7 жыл	8-11 жыл	12-15 жыл	16-19 жыл	20 жылдан ашык
Киши саны	51	47	25	82	59	57
Пайыздык катыш	15,9 %	14,6 %	7,8 %	25,5 %	18,4%	17,8 %

Административдик кызматкерлердин жаш курагына жана жынысына карата бөлүнүшү боюнча жумуш менен камсыз кылынган эркектер менен аялдардын катышы бирдей. Университетибизде 50,2 % аялдар жана 49,8 % эркек иштейт.

35-таблица. Административдик кызматкерлердин жаш курагына жана жынысына карата бөлүнүшү

	20-29 жаш		30-39 жаш		40-49 жаш		50-59 жаш		60 жаштан жогору		Бардыгы	
	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял	Эркек	Аял
Киши саны	11	10	56	73	66	54	18	17	9	7	160	161
Пайыздык катыш	3,4%	3,1%	17,4%	22,7%	20,6%	16,8%	5,6%	5,3%	2,8%	2,2%	49,8%	50,2%

36-таблица. Кызматка дайындалган/кызматтан бошотулган административдик кызматкерлердин саны

2019		2020	
Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган	Кызматка дайындалган	Кызматтан бошотулган
29	5	15	8

Убактылуу негизде иштеген кызматкерлердин ээлеген кызмат ордуна карата бөлүнүшү көрсөтүлгөн жогорудагы № 35-таблица боюнча оркестрдин курамында 25 киши иштейт.

Жумушчулардын саны 19, коопсуздук кызматкерлердин саны 12 жана техникалык кызматкерлердин саны 11 болуп, көп сандагы кызматкерлердин тобун түзүшөт. Өзгөчө кырдаалдардан тышкары, ар бир 6 ай сайын кызматкерлер менен эмгек келишими түзүлөт.

37-таблица. Убактылуу негизде иштеген кызматкерлердин ээлеген кызматына карата бөлүнүшү

Ээлеген кызматы	Саны
Юрист	2
Жумушчу	19
Медайым	1
Убактылуу негизде иштеген кызматкер	2
Башкы ашпозчу	2
Техникалык кызматкер	11
Оператор	2
Музыкант	25
Катчы	4
Коопсуздук кызматкери	12
Адис	1
БАРДЫГЫ	81

38-таблица. 2019-2020-окуу жылында “Мевляна” алмашуу программасынын алкагында жөнөтүлгөн академиялык жана административдик кызматкерлер

Барган университеттин аталышы	Иштеген бөлүмү	Киши саны
Мугла Сыткы Кочман атындагы университет	Гуманитардык факультет	1
Хажеттепе университети	Гуманитардык факультет	1
БАРДЫГЫ		2

39-таблица. 2019-2020-окуу жылында “Эрасмус” жана “Орхун” алмашуу программаларынын алкагында келген академиялык жана административдик кызматкерлер

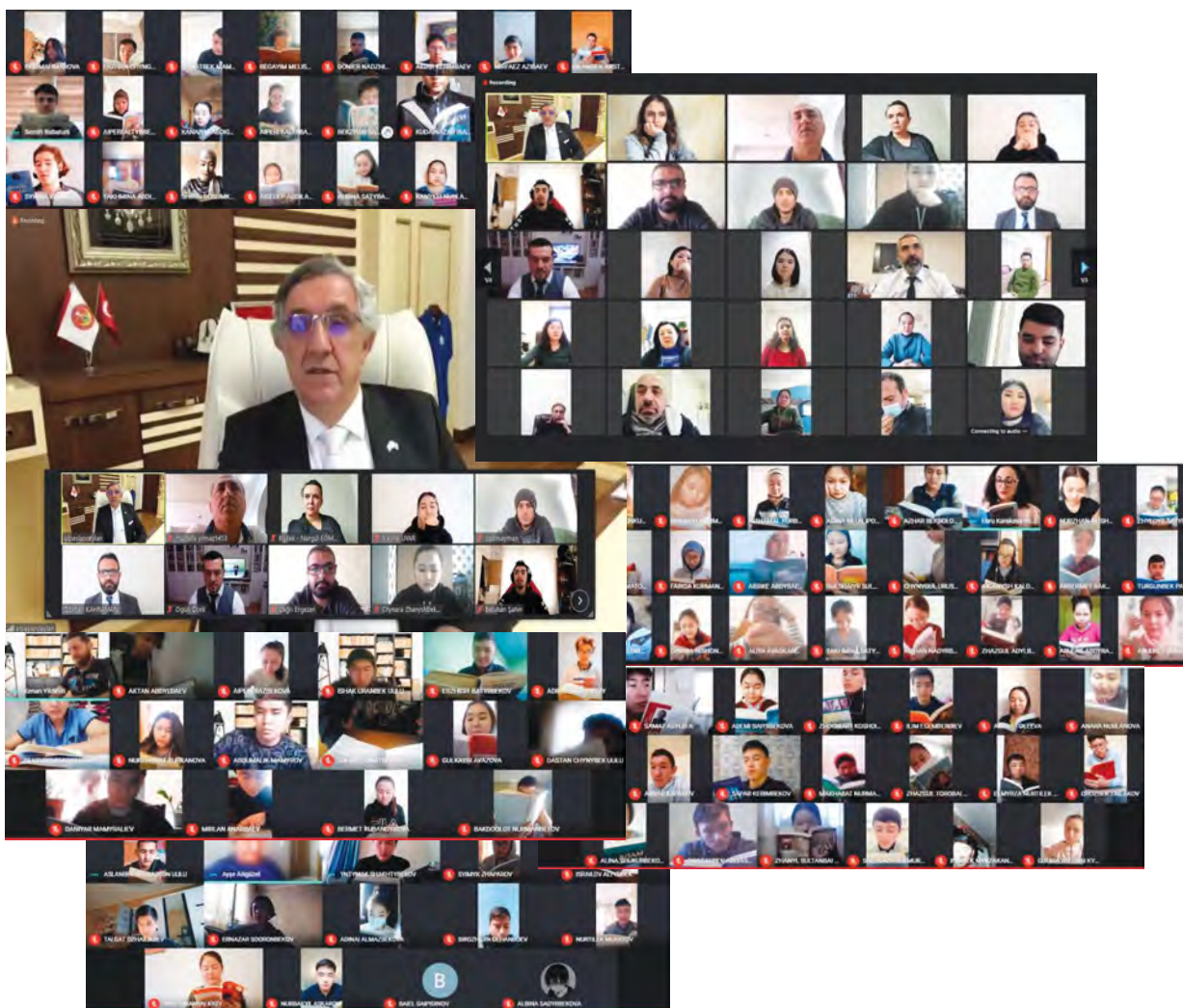
Келген бөлүмү	Иштеген университеттин аталышы	Киши
Курулуш иштери башкармалыгы	Жумхуриет университети	2
Түркология бөлүмү	Хажеттепе университети	2
Экономика бөлүмү	Ататүрк атындагы университет	1
БАРДЫГЫ		5

1.5.5. Көрсөтүлгөн кызматтар

1.5.5.1. Окуу-тарбиялык иштер

Университетибиз студенттери үчүн бардык мүмкүнчүлүктөрдү түзүүгө умтулат. Студенттерибизге ар бир тармакта “Манас” университетинин мүчөсү болуу сезимин сездирүүгө аракет кылабыз. Окуу жайыбыздын “Университеттен да артык” деген урааны да максаттарыбызды жана милдеттерибизди ачык-айкын көрсөтүп турат. Мунун далили катары 2020-2021-окуу жылында эпидемия учурунда студенттердин онлайн сабактарын үзгүлтүккө учуратпоо үчүн студенттерди ай сайын 60 ГБ интернет-пакет менен камсыз кылган Кыргызстандагы биринчи жана жалгыз университет болгон.

Төмөндөгү таблицада окуу-тарбиялык иштерибиизге байланыштуу маалыматтар берилген

40-таблица. Факультеттерде/жогорку мектептерде жана орто кесиптик колледжде орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларынын саны

Факультет/жогорку мектеп/орто кесиптик колледж	Саны
Гуманитардык факультет	11
Табигый илимдер факультети	3
Көркөм өнөр факультети	4
Экономика жана башкаруу факультети	4
Теология факультети	2
Коммуникация факультети	3
Инженерия факультети	6
Ветеринария факультети	1
Айыл чарба факультети	2
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	3
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	2
Чет тилдер жогорку мектеби	
Орто кесиптик колледж	10
БАРДЫГЫ	51

Коомдук илимдер институтунда 18 магистратура программасы, 11 докторантура программасы бар. Институттун магистратура жана докторантура программалары тууралуу толук маалымат төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн.

41-таблица. Коомдук илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны

Бөлүмдүн аталышы (программалар төмөндө көрсөтүлгөн)	Yüksek Lisans Programı	Doktora Programı
Педагогика бөлүмү		
- Педагогика программасы		
- Билим берүүнү башкаруу жана текшерүү программасы		
- Психологиялык кеңеш жана көмөк программасы		
Экономика бөлүмү		
Коммуникация бөлүмү		
Менеджмент бөлүмү		
Тарых бөлүмү		
- Тарых программасы		
- Археология жана социалдык антропология программасы		
Түркология бөлүмү		
Эл аралык мамилелер бөлүмү		
Синхрондук котормо бөлүмү		
Философия бөлүмү		
Ислам таануу бөлүмү		
Туризм жана мейманкана иштетүү бөлүмү		

Социология бөлүмү	Жок	Бар
Англис тили жана адабияты бөлүмү	Жок	Бар
Финансы жана банк иши бөлүмү	Жок	Бар
Дене тарбия жана спорт бөлүмү	Жок	Бар

Бар

Жок

Табигый илимдер институтунда 9 магистратура программасы, 5 докторантура программасы бар. Институттун магистратура жана докторантура программалары тууралуу толук маалымат төмөндөгү таблицанда көрсөтүлгөн.

42-таблица. Табигый илимдер институтунда магистратура жана докторантура программаларынын саны

Бөлүмдүн аталышы (программалар төмөндө көрсөтүлгөн)	Магистратура программасы	Докторантура программасы
Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	Жок	Бар
Өсүмдүктөрдү коргоо бөлүмү	Жок	Бар
Биология бөлүмү	Жок	Бар
Биотехнология бөлүмү	Жок	Бар
Компьютердик инженерия бөлүмү	Жок	Бар
Экологиялык инженерия бөлүмү	Жок	Бар
Тамак-аш инженериясы бөлүмү	Жок	Бар
Химиялык инженерия бөлүмү	Жок	Бар
Математика бөлүмү	Жок	Бар

43-таблица. 2019-2020-окуу жылында орто кесиптик билим берүү жана бакалавр программаларында окуган студенттердин саны

Академиялык түзүмдүн аталышы	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	Бардыгы
ГУМАНИТАРДЫК ФАКУЛЬТЕТ	590	112	50	752
БАТЫШ ТИЛДЕРИ БӨЛҮМҮ (АНГЛИС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ)	70	8	10	88
ЧЫГЫШ ТИЛДЕРИ БӨЛҮМҮ (КЫТАЙ ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ)	45	11	0	56
ЧЫГЫШ ТИЛДЕРИ БӨЛҮМҮ (ОРУС ТИЛИ ЖАНА АДАБИЯТЫ ПРОГРАММАСЫ)	45	16	7	68
ФИЛОСОФИЯ БӨЛҮМҮ	27	2	2	31
СИНХРОНДУК КТОРМО БӨЛҮМҮ (КЫРГЫЗЧА-АНГЛИСЧЕ КТОРМО ПРОГРАММАСЫ)	51	0	5	56
СИНХРОНДУК КТОРМО БӨЛҮМҮ (КЫРГЫЗЧА-ТҮРКЧӨ КТОРМО ПРОГРАММАСЫ)	40	0	1	41
СИНХРОНДУК КТОРМО БӨЛҮМҮ (ОРУСЧА-ТҮРКЧӨ КТОРМО ПРОГРАММАСЫ)	37	18	7	62

ПСИХОЛОГИЯЛЫК КЕҢЕШ ЖАНА КӨМӨК ПРОГРАММАСЫ	67	14	9	90
СОЦИОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	59	10	4	73
ТАРЫХ БӨЛҮМҮ	66	8	1	75
ТҮРКОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	83	25	4	112
ТАБИГЫЙ ИЛИМДЕР ФАКУЛЬТЕТИ	280	1	12	293
БИОЛОГИЯ БӨЛҮМҮ	86	0	7	93
МАТЕМАТИКА БӨЛҮМҮ	64	1	1	66
КОЛДОНМО МАТЕМАТИКА ЖАНА ИНФОРМАТИКА БӨЛҮМҮ	130	0	4	134
КӨРКӨМ ӨНӨР ФАКУЛЬТЕТИ	249	5	5	259
ГРАФИКА БӨЛҮМҮ	86	1	3	90
СҮРӨТ БӨЛҮМҮ	51	1	1	53
МУЗЫКАЛЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	53	0	0	53
ТЕАТРАЛДЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	59	3	1	63
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ	433	20	70	523
ФИНАНСЫ ЖАНА БАНК ИШИ БӨЛҮМҮ	115	5	13	133
ЭКОНОМИКА БӨЛҮМҮ	100	1	15	116
МЕНЕДЖМЕНТ БӨЛҮМҮ	124	1	20	145
ЭЛ АРАЛЫК МАМИЛЕЛЕР БӨЛҮМҮ	94	13	22	129
ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	185	11	6	202
ДИН ТААНУУ БӨЛҮМҮ	72	1	2	75
ИСЛАМ ТААНУУ БӨЛҮМҮ	113	10	4	127
КОММУНИКАЦИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	367	41	25	433
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛҮМҮ	109	7	8	124
КООМ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖАНА ЖАРНАМА БӨЛҮМҮ	120	13	11	144
ТЕЛЕРАДИО ЖАНА КИНЕМАТОГРАФИЯ БӨЛҮМҮ	138	21	6	165
ИНЖЕНЕРИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	390	3	27	420
КОМПЬЮТЕРДИК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	130	1	15	146
ЭКОЛОГИЯЛЫК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	64	0	3	67
ТАМАК-АШ ИНЖЕНЕРИЯСЫ БӨЛҮМҮ	88	1	3	92
ХИМИЯЛЫК ИНЖЕНЕРИЯ БӨЛҮМҮ	67	1	4	72
ЭЛЕКТРОНИКА ЖАНА ЭЛЕКТР ИНЖЕНЕРИЯСЫ	24	0	1	25
ӨНӨР ЖАЙ ИНЖЕНЕРИЯСЫ	17	0	1	18
ВЕТЕРИНАРИЯ ФАКУЛЬТЕТИ	125	27	7	159
ВЕТЕРИНАРИЯ БӨЛҮМҮ	125	27	7	159
АЙЫЛ ЧАРБА ФАКУЛЬТЕТИ	175	1	4	180
МӨМӨ-ЖЕМИШ ЖАНА ТАЛАА ӨСҮМДҮКТӨРҮ БӨЛҮМҮ	84	0	1	85
ӨСҮМДҮКТӨРДҮ КОРГОО БӨЛҮМҮ	91	1	3	95
ДЕНЕ ТАРБИЯ ЖАНА СПОРТ ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	106	8	3	117
МАШЫКТЫРУУЧУЛАРДЫ ДАЯРДОО ЖАНА СПОРТТУ БАШКАРУУ БӨЛҮМҮ	50	2	2	54
ДЕНЕ ТАРБИЯ ЖАНА СПОРТ МУГАЛИМИ БӨЛҮМҮ	56	6	1	63
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШТЕТҮҮ ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	416	13	83	512

ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШИ БӨЛҮМҮ	127	0	33	160
САЯКАТ ИШИ ЖАНА ГИД КЫЗМАТЫ БӨЛҮМҮ	154	5	32	191
РЕСТОРАН ИШИ ЖАНА КУЛИНАРДЫК ӨНӨР БӨЛҮМҮ	135	8	18	161
ЧЕТ ТИЛДЕР ЖОГОРКУ МЕКТЕБИ	1129	68	194	1391
ЧЕТ ТИЛ ҮЙРӨТҮҮ БӨЛҮМҮ	1129	68	194	1391
ОРТО КЕСИПТИК КОЛЛЕДЖ	439	0	11	450
ОФИС МЕНЕДЖМЕНТ ПРОГРАММАСЫ	50	0	0	50
АВТОМАТТАШТЫРЫЛГАН СИСТЕМАЛАРДЫ ЖАНА ЭСЕПТӨӨ ТЕХНИКАЛАРЫН ПРОГРАММАЛЫК КАМСЫЗДОО ПРОГРАММАСЫ	30	0	1	31
МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ	64	0	0	64
ИМАРАТТАРДЫ ЖАНА КУРУЛМАЛАРДЫ КУРУУ ЖАНА ЭКСПЛУАТАЦИЯЛОО ПРОГРАММАСЫ	56	0	3	59
БУХГАЛТЕРДИК ЭСЕП ПРОГРАММАСЫ	62	0	1	63
АВТОМОБИЛДИК ТРАНСПОРТТУ ТЕХНИКАЛЫК ТЕЙЛӨӨ ЖАНА ОҢДОО ПРОГРАММАСЫ	34	0	5	39
МАРКЕТИНГ ПРОГРАММАСЫ	57	0	1	58
ШИРЕТҮҮ ӨНДҮРҮШҮ ПРОГРАММАСЫ	6	0	0	6
ЖЫГАЧ ИШТЕТҮҮНҮН ТЕХНОЛОГИЯСЫ, ЭМЕРЕКТЕР ДИЗАЙНЫ ЖАНА КОНСТРУКЦИЯЛОО ПРОГРАММАСЫ	10	0	0	10
ТУРИЗМ ЖАНА МЕЙМАНКАНА ИШИ ПРОГРАММАСЫ	70	0	0	70
ЖАЛПЫ	4884	310	497	5688

44-таблица. Студенттердин жынысына карата бөлүнүшү

	Эркек	Аял	Бардыгы
Факультет	1352	2710	4062
Жогорку мектеп	458	496	954
Орто кесиптик колледж	216	456	672
ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары	184	201	385
ЖАЛПЫ	2210	3863	6073

45-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (коомдук илимдер институту)

Бөлүмдүн аталышы	Магистранттардын саны			Докторанттардын саны			Бардыгы
	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	
Педагогика бөлүмү	12	4	1	3	5	0	25
Философия бөлүмү	5	5	0	0	0	0	10
Англис тили жана адабияты бөлүмү	6	1	0	0	0	0	7
Экономика бөлүмү	8	0	3	3	5	0	19

Коммуникация бөлүмү	12	10	2	4	7	1	36
Ислам таануу бөлүмү	12	1	1	11	0	1	26
Менеджмент бөлүмү	7	5	0	6	2	0	20
Синхрондук котормо бөлүмү	6	1	1	0	0	0	8
Социология бөлүмү	7	7	0	0	0	0	14
Тарых бөлүмү	9	12	0	4	5	0	30
Туризм жана мейманкана иштетүү бөлүмү	17	6	2	0	0	0	25
Түркология бөлүмү	10	6	0	2	7	3	28
Психологиялык кеңеш жана көмөк бөлүмү	3	0	1	0	0	0	4
Археология жана социалдык антропология бөлүмү	1	2	0	0	0	0	3
Дене тарбия жана спорт бөлүмү	11	2	0	0	0	0	13
Эл аралык мамилелер бөлүмү	13	4	3	0	0	0	20
ЖАЛПЫ	139	66	14	33	31	5	288

46-таблица. Студенттердин магистратура (диссертация жактоосуз/диссертацияны жактоо менен) жана докторантура программаларына карата бөлүнүшү (табигый илимдер институту)

Бөлүмдүн аталышы	Магистранттардын саны			Докторанттардын саны			Бардыгы
	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	КРнын жараны	ТРнын жараны	Башка өлкөлөрдүн жараны	
Мөмө-жемиш жана талаа өсүмдүктөрү бөлүмү	4	0	0	0	0	0	4
Өсүмдүктөрдү коргоо бөлүмү	8	0	0	0	0	0	8
Биология бөлүмү	11	0	0	2	0	0	13
Биотехнология бөлүмү	4	0	0	0	0	0	4
Компьютердик инженерия бөлүмү	6	1	2	7	3	0	19
Тамак-аш инженериясы бөлүмү	6	0	0	1	1	0	8
Экологиялык инженерия бөлүмү	9	0	0	0	0	0	9
Химиялык инженерия бөлүмү	13	1	0	1	0	0	15
Математика бөлүмү	15	1	0	1	0	0	17
ЖАЛПЫ	76	3	2	12	4	0	97

47-таблица. 2019-2020-окуу жылында өлкөлөр боюнча студенттердин саны

№	Өлкө	Студенттердин саны	
		Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча	ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча
1.	Афганистан	35	3
2.	Азербайжан	5	1
3.	Кытай Эл Республикасы	6	1
4.	Казакстан	114	7
5.	Кыргызстан	4881	172
6.	Косово	-	1
7.	Корея	-	2
8.	Египет	-	1
9.	Монголия	34	-
10.	Өзбекстан	96	1
11.	Россия Федерациясы	23	2
12.	Тажикстан	166	2
13.	Түркия	310	97
14.	Түркмөнстан	18	-
БАРДЫГЫ		5688	290

48-таблица. Түркия Республикасы жана Кыргыз Республикасынан сырткары башка өлкөлөрдүн жараны болгон студенттердин бөлүмдөргө карата бөлүнүшү

Бөлүмдүн аталышы	Афганистан	Азербайжан	Кытай Эл Республикасы	Казакстан	Монголия	Өзбекстан	Россия Федерациясы	Тажикстан	Түркмөнстан
Гуманитардык факультет		1	2	21	4	9	1	14	6
Табигый илимдер факультети				1		5	1	2	4
Көркөм өнөр факультети				1	2	1	1		
Экономика жана башкаруу факультети	14		1	13	6	10	6	25	2
Коммуникация факультети	4			9		5	4	3	
Инженерия факультети	6	1		3	1	9	1	3	3
Ветеринария факультети				2	1	1		2	1
Айыл чарба факультети						1		3	
Теология факультети			1	1				4	
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби				3		19			
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби		2	2	17	4	36	1	38	1

Чет тилдер жогорку мектеби	11	1		40	16		7	64	1
Орто кесиптик колледж				3			1	8	
БАРДЫГЫ	35	5	6	114	34	96	23	166	18

49-таблица. Студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толуу көрсөткүчү

	Квотанын саны	Катталган студенттердин саны	Пайыздык катышы
Факультеттер	1111	997	89,74%
Жогорку мектептер	193	181	93,78%
Орто кесиптик колледж	280	246	87,86%
Башка*	192	167	86,98%
БАРДЫГЫ**	1776	1591	89,58%

* 2019-2020-окуу жылында башка өлкөлөр үчүн университет бөлүп берген квотага ылайык кабыл алынган студенттер бөлүмгө/программага жайгаштырылуудан мурун даярдоо курсунда окушат.

** 2019-2020-окуу жылы үчүн КРнын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан 126 гранттык орун бөлүнүп берилип, 124 абитуриент окууга катталган.

50-таблица. ЖОЖдон кийинки программалары боюнча студенттерге бөлүнгөн квота жана анын толуу көрсөткүчү

	Квотанын саны		Катталган студенттердин саны		Пайыздык катышы	
	Магистратура	Докторантура	Магистратура	Докторантура	Магистратура	Докторантура
2020-2021-окуу жылынын күзгү жана жазгы семестри						
Табигый илимдер институту	76	20	39	2	51%	10%
Коомдук илимдер институту	175	40	96	18	54,85%	45%
БАРДЫГЫ	251	60	135	20	53,78%	33,33%

51-таблица. Жылдарга карата Кыргыз-Түрк “Манас” университетин тандоо индекси

2019-2020-окуу жылы		Тил боюнча	Жалпы билим берүү боюнча	Табигый илимдер боюнча	Коомдук илимдер боюнча	Студенттердин жөндөмдөрүн аныктоо сынагы боюнча
Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору	ТРнын жалпы сынагында алдыңкы 20 000ге киргендердин ичинен КТМУну тандаган абитуриент	2				
	ТРнын жалпы сынагында алдыңкы 50 000ге киргендердин ичинен КТМУну тандаган абитуриент	10				
	ТРнын жалпы сынагында алдыңкы 50 000ден кийинкилердин ичинен КТМУну тандаган абитуриент	6	12	14	24	4
	Абитуриенттердин жалпы саны	75,951	824,492	484,820	862,628	1,385,305

2020-2021-окуу жылы		Тил боюнча	Жалпы билим берүү	Табигый илимдер боюнча	Коомдук илимдер боюнча	Студенттердин жөндөмдөрүн аныктоо сынагы боюнча
Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору	ТРнын жалпы сынагында алдыңкы 50 000ге киргендердин ичинен КТМУну тандаган абитуриент	7				
	ТРнын жалпы сынагында алдыңкы 50 000ден кийинкилердин ичинен КТМУну тандаган абитуриент	19	42	16	42	
	Абитуриенттердин жалпы саны	78,966	999,313	693,440	823,330	

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттерди кабыл алуу ыкмаларынын бири – КРнын Жалпы республикалык тестирлөөсү. КРнын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан ЖОЖдорго бөлүнгөн квотанын санына ылайык, ЖРТнын жыйынтыктары боюнча абитуриенттер кабыл алынат. 2020-2021-окуу жылы үчүн ЖРТнын жыйынтыктары боюнча окуу жайыбызга 89 абитуриент кабыл алынган. КРнын Билим берүү жана илим министрлиги жарыялаган статистикалык маалыматтарга ылайык, Кыргыз-Түрк “Манас” университети ЖРТ боюнча эң жогорку балл алган абитуриенттерди кабыл алган. Төмөндөгү таблицанда ЖРТнын жыйынтыктары боюнча абитуриенттерди кабыл алган 9 университеттин рейтинги келтирилген.

52-таблица. 2020-2021-окуу жылы үчүн өткөрүлгөн ЖРТ жыйынтыгы боюнча мамлекеттик билим берүү гранты тууралуу жалпы статистикалык маалыматтар

№	Университеттин аталышы	Кабыл алынган студенттердин саны	Кабыл алынган студенттердин эң жогорку баллы	Кабыл алынган студенттердин эң төмөн баллы	Орточо баллы
1	Кыргыз-Түрк “Манас” университети	89	216	139	178
2	И. Ахунбаев атындагы Кыргыз мамлекеттик медицина академиясы	352	218	111	175,5
3	Б.Н. Ельцин атындагы Кыргыз-Россия Славян университети	82	217	118	175,2
4	Кыргыз мамлекеттик техникалык университети	392	223	110	164,1
5	Ош мамлекеттик университети	380	208	110	161,4
6	Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети	307	207	110	153,9
7	К. Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университети	154	207	110	151,3
8	Кыргыз мамлекеттик курулуш, транспорт жана архитектура университети	382	211	110	149,7
9	И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети	272	196	111	144,7

53-таблица. 2019-2020-окуу жылында орто, жогорку кесиптик жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча окуудан чыгарылган студенттердин саны

Окуудан чыгаруунун себеби	Өз каалоосу менен	Сабакка катталбагандык	Окууда жетишпегендик	Сабактарга катышпагандык	Тартип жазасы	Башка университетке которулуу	Башка себеп	Бардыгы	Студенттердин саны	Пайыздык катыш
Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программалары	304	116	37	120		3		580	5688	10,20
Коомдук илимдер институту	11	11	13				1	36	212	16,98
Табигый илимдер институту	2	2	2					6	75	8,00

54-таблица. Тартип жазасын алган студенттердин саны жана алган жазалары

	Университеттен чыгаруу	2 жарым жылдык мөөнөткө окуудан четтетүү	1 жарым жылдык мөөнөткө окуудан четтетүү	1 аптадан 1 айлык мөөнөткө окуудан четтетүү	Сөгүш	Эскертүү	Бардыгы
Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программалары		2	1	14	1	2	20
ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары				1			1

Стипендиянын түрлөрү

1. Кируу сынагына ылайык берилген стипендия

Бул даярдоо курсунан тартып 1-курстун биринчи жарым жылдыгына чейин төмөндө белгиленген шарттарга ылайык бериле турган стипендия болуп саналат. Студент бул категориялардын биринен гана стипендия алат. Кируу сынагына ылайык берилген стипендияны алган студенттер биринчи курстун экинчи жарым жылдыгынан тартып окуудагы жетишкендиктер үчүн стипендияга ээ болушат.

а) Биринчи категориядагы стипендия: Манас-СТЖСнын (студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы) бир түрү (коомдук/табигый илимдер/жалпы билим берүү) же КРнын Жалпы республикалык тестирилөөсүнүн (Грант/ ЖРТ) жыйынтыктары боюнча тизмеде биринчи 50 орунду ээлеген жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан уюштурулган олимпиадаларда ар бир илимий багыт боюнча алгачкы үч орунду ээлеген студенттер менен ТРнын Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы боюнча тизмеде тургандардын алгачкы 15 пайызын түзгөн жана университеттин каттоосунан өткөн студенттерге берилүүчү стипендия.

б) Экинчи категориядагы стипендия: Манас-СТЖСнын (студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы) бир түрү (коомдук/табигый илимдер/жалпы билим берүү) же КРнын Жалпы республикалык тестирилөөсүнүн (Грант/ ЖРТ) жыйынтыктары боюнча тизмеде экинчи

50 (51-100) орунду ээлеген студенттер менен ТРнын Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы боюнча тизмеде тургандардын алгачкы 20 пайызын түзгөн жана университеттин каттоосунан өткөн студенттерге берилүүчү стипендия.

2. Жөлөк стипендиясы

Университетке Түркия жана Кыргызстандан башка мамлекеттерден кабыл алынган студенттерге окуудагы жетишкендик боюнча стипендиясынын биринчи категориясына жараша даярдоо курсунда жана биринчи курстун биринчи семестринин аягына чейин берилүүчү стипендия. Жөлөк стипендиясын алган студенттер биринчи курстун экинчи семестринен тартып, окуудагы жетишкендик боюнча стипендияга алуу укугуна ээ болушат.

3. Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия

Биринчи курстун экинчи жарым жылдыгынан тарта жана ар бир жарым жылдыктын аягында студенттердин окуудагы жетишкендиктери эске алынып берилген стипендия.

а) Биринчи категориядагы стипендия: Орточо жетишкендик баллы 3.50-4.00 ортосунда болгон студенттерге берилүүчү стипендия.

б) Экинчи категориядагы стипендия: Орточо жетишкендик баллы 3.00-3.49 ортосунда болгон студенттерге берилүүчү стипендия.

4. Улуттук спортчуларга берилүүчү стипендия

Кыргыз Республикасы менен Түркия Республикасынын атынан эл аралык таймаштарда олимпиадалык спорт оюндарына катышкан жана “улуттук спортчу” наамына ээ болгондорго “кирүү сынагына ылайык стипендиясынын” 1-категориясы боюнча даярдоо курсунда жана биринчи курстун биринчи семестринин аягына чейин берилүүчү стипендия. Бул стипендия биринчи курстун экинчи семестринен тартып, орточо жетишкендик баллы 2.50дөн жогору болгон студенттерге төлөнөт. Бул стипендияны алган студенттер университет ылайык көргөн университеттердин ортосундагы таймаштарга Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин атынан катышууга милдеттүү. Болбосо, стипендия төлөнбөйт. “Улуттук спортчу” стипендиясын алуу үчүн студент тийиштүү министрлик же федерациядан алган акыркы 3 (үч) жылдын ичинде “улуттук спортчу” экендигин тастыктаган документи жана арызы менен кайрылышы керек. Бул документ университеттин Башкаруу кеңеши тарабынан бекитилиши зарыл.

2019-2020-окуу жылында орто кесиптик жана бакалавр программаларында окуган 1361 студент ар кыл стипендия алышкан. Бир айда студенттерге 2 068 300 сом (болжол менен 24 600 АКШ доллары) өлчөмүндө стипендия төлөнүп берилген.

55-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларында окуп, стипендия алган студенттердин саны

Стипендиянын түрү	Өлчөмү (сом)	Студенттердин саны
Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия (1-категория)	1600	212
Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия (2-категория)	1300	655
Жөлөк стипендиясы	1600	286
Кирүү сынагына ылайык стипендия (1-категория)	2500	105
Кирүү сынагына ылайык стипендия (2-категория)	1500	100
“Улуттук спортчу” стипендиясы	2500	3
БАРДЫГЫ		1361

Коомдук жана табигый илимдер институттарында окуган 80 студент стипендия алган. Бир айда студенттерге 4.300 АКШ доллары өлчөмүндө стипендия төлөнгөн.

56-таблица. 2019-2020-окуу жылында ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында окуп, стипендия алган студенттердин саны

Стипендиянын түрү	Магистратура		Докторантура	
	Өлчөмү (АКШ долл.)	Студенттердин саны	Өлчөмү (АКШ долл.)	Студенттердин саны
ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларына кирүү сынагына ылайык стипендия	50	22	75	2
ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында окуудагы жетишкендик боюнча стипендия	50	43	75	10
ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында жөлөк стипендиясы	50	3	0	0
БАРДЫГЫ		68		12

2019-2020-окуу жылында университетте ЖОЖдон кийинки билим берүү программалары боюнча билим алган студенттердин жалпы санынын 23%ы стипендиялык билим алышкан.

57-таблица. Орто жана жогорку кесиптик билим берүү программаларын аяктаган бүтүрүүчүлөрдүн саны

Окуу жылы	ТР жараны	КР жараны	Башка өлкөнүн жараны	БАРДЫГЫ
2013-2014	54	498	18	570
2014-2015	66	534	17	617
2015-2016	66	611	17	694
2016-2017	54	657	18	729
2017-2018	69	677	35	781
2018-2019	52	584	32	668
2019-2020	55	906	28	989

58-таблица. Коомдук илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны

Окуу жылы	Докторантура				Докторантура				Жалпы
	ТР жараны	КР жараны	Башка өлкөнүн жараны	БАРДЫГЫ	ТР жараны	КР жараны	Башка өлкөнүн жараны	БАРДЫГЫ	
2013-2014	13	16	2	31	5	3		8	39
2014-2015	13	18	0	31	4	4		8	39
2015-2016	1	14	0	15	4	9		13	28
2016-2017	6	11	4	21	4	6	1	11	32
2017-2018	7	23	0	30	2	5		7	37
2018-2019	6	31	0	37	3	3		6	43
2019-2020	11	27	0	38	4	3		7	45
2020-2021*	5	8	0	13	2	0	0	2	15

* 2020-жылдын 31-декабрына чейин кошо алганда бүтүрүүчүлөрдүн саны

59-таблица. Табигый илимдер институтунун бүтүрүүчүлөрүнүн саны

Окуу жылы	Магистратура				Докторантура				Жалпы
	ТР	КР	БАШКА	Жалпы	ТР	КР	БАШКА	ЖАЛПЫ	
2013-2014	0	2	0	2					2
2014-2015	2	13	0	15	1			1	16
2015-2016	0	5	0	5	1	1		2	7
2016-2017	2	4	0	6	0	4		4	10
2017-2018	0	10	0	10	0	1		1	11
2018-2019	2	24	0	26	0	1	0	1	27
2019-2020	0	15	1	16	1	0	0	1	17
2020-2021*	0	10	0	10	0	0			10

* 2020-жылдын 31-декабрына чейин кошо алганда бүтүрүүчүлөрдүн саны

60-таблица. Окуу жылына карата ар бир окутуучуга туура келген студенттердин саны

Окуу жылы	Программанын саны	Студенттердин саны	Окутуучу	Ар бир студентке туура келген окутуучу %
		(А)	(Б)	(А/Б)
2012-2013	49	4173	525	7,95
2013-2014	46	4482	492	9,11
2014-2015	46	4802	514	9,34
2015-2016	46	5037	552	9,13
2016-2017	46	5277	536	9,85
2017-2018	46	5468	501	10,91
2018-2019	51	5561	533	10,43
2019-2020	51	5688	544	10,46

61-таблица. Окуу жылына карата ар бир профессор окутуучуга туура келген студенттердин саны

Окуу жылы	Программанын саны	Студенттердин саны	Окутуучу (профессор, доцент жана доценттин милдетин аткаруучу)	Ар бир студентке туура келген окутуучу (профессор, доцент жана доценттин милдетин аткаруучу)
		(А)	(Б)	(А/Б)
2018-2019	51	5561	207	26,86
2019-2020	51	5688	212	26,83

62-таблица. 2019-2020-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында келген студенттер

Студентти жиберген университет	Бөлүмү	Студенттердин саны
“Мевляна” алмашуу программасы		
Анкара университети	Ислам таануу бөлүмү	1
Мерсин университети	Түркология	2
Тракия университети	Тарых	1
Эржиес университети	Орус тили жана адабияты	1
Селчук университети	Көркөм өнөр	1
Кожазели университети	Эл аралык мамилелер	1
“Орхун” алмашуу программасы		
Ахмет Йесеви университети	Англис тили жана адабияты	1
Ататүрк университети	Түркология	3
Нигде Өмер Халисдемир университети	Эл аралык мамилелер	1
Борбордук Азия университеттеринин биримдиги (БАУБ) алмашуу программасы		
Ататүрк университети	Эл аралык мамилелер	1
	Түркология	2
Эки тараптуу кызматташтык менен алмашуу программасы		
Ош мамлекеттик университети	Англис тили жана адабияты	6
	Финансы жана банк иши	1
Кастамону университети	Саякат иши жана гид кызматы	1
	Дене тарбия жана спорт мугалими бөлүмү	1
Жалпы	24	24

63-таблица. 2019-2020-окуу жылында студент алмашуу программасынын алкагында кеткен студенттер

Студентти кабыл алган университет	Бөлүмү	Студенттердин саны
“Мевлана” алмашуу программасы		
Анадолу университети	Социология	1
Ататүрк университети	Эл аралык мамилелер	1
Ататүрк университети	Саякат иши жана гид кызматы	1
Измир Катип Челеби университети	Финансы жана банк иши	1
Кожазели университети	Экономика	1
Кожазели университети	Эл аралык мамилелер	1
19-май университети	Финансы жана банк иши	1
Орду университети	Англис тили жана адабияты	1
Сакаря университети	Финансы жана банк иши	1
Сакаря университети	Экономика	2
Селчук университети	Журналистика	2
Селчук университети	Коом менен байланыш жана реклама	1
Тракия университети	Котормочулук	1
Тракия университети	Тарых	1

Акдениз университети	Журналистика	1
Акдениз университети	Англис тили жана адабияты	1
Акдениз университети	Радио, ТВ жана кино	1
Спарта колдонмо илимдер университети	Офис менеджмент	1
Селчук университети	Менеджмент	1
“Эрасмус” алмашуу программасы		
Жакынкы Чыгыш техникалык университети	Компьютер инженериясы	1
Жакынкы Чыгыш техникалык университети	Эл аралык мамилелер	1
Жакынкы Чыгыш техникалык университети	Англис тили жана адабияты	1
Ахи Евран университети	Өсүмдүктөрдү коргоо	1
Республика университети	Экономика	2
Хажетепе университети	Түркология	2
“Орхун” алмашуу программасы		
Ататүрк университети	Журналистика	3
Ататүрк университети	Финансы жана банк иши	3
Ататүрк университети	Ислам таануу бөлүмү	1
Ататүрк университети	Түркология	1
Эге университети	Англис тили жана адабияты	1
Нигде Өмер Халисдемир университети	Экономика	1
Жалпы	39	39

1.5.5.2. Медициналык кызматтар

Ден соолук борбору 2000-2001-окуу жылынын жазгы семестринде Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгынын курамында ачылган. Аталган борбор ишмердигин жүргүзө баштаганда 1 доктор жана 1 медайым эмгектенип, алар университетибиздин студенттерине, окутуучуларына, кызматкерлерине жана алардын үй-бүлөсүнө медициналык кызмат көрсөтүп келишкен. 2001-2003-жылдардын аралыгында борбордо медицина кызматкерлеринин саны көбөйгөн. 2010-жылы Чыңгыз Айтматов атындагы кампустагы имараттардын бири Ден соолук борбору үчүн оңдолуп, иш жүргүзө баштаган. 2011-жылдын соңуна чейин университетибиздин 3 башка жеринде: башкы имаратта, студенттердин үйлөрүндө жана ден соолук борборунда медициналык кызмат көрсөткөн. 2011-жылдан тарта башкы имаратта жана ден соолук борборунда жума бою күн сайын күндүр-түндүр медициналык кызмат көрсөтүлөт. 2020-окуу жылында 8 адистик боюнча ар башка дарыгер жана 6 медайым эмгектенет.

Ден соолук борборун кеңейтүү максатында 2021-жылдын февраль айында Түркия Республикасынын Тышкы иштер министри Мевлүт Чавушоглу, Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министри Руслан Казакбаев жана Кыргыз Республикасынын Саламаттыкты сактоо жана социалдык өнүгүү министри Алымкадыр Бейшеналиев тарабынан

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Шеит Эрен Бүлбүл атындагы Ден соолук борбору жана COVID-19 диагностика борборунун иштей башташы пландаштырылган. Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Камкорчулар кеңешинин башчысы жана Түркия Республикасынын Президентинин Аппаратынын Коммуникация бөлүмүнүн башчысы урматтуу проф., докт. Фахреттин Алтундун демилгеси менен операциялардан башка бардык керектөөлөрдү канааттандырган Шеит Эрен Бүлбүл атындагы Ден соолук борбору аппарат, дары, ж.б. менен камсыздалган.

64-таблица. Студенттерге жана кызматкерлерге медициналык кызмат көрсөтүүлөр

	Кызматкерлер	Студенттер	Жалпы
Тез жардам кызматы	5	-	5
Операция боло турган бейтаптардын саны	17	8	25
Амбулатордук жол менен дарыланган бейтаптардын саны	806	1928	2734
Педиатрия	337	-	337
Парентералдык жол менен дарылоо	-	-	5285
Жаратты таңуу	-	-	407
Ультрасонография	-	-	27
Рентген	-	-	13
Электрокардиография	-	-	141
Холтер ЭКГ	-	-	11
Жалпы			8985

65-таблица. Ден соолук борборунун кызматкерлери

	Эркек	Аял
Доктор	2	6
Саламаттыкты сактоо кызматкери		6
Жалпы	2	12

1.5.5.3. Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү кызматы

Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү борбору 2000-2001-окуу жылында түптөлүп, ректоратка караштуу өз алдынча борбор катары иш жүргүзө баштаган. Алгач борбордун башчысы жана эки психолог иштеген. Кийинчирээк Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгына караштуу мүдүрлүк болуп калган. Анда 1 мүдүр, 1 психолог иштеген.

2020-жылы Психологиялык кеңеш жана көмөк көрсөтүү борбору 278 студентти тейлеген. Жеке психологиялык жардам алууга 75 студент кайрылган. Жалпысынан 318 кеңеш берүү кызматы көрсөтүлгөн.

66-таблица. Студенттердин инсандык өнүгүү жана кеңешүү борбору боюнча статистикалык маалыматтар

	Кыз	Эркек	Жалпы
Жеке психологиялык кеңеш берүү кызматы	68	7	75
Кеңеш берүү кызматтары	143	21	164
Өнүктүрүүчү психологиялык программалар			39
Психикалык саламаттыкты сактоо кызматтары			7
ЖАЛПЫ	211	28	278

1.5.5.4. Турак жай менен камсыздоо кызматы

Кыргыз-Түрк “Манас” университети Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгына караштуу 3 студенттик үйдөн студенттерге бөлмө берет. Азыркы убакта студенттик үйлөр тууралуу жалпы маалыматтар төмөндөгүдөй:

- Бөлмөлөрдүн ичинде сабак окуу үчүн үстөл, китеп текчеси, отургуч ж.б. мүмкүнчүлүктөр түзүлгөн.
- Сабак окуу үчүн ар бир кабатта 60 кишилик окуу залы да жайгашкан.
- Китепкана жана компьютер залдарында чексиз интернет бар, өзгөчө бул залдар түнкү 23.00го чейин ачык.
- Студенттердин маданий жана спорттук иш-чараларын колдоо үчүн теннис жана бильярд залы бар.
- Театр, спорт турнирлери, семинар ж.б. иш-чараларга колдоо көрсөтүлөт.
- Студенттердин сабакта жетишкендиктери жатаканага жайгаштурууда эске алынат, бул студенттерди жакшы баа алууга шыктандырат.
- Студенттерге күн сайын эртең менен акысыз тамак берилет.
- Күнү-түнү бардык бөлмөлөр бирден текшерилип чыгат. Студенттердин тынчын ала турган жагдайлар жоюлат, кокусунан пайда болгон техникалык маселелер четтетилет.

- Кайгыруу, тынчсыздануу, стресс ж.б. боюнча студенттер тийиштүү борборлорго кайрылат.
- Студенттерге ыңгайлуу болуш үчүн жылуулук, ысык суу, муздак суу, жарык, тазалык ж.б. күн сайын текшерилет. Кандайдыр бир калпыстыктар болуп калса дароо жоюлат. Жыл сайын сырдоо, жалпы тазалоо, оңдоо жана бак-даракты дарылоо иштери жай мезгилинде (июль-август айларында) жүргүзүлүп, жатаканалар жаңы окуу жылына даярдалат.
- Жатаканалар күнүнө 2 жолу тазаланат. Тазалык кызматкерлери тарабынан жалпы тазалоо иштери айына бир жолу жүргүзүлөт. Студенттер жашаган бөлмөлөрүн күн сайын өздөрү иреттешет. Ал жатакана кызматкерлери тарабынан көзөмөлдөнөт.

Жатаканага кабыл алуу этаптары:

Университетибизге чет өлкөдөн Мевлана же Орхун программалары менен келген Даярдоо курсунун студенттеринин окуу боюнча жетишкендиги эске алынбастан, жатаканага жайгаштырылат. Даярдоо курсун бүтүргөндөн кийин сабакта жетишкендиги эске алынып, жатаканага жайгаштырылышы мүмкүн.

Баалоо системасы:

Мындан тышкары, университетибиздин иш-чараларына активдүү катышкан студенттерибизге сыйлык катары балл берилет.

Кыргызстандык студенттер жана Даярдоо курсун бүтүргөн чет өлкөлүк студенттер жатаканада жашагысы келсе, жыл сайын май айында онлайн режимде мүдүрлүккө арыз беришет. Арызда студент жашаган дарегинен Бишкек шаарына чейинки аралык, ата-энесинин каза болгондугу, майыптыгы же ажырашкандыгы, орточо академиялык баллы, университетте окуган бир туугандарынын саны, мурунку жылдагы коомдук эрежелерге ылайык жүрүш-турушуна жараша алган сыйлыгы же жазасы тууралуу маалымат камтылат. Өзгөчө университетибиздин иш-чараларына активдүү катышкан студенттерге кошумча упайлар берилет.

Турак жай акысы:

Студенттик үйлөрдө кыздар жана балдар өз-өзүнчө 4, 6 жана 8 кишилик бөлмөлөрдө жашашат. Алардын бир айлык жатакана акысы төмөндөгүдөй:

- А корпусу: 1500 сом (ай сайын)
- Б жана С корпустары: 1200 сом (ай сайын)

Ар бир студенттен жылына 2500 сом депозит алынат. Эгерде студент студенттик үйдүн буюмдарын бүлүндүрсө, сындырса, анын акысын жатаканадан чыгып жатканда төлөп берет.

Студенттин жатаканадан чыгарылышы:

Жатаканадан чыгарылган же өз ыктыяры менен кеткен студент, адегенде каттоо учурунда берилген буюмдарды толук жана бүтүн бойдон тапшырат. Буюмдар кем же бүлүндүрүлгөн болсо, студент тарабынан ордуна келтирилет же анын депозитинен чегерилет.

Кир жуучу жана үтүктөөчү бөлмө:

А жана Б корпусарындагы студенттик үйлөрдөгү кир жуучу жана үтүктөөчү бөлмөдө студенттердин бир килограмм кийими 25 сомдон жуулат. Эки аптада бир жолу шейшептер таза шейшептерге бекер алмаштырылат. Ошондой эле студенттер кир жуучу жана үтүктөөчү бөлмөдөгү үтүктөрдү бекер колдоно алат. Жылдын этегинде бардык жүк жапкыч, жууркан, үстүңкү шейшеп, алдыңкы шейшеп, жаздык тыш, парда ж.б. жуулуп, кургатылып, кийинки жаңы окуу жылына даярдыктар көрүлөт. Өзгөчө университетибиздин башка бөлүмдөрүнө тиешелүү болгон желек, дасторкон, парда, алжапкыч, костюм ж.б. бекер жуулат жана үтүктөлөт.

Окуу залдары:

- Окуу залдары күндө саат: 08:30дан 24:00гө чейин, ал эми сынак тапшыруу мезгилинде түнкү 02:00го чейин иштейт.
- А корпусунда 60 кишилик 5, Б корпусунда 100 кишилик 2 окуу залы бар.

Теннис жана бильярд залы:

Студенттик үйдүн А корпусундагы биринчи кабаттагы залда 2 теннис үстөлү жана 1 бильярд үстөлү бар. Студенттерибиз оюн ойноону кааласа, иш ордундагы студент менен бир убакытты белгилеп, акысын төлөп ойносо болот.

67-таблица. Студенттик үйлөрдүн сыйымдуулугу жана орундардын толушу						
Бөлмөдөгү орундун саны	Сыйымдуулугу (бөлмө)			Бөлмө-лөрдүн жалпы саны	Керебеттердин жалпы саны	Орундардын толушу
	4 кишилик	6 кишилик	8 кишилик			
А корпусу. Кыздар үчүн студенттик үй	59	40	0	99	476	100%
А корпусу. Эркектер үчүн студенттик үй	24	19	0	43	210	100%
Б корпусу. Кыздар үчүн студенттик үй	52	0	0	52	208	100%
Б корпусу. Эркектер үчүн студенттик үй	10	19	13	42	258	100%
С корпусу. Кыздар үчүн студенттик үй	0	39	0	39	234	100%
С корпусу. Эркектер үчүн студенттик үй	0	0	0	0	0	0
ЖАЛПЫ	146	116	13	275	1386	100%

68-таблица. Жылдарга карата студенттик үйлөрдө жашаган студенттердин саны

Студенттик үйлөр	2015	2016	2017	2018	2019	2020
А корпусу. Кыздар үчүн студенттик үй	472	472	472	472	476	476
А корпусу. Эркектер үчүн студенттик үй	208	208	208	208	210	210
Б корпусу. Кыздар үчүн студенттик үй	208	208	208	208	208	208
Б корпусу. Эркектер үчүн студенттик үй	252	252	252	258	258	258
С корпусу. Кыздар үчүн студенттик үй	304	240	240	234	234	234
ЖАЛПЫ	1444	1380	1380	1380	1386	1386

Конок үйү жана кызматтык турак жайлар:

Студенттик үйлөрдүн мүдүрлүгүнө караштуу кызматкерлердин турак жайлары жана конок үйлөрү. 2000-2001-окуу жылында жалпысынан 24 батир, 22 окутуучулардын батирлери жана 2 даана конок бөлмөсү болгон.

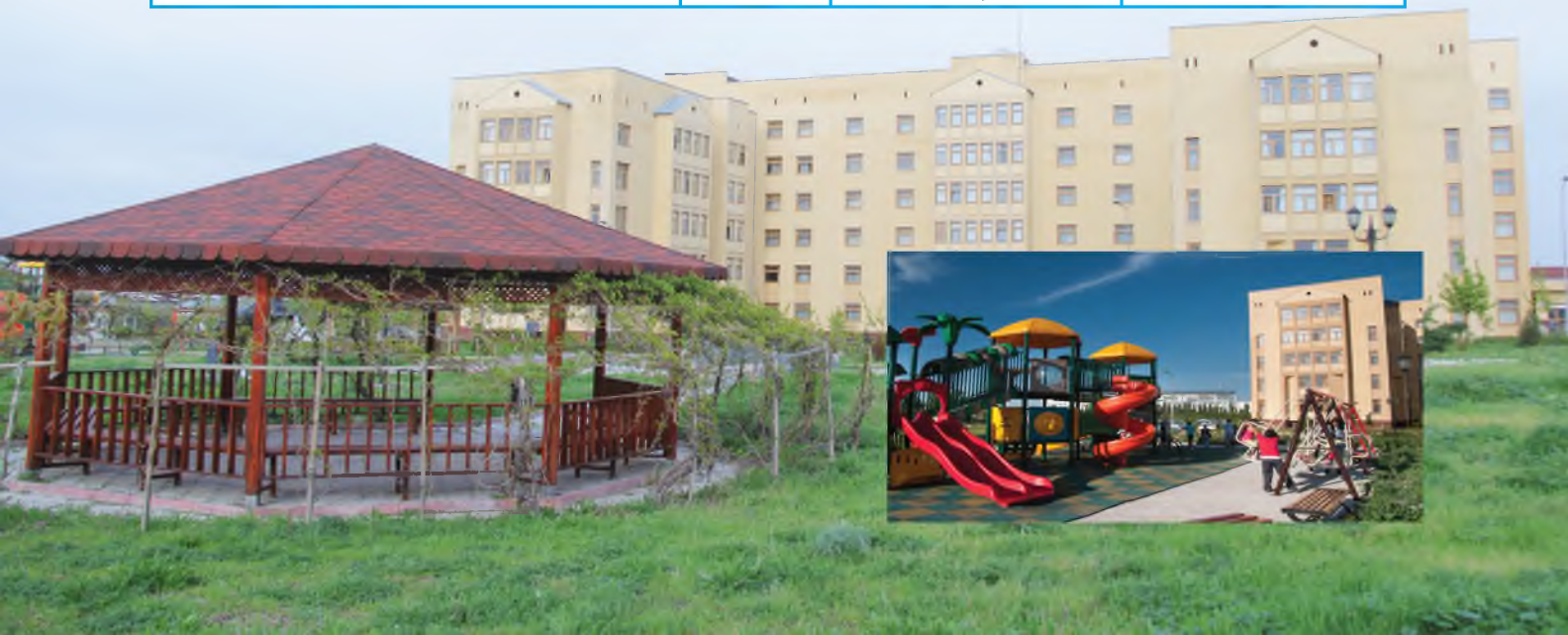
2011-2012-окуу жылында 61 батирлүү кызматкерлер турак жайынын ачылышы менен Студенттик үйлөрдүн мүдүрлүгүнөн сырткары конок үйү, кызматкерлер турак-жайы жана коомдук тамактануу жайларын тейлөө мүдүрлүгү аталышында жаңы бөлүм ачылган. Бир жылдан кийин ал борбор конок үйү жана кызматкерлердин турак жайлары мүдүрлүгү деп аты өзгөртүлүп, 1 мүдүр, 2 кызматкер жана 2 кызматчы университетибиздин кызматкерлерине жана конокторуна кызмат көрсөтө баштаган.

Университеттин конок үйү 8 батирден жана 1 VIP конок бөлмөсүнөн турат. Бардык конок үйүндө санариптик телеберүү, чач кургаткыч жана 24 саат бою ысык суу берилет. Бөлмөлөрдө кабелсиз интернет (wireless) бар.

Конок үйүндө эс алган коноктор университеттин ашкана, буфет ж.б. мүмкүнчүлүктөрүн пайдалана алышат. Коноктор үйү университеттин меймандарына, окутуучу, кызматкерлерине жана алардын үй-бүлөсүнө кызмат көрсөтөт.

69-таблица. Конок үйлөрү

	Даана	Жабык аянт	Сыйымдуулугу
		(м ²)	(адам)
Конок үйү	8	853,67	30
VIP КОНОК ҮЙҮ	1	138,1	4
ЖАЛПЫ	9	991,77	34

6204,90 чарчы метр аянтта 5 имараттан турган 1+1, 2+1, 3+1 бөлмөлүү 61 батирлүү кызматтык турак жай 2010-жылдан бери кызматкерлердин студенттик шаарчанын ичинде коопсуз жана ыңгайлуу шарттарда жашашы үчүн кызмат көрсөтүп келүүдө. Университеттин Чыңгыз Айтматов атындагы студенттик шаарчасында жайгашкан кызматкерлердин 61 жана 24 батирлүү турак жайларынан башка 9 кабаттуу имараттагы 3 батир да колдонулат.

70-таблица. Кызматтык турак жайлар			
Сыйымдуулугу	Бош эмес	Бош	Жабык аянт (м ²)
1 бөлмөлүү	3	0	99
2 бөлмөлүү	9	0	578,43
3 бөлмөлүү	37	0	3534,02
4 бөлмөлүү	23	0	2608,52
3 бөлмөлүү дуплекс	4	0	358,4
4 бөлмөлүү дуплекс	4	0	413,2
ЖАЛПЫ	80	0	7591,57

1.5.5.5. Тамак-аш менен тейлөө кызматы

Турмуш-тиричиликти тейлөө жана буфеттерди иштетүү мүдүрлүгү; университетибиздин студенттеринин, кызматкерлеринин жана окутуучуларынын пайдалуу, тең салмактуу жана таза тамактанышын камсыз кылууга багытталган. Бардык өндүрүштүк иш-чаралар Чыңгыз Айтматов атындагы кампустун ичинде турмуш-тиричиликти тейлөө жана буфеттерди иштетүү ашканасында ишке ашырылат. Студенттердин ашканасында студенттерге түшкү жана кечки тамак берилет. Тамак-аш менен камсыз кылуу борбору университеттин студенттерин, окутуучу жана кызматкерлерин түшкү тамак менен камсыз кылууну уюштурат. Пандемия учурунда билим берүү онлайн түрүндө болгондуктан, турмуш-тиричиликти тейлөө объекттери жана буфеттер окутуучуларды жана кызматкерлерди гана тейледі.

71-таблица. Тамак-аш менен тейлөө кызматы

Тамактангандар	Күнүмдүк саны	
	2019	2020
Студент	186546	50343
Окутуучу	27618	11080
Кызматкер	16694	8943
Конок	6784	1158

72-таблица. Буфеттерде сатылган тамак-аш азыктары

Аталышы	2019	2020
Самсы	116571	41280
Симит	69200	24000
Булочка	38593	8400
Кекс	26605	8645
Бөрек	18047	7605
Айран	-	2779
Пицца	8473	2845
Пиде	13595	4982
Лахмажун	8192	3110
Тост	4298	6390
Котлет	16232	7293
Салаттын түрү	22015	9261
Түрдүү кондитердик азыктар	50929	17354

1.5.5.6. Социалдык, маданий жана көркөм өнөр жаатындагы иш-чаралар

Маданий массалык иш-чараларды уюштуруу бөлүмүнүн көзөмөлү менен “Манастын кыздары” бий ансамбли, заманбап бий ансамбли, кавказ бий ансамбли, “Дастан” комузчулар жана “Көөнөрбөс санжыра” бий ансамбли өнөр көрсөтүшөт. Бул ансамблдер университеттин түрдүү факультет жана жогорку мектептеринде билим алып жатышкан шыктуу студенттерден (өз каалоосу менен) куралып, түрк дүйнөсүнө тиешелүү түрдүү музыканын коштоосу менен түрдүү кийимдерди кийип бийлешкени жана хореографиясы менен өзүнө көңүл бурдурат. Бул ансамблдер университетибизде уюштурулган түрдүү иш-чараларга көркөм өнөр жаатында салым кошот. Аталган ансамблдерге катышкан айрым студенттерибиз жергиликтүү жана чет өлкөдө уюштурулган фестивалдарга катышып, университетибиздин өкүлү катары аны таанытууга да мүмкүн болот.

73-таблица. Социалдык, маданий жана көркөм өнөр жаатындагы иш-чаралар

Иш-чаранын аталышы	Датасы
Эл аралык «Сармерден» оюну	03.03.2020
Ак калпак күнү	05.03.2020
Түз эфир концерти	17.04.2020
Жеңиш күнү	08.05.2020
Ататүрктү эскерүү, жаштык жана спорт майрамы	19.05.2020
Университетти бүтүрүү кечеси	18.06.2020
Комуз күнү	09.09.2020
Мамлекеттик тил майрамы	23.09.2020
Республика күнү	29.10.2020
Мугалимдер күнү	24.11.2020
Жаңы жылдык куттуктоо	30.12.2020
Жаңы жылга карата белек таратуу	28.12.2020 -31.12.2020

1.5.5.6.1. Студенттик кеңеш башкармалыгы

Студенттик кеңеш студенттер менен университеттин жетекчилигинин ортосундагы байланышты, студенттердин университетти башкаруу ишине катышышын камсыз кылат. Бул кызматташтык Студенттик кеңеш мүчөлөрүнүн факультеттин, бөлүмдүн жана университетибиздин Окумуштуулар кеңешинин чогулуштарына катышып, өз көз караштарын, сунуштарын университеттин жетекчилерине билдирип туруусу менен ишке ашат. Студенттик кеңеш кампустагы жашоонун бөлүнбөс бөлүгү. Ал студенттерибиз өздөрүн өнүктүрүп, команда болуп иштөөнү үйрөнүү, илимий, коомдук, маданий жана спорт жаатында керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн сабактан сырткары иш-чараларды ишке ашыруу максатында түзүлгөн.

Студенттик кеңеш Эл аралык студенттер координаторлугу, Студенттик клубдар, Студенттер жана бүтүрүүчүлөр менен иш алып баруу бөлүмү менен биргеликте иш алып барат.

1.5.5.6.2. Ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугу

Университетте окуп жаткан ар түрдүү улуттагы студенттердин сапаттуу билим алышына, социалдык, маданий жана спорттук иш-чараларга катышышына, башка маданият менен таанышуусун колдоого жана окууну бүтүргөндөн кийин университеттин ыктыярдуу элчиси катары иштеп кетишине салым кошуу болуп саналат.

74-таблица. Ар түрдүү улуттагы студенттердин координаторлугунун иш-чаралары		
Иш-чаранын аталышы	Датасы	Түшүндүрмө
Тажикстандын студенттери менен жолугушуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	21.11.2020	Быйылкы пандемияга байланыштуу билим берүү онлайн режимде өткөндүктөн, тажик студенттери менен жолугушуу жана ар бир өлкөнүн өкүлүн шайлоо google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү. http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=948&lang=tr
Монголиялык студенттер менен таанышуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	22.11.2020	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=949&lang=tr
Өзбекстандык студенттер менен таанышуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	23.11.2020	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=956&lang=tr
Түркмөнстандык студенттер менен таанышуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	25.11.2020	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=957&lang=tr
Түркиялык студенттер менен таанышуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	26.11.2020	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=961&lang=tr
Афганистандык студенттер менен таанышуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	06.12.2020	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=964&lang=tr
Казакстандык студенттер менен таанышуу жана өкүлдөрдү шайлоо чогулушу	19.12.2020	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=978&lang=tr
«Бүгүнкү Өзбекстан» иш-чарасы	08.12.2020	Өзбекстандын Баш мыйзамынын кабыл алынышынын 28 жылдыгына карата университетибизде билим алып жаткан Өзбекстан Республикасынын жарандары менен бирге «Бүгүнкү Өзбекстан» программасы уюштурулду. http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=966&lang=tr

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Студенттик кеңеши- университеттин ичинде жана сыртында өкүлчүлүк кылган жалгыз ыйгарым укуктуу уюм. Студенттик клубдар студенттик шаарчанын ажырагыс бөлүгү. Аталган клубдар студенттердин өздөрүн ар тараптуу өнүктүрүү, топ болуп иштөө көндүмүн өркүндөтүү, илимий, коомдук, маданий жана спорт боюнча керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн сабактан сырткары иш-чараларды ишке ашыруу максатында иш алып барат. 2020-2021-окуу жылында университетибизде жалпысынан 33 клуб иштейт. Бул жылы «Котормо жана котормочулар клубу», «Келгиле, орусча сүйлөшөлү» деген аталышта 2 жаңы клуб ачылган.

75-таблица. Студенттик клубдар жана алардын мүчөлөрүнүн саны

№	Клубдун аталышы	Мүчөлөрдүн саны
1	Туризм клубу	15
2	Энактус клубу	20
3	Театр клубу	35
4	Эл аралык мамилелер клубу	38
5	«Манас» дебат клубу	160
6	Башкаруу жана экономика клубу	19
7	ТамаШака клубу	15
8	PR реклама клубу	25
9	«Биота» экология клубу	28
10	Философия клубу	15
11	Ак ниет кайрымдуулук клубу	85
12	Жаңырык адабият клубу	12
13	Лыжа клубу	10
14	AIESEC клубу	30
15	Жеке инсандык өнүгүү клубу	135
16	Орто Азия философиясы клубу	10
17	Химия клубу	10
18	«Дамла» ыктыярдуулук клубу	10
19	Альпинизм, издөө, куткаруу жана биринчи жардам көрсөтүү клубу	10
20	«Түрк дүйнөсүнүн ой жүгүртүшү» клубу	10
21	Англис тилинде сүйлөшүү клубу	36
22	«Ойлоншоу» интеллектуалдык клубу	90
23	“Манас” велосипед клубу	10
24	Агро өнүгүү клубу	35
25	Музыка клубу	28
26	Жаныбарларды сүйүүчүлөрдүн клубу	20
27	Жаш лидерлер клубу	20
28	Жаштар долбоору клубу	30
29	Жаш маркетингдор клубу	10
30	“Манас” көркөм өнөр клубу	40
31	Компас клубу	10
32	Котормо жана котормочулар клубу	20
33	Келгиле, орусча сүйлөшөлү	20
Жалпы		1061
Студенттердин саны		5688
Студенттердин саны пайыз менен		18,65%

76-таблица. Студенттик клубдардын иш-чаралары		
Клубдун аталышы	Иш-чаралар	Түшүндүрмөлөр
«Ак ниет» кайрымдуулук клубу	Тазалык кызматкерлерине жардам берүү компаниясы	2020-жылдын 15-фералында Бишкек шаарын тазалаган кызматкерлерге ысык чай жана кондитердик азыктар берилди
	Кароосуз калган балдарга кайрымдуулук	2020-жылдын 15-январында чогулган буюмдар жана белектер «Үмүт» балдар үйүнө жеткирилди
“Жаңырык” адабият клубу	Жаратмандын бейнеси темасындагы семинар	2020-жылдын 25-февралында коммуникация факультетинин имаратынын кинозалында уюштурулду
	Билим конкурсу	2020-жылдын 10-декабры google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
Химия клубу	«Илим курсу» темасында семинар	2020-жылдын 14-февралында - 2020-жылдын 15-мартында FEN-522 дарсканасында уюштурулду.
	Химия лагеринин семинарларынын сериясы	2020-жылдын 07-декабрынан баштап google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
Экономика клубу	«Экономика боюнча кубок» викторинасы	2020-жылдын 20-февралында Касым Тыныстанов жыйын залында уюштурулду.
	Онлайн марафон деп аталган иш-чаралар	2020-жылдын 14-28-декабры, онлайн китеп окуу жана кино көрүү иш-чаралары.
	Билим конкурсу	Экономика жана финансы тууралуу онлайн билим конкурсу
	Адистигиңизге байланыштуу курстар деп аталган семинар	2020-жылдын 24-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
Жеке инсандык өнүгүү клубу	«Ийгилик жана мен» деп аталган семинар	2020-жылдын 20-декабрында инстаграм тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	Онлайн шахмат турнири	Chess.com сайтында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттеринин арасында уюштурулган конкурс
	Билим конкурсу	2020-жылдын 19-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
	Онлайн семинар	2020-жылдын 18-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
	«Билим жана жаштар» деп аталган семинар	2020-жылдын 26-декабры, google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
	«Жан дүйнөбүздө жылуулук» деп аталган семинар	2020-жылдын 29-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
Манас көркөм өнөр клубу	Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин 25 жылдыгына арналган «Көркөм өнөр» иш-чарасы	2020-жылдын 06-мартында Көркөм өнөр факультетинин 1-кабатынын фойесинде уюштурулду
	«Чыңгыз Айтматовдун дүйнөсү» деп аталган жарыш	2020-жылдын 03-декабрынан башталды
Дебат клубу	«Сюрприз кубогу» деп аталган дебаттык турнир өткөрүлдү	2020-жылдын 15-февралында Касым Тыныстанов атындагы жыйын залында уюштурулду
	«Ассорти кубогу» деп аталган дебаттык турнир өткөрүлдү	2020-жылдын 12-13-декабры, google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.

«Ойлоншоу» клубу	«Сүрөтчүлөр» деп аталган билим конкурсу	2020-жылдын 12-февралында Касым Тыныстанов атындагы жыйын залында уюштурулду
	«Билим таймаш» конкурсу	2020-жылдын 20-февралында башкы имараттын чогулуш залында уюштурулду
	«Акыл таймаш» деп аталган билим конкурсу	2020-жылдын 10-мартында Касым Тыныстанов атындагы жыйын залында уюштурулду
	«Оскар» деп аталган билим боюнча жарыш	2020-жылдын 20-февралында Салижан Жигитов атындагы окуу залында уюштурулду
	«Онлайн поэзия түнү» иш-чарасы	2020-жылдын 17-ноябрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Биздин баатырлар дүйнөсү» деп аталган конкурс	2020-жылдын 12-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Билимдүү жаштар – жаркын келечек» деп аталган семинар	2020-жылдын 25-ноябрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Футбол мезгили» деп аталган билим конкурсу	2020-жылдын 19-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Таасирдүү айымдар» деп аталган билим конкурсу	2020-жылдын 20-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
Орто Азия тарыхы клубу	«Тарыхты изилдөө көйгөйлөрү» семинары	2020-жылдын 06-февралында Касым Тыныстанов атындагы жыйын залында уюштурулду
	«Кыргызстандагы күмүш доор» деп аталган семинар	2020-жылдын 20-февралында İİBF-229 жыйын залында уюштурулду
	«Түрк тарыхын таштан окуу» деп аталган семинар	2020-жылдын 17-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	Тарых боюнча билим конкурсу	2020-жылдын 25-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
Эл аралык мамилелер клубу	«Кино фестиваль» деп аталган билим конкурсу	2020-жылдын 28-февралында İİBF-524 дарсканасында уюштурулду
«Жаштар долбоору» клубу	«Графика жана дизайн» деп аталган семинар	2020-жылдын 07-февралында Касым Тыныстанов атындагы жыйын залында уюштурулду
	«Манастын акылы — 2020» билим конкурсу	2020-жылдын 19-февралында İİBF A-209 жыйын залында уюштурулду
	«Рубик кубиги жана судоку» конкурсу	Даярдоо курсунун студенттеринин арасында өттү
«Агропрогресс» клубу	«Polen Seed» деп аталган семинар	2020-жылдын 26-ноябрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
	«Эмнеге айыл чарба?» деп аталган семинар	2020-жылдын 19-ноябрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Долбоор жана мен» деп аталган семинар	2020-жылдын 01-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Арпа чарбасы» семинары	2020-жылдын 10-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
Жаш маркетингдер клубу	«Өз ишинин ээси болуу же башка бирөөгө жалдануу?» деп аталган семинар	2020-жылдын 29-ноябрында инстаграм тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
	«Маркетингдеги карьералык артыкчылыктар» деп аталган семинар	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=982&lang=tr
	«Инвестициянын түрлөрү» деп аталган семинар	2020-жылдын 20-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.

Англис тилинде сүйлөшүү клубу	«Global UGRAD алмашуу программасы» деп аталган семинар	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=991&lang=tr
	«Мээге чабуул» деп аталган конкурс	2020-жылдын 15-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	2020-жылдын 28-ноябрынан баштап ар ишемби онлайн баарлашуу клубу	2020-жылдын 28-ноябрынан баштап ар ишемби google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Мевлана алмашуу программасы» деп аталган семинар	Алмашуу программасы тууралуу google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Түркия стипендиясы» деп аталган семинар	2020-жылдын 26-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.
Котормо жана котормочулар клубу	«Билим, аракет жана убакытты башкаруу» деп аталган семинар	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=993&lang=tr
	«Мотивация, изилдөө жана билим берүү ресурстары» деп аталган семинар	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=996&lang=tr
«Биота» клубу	«Полигон» деп аталган семинар	2020-жылдын 19-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Жашыл бизнестин артыкчылыктары» деп аталган семинар	2020-жылдын 10-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Айлана-чөйрөнүн булганышы» деп аталган семинар	2020-жылдын 13-мартында FEN-522 дарсканасында уюштурулду
«Биолайф» клубу	«Өзүн өркүндөтүү» деп аталган семинар	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=985&lang=tr
Музыка клубу	«Жандуу музыка түнү» уюштурулду	http://students.manas.edu.kg/index.php?r=site/article&id=983&lang=tr
Туризм клубу	«Туризм жана саякат» деп аталган семинар	2020-жылдын 19-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
PR клубу	«Депрессия — бул эмне?» деп аталган семинар	2020-жылдын 18-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү
	«Коом менен байланыш» деп аталган семинар	2020-жылдын 25-декабрында google meet тиркемеси аркылуу онлайн режимде өттү.

1.5.5.6.3. Ишкерлер чөйрөсү жана коомчулук менен байланыш

Жаңычыл жана демилгелүү университет болуу максатында ишкерлер чөйрөсү менен күчтүү жана эки тарапка тең пайдалуу болгон байланыштар, бүтүрүүчүлөрдүн иш менен камсыз болушун кыйла жеңилдеткен кызматташтыктар түзүлүп жатат. Бул жаатта билим берүү жана илимий-изилдөө долбоорлорун иштеп чыгуу жана тийиштүү сектордун өкүлдөрүнүн бул долбоорлорго катышуусун камсыздоо, долбоорлордун натыйжалары тууралуу ишкерлер дүйнөсүнө маалымат берүү максаты көздөлөт. Бул иш-чаралар университеттин жаңы ресурстар менен камсыз болушуна жана бүтүрүүчүлөрдүн бул секторлордо оңой иш табышына өбөлгө түзөт.

Улуттук жана эл аралык бейөкмөт уюмдар жана ишкерлер чөйрөсү менен түзүлгөн кызматташтыктын натыйжасында университеттин ишкерлер чөйрөсү менен байланыштары бекемделип, коомчулуктун приоритеттүү керектөөлөрүнө жараша билим берүү багыттары аныкталып, окуу программалары жаңыланууда.

Мындан сырткары ишкерлер чөйрөсү муктаж болгон тармактар боюнча биргелешкен долбоорлорду иштеп чыгуу, консультациялык кеңеш кызматтарын көрсөтүү, кызматкерлердин билимин жогорулатууга багытталган кыска жана атайын курстарды уюштуруу, университеттин имараттарын, лабораторияларын жана жабдыктарын колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн коом менен

ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

бөлүшүү жаатында маанилүү иш-чаралар аткарылат. Жүзөгө ашырылган иш-чаралардын натыйжасында студенттердин өндүрүштүк практикадан өтүүсү жана бүтүрүүчүлөрдүн иш менен камсыз болуусу үчүн ыңгайлуу шарттар түзүлүп, университет менен ишкерлер чөйрөсүнүн ортосунда маалымат жана тажрыйба алмашуу жүрөт.

Факультеттер тарабынан жыл сайын уюштурулган карьера күндөрү ишкерлер чөйрөсү тууралуу студенттердин маалым болушуна өбөлгө түзөт. Муну менен бирге ишкерлер чөйрөсүнө байланыштуу семинарлар уюштурулушу үчүн факультеттердин жана административдик түзүмдөрдүн иш-аракети менен ишкерлер чөйрөсүнөн өкүлдөр чакырылат.

1.6.5.6.4. Коомчулукка кызмат көрсөтүү жана социалдык жоопкерчилик боюнча иш-чаралар

Университетибиздин коомчулукка кызмат көрсөтүү иш-аракеттеринин алкагында окуу жайды таанытуу жана байланыш түзүү максатында мекемелерге жана уюмдарга барып, коомдук, маданий, көркөм өнөр жана спорттук иш-чаралар уюштурулат.

Бул жаатта Ветеринария факультети фирма жана уюмдарга билим берүүнү улантат. Муну менен бирге университетибиздеги бөдөнө багуу жана эт азыктарын текшерүү улантылат. Өзгөчө клиникалык кызматтар, студенттерибиздин практикадан өтүү мүмкүнчүлүктөрү менен бирге аймактын мал чарбачылыгына да салым кошот. 2019-жылы 1.195 жаныбарга медициналык жардам көрсөткөн клиникабызда 2020-жылы пандемиядан улам 395 жаныбар гана дарыланган. Ооруканага кайрылгандардын болжолдуу түрдө 10%дан ашыгы башка клиникалардан келет. Биздин ооруканада жол кырсыгына кабылган же ууланган ж.б. жаныбарларга жардам көрсөтүлдү.

1.5.5.6.5. Сыйлыктар

77-таблица. Сыйлыктар			
Бөлүм	Сыйлык алган кишинин аты-жөнү	Сыйлыктын аталышы	Сыйлык берген мекеме
Гуманитардык факультет	Филология илимдеринин доктору, профессор Лайли Үкүбаева	Билим берүүгө кошкон салымы үчүн	«Монгол ордосу» бейөкмөт уюму
	Ага окутуучу, PhD. Жылдыз Алимова	Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилинин өнүгүшүнө кошкон салымы үчүн	Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик тил комиссиясы
	PhD. Дөөлөтбек Эшкенов	Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилинин өнүгүшүнө кошкон салымы үчүн	
Коммуникация факультети	Айдана Топчубаева (студент)	«Күчтүү кыздар — күчтүү келечек» аттуу атайын сыйлык, «Аяна» кыска метраждуу тасмасы үчүн	Айдын Доган фонду жана түрк журналисттер коому
	Гүлиза Урустанбек кызы (студент)	«Апокалиптик» аталышындагы сүрөт иши, «жазуу бутагы / сүрөт» категориясында экинчи сыйлык	
	Тыныстан Темиржан уулу (студент)	«Ленин жана айт намаз» аттуу фото иш, «жазуу бутагы / фото» номинациясында биринчи сыйлык	
	Асел Шамилова (студент)	«Сен жалгыз эмессиң» кыска метраждуу тасмасы үчүн экинчи сыйлыкка татыктуу болду	Сыйлык программасы Стамбулда интернет аркылуу COVID-19га каршы иш-чаралардын алкагында өткөрүлдү
	Жанузак Мамытов (студент)	«Салт» тасмасы үчүн «мыкты кыска метраждуу тасма» сыйлыгы	Орусия Федерациясындагы кыска метраждуу фильмдердин фестивалы
	Тыныстан Темиржан уулу, Милена Наринава жана Нурбек Ашырали уулу (студент)	Академик Фахри Тархандын жетекчилиги астында Коммуникация факультетинин «документалдык фотосүрөт» жана «фотосеминар» сүрөттөрү эң мыкты элүү (эң мыкты 50) сүрөттүн катарына кирди	ЮНЕСКО
	Аманат Рахманова (студент)	«Аманат журт» даректүү тасмасы менен студенттик категорияда «эң мыкты даректүү тасма» наамына ээ болгон	Фестиваль интернетте COVID-19 иш-чараларынын алкагында өттү
Инженерия факультети	Илимдин доктору, доцент Бакыт Боркочев	Ыраазычылык каты	Химия боюнча 54-эл аралык Менделеев олимпиадасынын уюштуруу комитети жана жюри, IMChO
	Химия илимдеринин кандидаты, доцент Калипа Салиева	Ыраазычылык каты	Химия боюнча 54-эл аралык Менделеев олимпиадасынын уюштуруу комитети жана жюри, IMChO
	Проф., доктор Озгул Салор Дурна	IEEE IAS Ардак грамотасы	IEEE өнөр жай колдонмолору коому (IAS)

Көркөм өнөр факультети	Ага окутуучу Калича Сейдалиева	Кыргыз Республикасынын эл артисти наамы	Кыргыз Республикасы
	Театралдык искусство бөлүмүнүн 4-курстун студенттери	Эл аралык театр фестивалы	Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана туризм министрлиги
	Театралдык искусство бөлүмү 3-курстун студенттери		
	Тимурлан Камилжан уулу (студент)		
	Камил Сагындыков (студент)		
Ширин Шайымбекова (студент)			
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	PhD., профессор Мехмет Түркмен	«Салттуу спорт» деп аталган дүйнөнүн эң мыкты илимий телеберүүлөрү	Дүйнөлүк этносспорт конфедерациясы
	PhD., доцент Үнал Түркчапар Илимдин кандидаты, професор Канат Жанузаков	Дене тарбия жана спортту өнүктүрүүгө кошкон салымы үчүн	Бишкек мэриясы
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	Туризм жаатында эң мыкты билим берүү мекемеси		Кыргыз Республикасынын Маалымат, маданият жана туризм министрлиги
	Ага окутуучу Динара Исакова	Шыктандыруучу сертификат	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
Ага окутуучу Анипа Сулайманкулова			
Чет тилдер жогорку мектеби	Аскатбек Мамадиев	Кыргыз тили жана адабиятына кошкон салымы	Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссия
	Венера Туратбек кызы		
	PhD. Анара Йүрүмез		
	Алтынбек Исмаилов		
			Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана туризм министрлиги

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Коммуникация факультетинин окутуучусу, сүрөтчү Фахри Тархан «Түрк диаспорасынын медиа сыйлыктары» деп аталган конкурста биринчи орунга ээ болду.

Россия Федерациясына караштуу Татарстандын Казань шаарында 2020-жылдын 12-июлунда уюштурулган фестивалда Радио, телевидение жана кино бөлүмүнүн студенти Аманат Рахманова «Аманат журт» тасмасы үчүн эң мыкты документалдуу фильм номинациясын жеңип алды.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Салттуу оюн жана спорттук изилдөө жана колдонмо борборунун жетекчиси проф., докт. Мехмет Түркмен Дүйнөлүк этносспорт конфедерациясы тарабынан «Колдоочу окутуучу» сыйлыгына татыды.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин Коммуникация факультети ТРТ Түркия телеканалы тарабынан быйыл алтынчы жолу уюштурулуп жаткан «Келечек менен байланыш» деп аталган конкурска катышып, алдыңкы байгелүү үч орунду тең жеңип алды.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттери Түркия Республикасынын Маданият жана туризм министрлигине караштуу “Анкара клубу” менен Кыргыз Республикасынын «Т.М.Ж.» коомдук фонду тарабынан 2020-жылдын 4-9-ноябрында уюштурулган онлайн эл аралык «Экспо күз» конкурсунда сүрөт жана музыка жаатында

ийгиликке жетишти.

1.5.5.7. Спорттук иш-чаралар

78-таблица. Спорттук объекттер		
Объекттер	Саны	Аянты (м ²)
Ачык спорт комплекси	2	19964
Жабык спорт комплекси	1	3489,70
Жалпы	3	23453,70

79-таблица. Спорттук антчалар		
Спорттук аянтчалар	Саны	Аянты (м ²)
Футбол аянты	2	9027,8
Баскетбол аянты	3	1822,19
Волейбол аянты	2	593,33
Теннистик корт	1	820
Гимнастика залы	1	180
Тоскоолдуктар менен чуркоо үчүн тегеретме	2	5564,25
Күрөш залы	1	143,82
Фитнес залы	1	141,96
Бокс залы	1	168
Дзюдо, самбо залы	1	187
Таеквондо залы	1	96,8
Жалпы	16	18745,15

80-таблица. Университетте өткөрүлгөн спорттук иш-чаралар

Иш-чаранын аталышы	Спорттун түрү	Күнү
Улуу Жеңиштин 75 жылдыгына карата уюштурулган шахмат турнири (Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттеринин ортосунда уюштурулган турнир)	Шахмат	2020-жылдын февраль айы
Улуу Жеңиштин 75 жылдыгына карата уюштурулган университетибиздин окутуучулары жана кызматкерлеринин ортосунда уюштурулган XI «Сергек жашоо» турнири	Тогуз коргоол жана шахмат	2020-жылдын март айы

81-таблица. Университеттен тышкары өткөрүлгөн спорттук иш-чаралар

Спорттун түрү	Уюштурулган жер	Күнү	Сыйлык/ Жетишкендиги
Баскетбол (эркектер)	Бишкек	2019-жылдын ноябрь айы -2020-жылдын февраль айы	Кыргыз Республикасынын баскетбол боюнча чемпионаты – алтын төш белги
Баскетбол (кыздар)	Бишкек	2019-жылдын ноябрь айы -2020-жылдын февраль айы	Кыргыз Республикасынын баскетбол боюнча чемпионаты – коло төш белги
Дзюдо	Бишкек	2020-жылдын ноябрь айы	Кыргыз Республикасынын дзюдо боюнча чемпионаты - күмүш төш белги
Волейбол (кыздар)	Бишкек	2020-жылдын февраль айы	Эл аралык университеттеги спорт күнү - күмүш төш белги
Самбо	Бишкек	2020	Кыргыз Республикасынын самбо боюнча чемпионаты - алтын төш белги
Самбо	Сербия, Нови Сад	2020-жылдын ноябрь айы	Азиянын самбо боюнча чемпионаты – күмүш төш белги

1.5.5.8. Китепкана кызматтары

1998-жылы ишке киргизилген китепкана кызматтары замандын талабына шайкеш жана эл аралык стандартка ылайык маалымат булактары менен камсыз кылат. Китепкананын максаты ар кыл багытта эмгектенген илимпоздордун, кенже илимий кызматкерлердин жана студенттердин окуу-тарбия, илимий изилдөө жаатындагы жана жалпы эле маданий муктаждыктарын канааттандыруу болуп саналат. Китепканабыз жардам катары келген же сатылып алынган булактар менен күндөн-күнгө толукталууда. КТМУнун китепканасынын базасында 84 997 даана китеп, мезгилдүү басма сөз каражаттары, аудио-видео материалдар, дипломдук, диссертациялык иштер жана электрондук китептер бар.

82-таблица. Китептердин китепканаларга карата бөлүнүшү

	Бардык китептин саны	Окурман сыйымдуулугу (киши)	Колдонулган аянты (м ²)
Борбордук китепкана	33046	82	680,41 м ²
Даярдоо курсунун окуу залы	35883	159	476,2 м ²
Проф. Азиз Санжар атындагы китепкана	13765	120	491,18 м ²
Түрк цивилизациясын изилдөө борборунун окуу залы	2303	-	-
ЖАЛПЫ	84997	361	1647,79 м²

Китепкана кызмат көрсөтүүсүнүн алкагында 2020-жылы ишке ашкан иш-чараларыбыздын ичинен 2020-жылдын январь айында «Applied Science & Technology Source Ultimate», 2020-жылдын февраль айында «Grebennikon» жана «Turcademy» маалымат базасын, апрель-июнь айларында «БиблиоРоссия», «Библиопланета», «NON-FICTION Library», «Academic Search Ultimate», «Cambridge textbooks», «Cambridge Companions», «Cambridge Histories», «Cambridge Elements» маалымат базаларын колдонуу мүмкүнчүлүгүнө ээ жана Covid-19 пандемия учурунда акысыз 22 даана электрондук ресурстар менен камсыз кылынган. Октябрь айында «EduFunding Index», «EduPrograms Index», «Aueum» маалымат базаларын, декабрь айында болсо «Вайли онлайн китепканасы» маалымат базасын колдонуу мүмкүнчүлүгү берилген.

Мындан тышкары «Онлайн университет» порталында Кыргызстандагы изилдөөчүлөр үчүн китепканабыз тарабынан:

2020-жылдын 20-майында «Илимий журналдардын сапатын текшерүү. Жасалма журналдарды аныктоо» деп аталган семинар;

2020-жылдын 24-июнунда порталда «Илимий журналдардын сапатын текшерүү» деп аталган онлайн семинар;

2020-жылдын 10-июнунда болсо Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын (ЖАК) журналынын редакторлугу үчүн «Илимий журналдардын сапатын жогорулатуу» деп аталган онлайн семинар уюштурулган.

Университетибиздин Окумуштуулар кеңешинин 2020-жылдын 24-июнундагы 13-онлайн чогулушундагы 2020-13.048-номерлүү дистанттык билим берүүнүн жалпы принциптери жөнүндөгү чечиминин 8-беренесине ылайык, 2020-жылдын июль айынан баштап билим ресурстарын санариптик платформага өткөрүү иши башталды. Санариптештирилген ресурстар китепканабыз тарабынан жөнгө салынган <http://elib.manas.edu.kg/> китеп маалымат базасына жана <http://yordam.manas.edu.kg/> классификациялангандан кийин электрондук каталогго өткөрүлө баштады. <http://elib.manas.edu.kg/> китеп маалымат базасын пайдалангандар дистанттык түрдө колдонуу үчүн Маалыматтык технологиялар башкармалыгы менен макулдашылган жол менен иштеп жатат. Бул маалымат базасын окутуучулар жана кызматкерлер <https://info.manas.edu.kg/>, студенттер болсо <http://obis.manas.edu.kg/> платформасын колдонот.

83-таблица. Китепкана булактарынын тармактарга карата бөлүнүшү

	Китеп	Материал (CD, DVD, карта ж.б.)	Мезгилдүү басылмалар		Электрондук басылмалар	Диссертация/ Дипломдук иш	Жалпы
			Жергиликтүү басылмалар	Чет өлкөлүк басылмалар			
Техника жана табигый илимдер	10079	11	0	4	1641	167	11902
Экономика жана башкаруу	7965	5	1	4	519	165	8659
Коомдук илимдер	25887	315	5	0	2147	262	28616
Журналистика	1403	5	0	0	186	32	1626

Айыл чарба жана ветеринария	2536	1	0	0	279	22	2838
Филология	7611	139	5	0	414	81	8250
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	2072	6	0	0	193	19	2290
Дене тарбия жана спорт	502	0	0	2	123	0	627
Көркөм өнөр	2507	39	0	0	135	17	2.698
Медицина	758	0	0	0	85	0	843
Башка	22324	33	22	5	773	34	23191
ЖАЛПЫ	83644	554	33	15	6495	799	91540

84-таблица. Китепкана булактарынын басылган жана электрондук форматына карата бөлүнүшү

Китепкана булактары	2020-жылы алынган китепкана булактары			Жалпы китепкана булактары		
	Басылып чыгарылган	Электр-дук	Жалпы	Басылып чыгарылган	Элект-дук	Жалпы
Китеп саны (сатылып алынган)	420	0	420	42430	0	42430
Китептин саны (кайрымдуулук)	596	721	1317	41214	6495	47709
Жазылган (абонемент) журналдардын саны	19	0	19	19	0	19
Жазылган (абонемент) гезиттердин саны	29	0	29	29	0	29
Жазылган (абонемент) маалымат базасынын саны	0	73	73	0	73	73

Китепкана булактарынын бөлүштүрүлүшү төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн. Пандемиядан улам убактылуу колдонууга берилген китептердин саны менен китепканага келген окурмандардын саны 2020-жылы көп болгон.

85-таблица. Китепкана булактарынын жылдарга карата бөлүнүшү

	2016	2017	2018	2019	2020
Басылып чыгарылган китептердин саны	88853	91116	81925	81611	83644
Дипломдук иш / Диссертациялык иштердин саны	629	678	721	747	799
Китептен сырткаркы материалдардын саны (CD, DVD, карта ж.б.)	596	596	585	588	554
Жазылган (абонемент) журналдардын саны	55	39	24	22	19
Жазылган (абонемент) гезиттердин саны	42	44	35	35	29
Электрондук китептердин саны	4705	4961	5126	5386	6495
Жазылган (абонемент) маалымат базасынын саны	58	55	49	56	73
Убактылуу колдонууга берилген китептин саны	44996	41677	36939	31466	10397
Китепканага келген окурмандардын саны	588023	482567	355390	249931	60337

86-таблица. Web of Science маалымат базасында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин дареги көрсөтүлгөн басылмалар жана келтирилген шилтемелердин саны

Жылы	Басылмалардын саны	Шилтемелердин саны
2010	5	2
2011	15	9
2012	20	57
2013	23	61
2014	16	117
2015	21	155
2016	45	195
2017	41	208
2018	45	235
2019	96	421
2020	103	605

1.5.5.9. Студенттерди жумуш менен камсыздоо жана аларга окуу-өндүрүштүк практикадан өтүү мүмкүнчүлүгүн берүү

Студенттерибиз адистиги боюнча практикадан өтүшөт. Алардын жогорку деңгээлде тажрыйба алуусу үчүн көптөгөн уюмдар менен кызматташабыз.

87-таблица. Студенттердин окуу-өндүрүштүк практикасы боюнча маалымат

	2019		2020	
	Түркия	Башка өлкөлөр	Түркия	Башка өлкөлөр
Университет тарабынан материалдык колдоо көрсөтүлүү менен чет өлкөгө практикага жиберилген студенттердин саны	19		11	
Университет тарабынан материалдык колдоо көрсөтүлбөстөн чет өлкөгө практикага жиберилген студенттердин саны	136	3	5	1
Жалпы	155	3	16	1
Кыргызстанга практикадан өтүү үчүн жиберилген студенттердин саны	850		902	

1.5.5.10. Жашылдандыруу иш-чаралары

Чыңгыз Айтматов атындагы кампусту жыл сайын жашылдандыруу максатында көрктөндүрүү иштери, күнөскана жана бакча иштери үзгүлтүксүз жүргүзүлүүдө. Мындан тышкары бак-дарактар, көчөттөр жыл сайын отургузулат. Төмөндөгү таблицада жылдарга карата отургузулган көчөттөрдүн саны көрсөтүлгөн.

88-таблица. Тигилген көчөттөрдүн жылдарга карата бөлүнүшү

Түрү	Жылдар/Саны										Топлам
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
	Отургузулган өсүмдүктөрдүн саны										
Дарак	5124	2931	749	531	622	511	1049	1495	2070	-	15082
Бадал	-	726	303	1931	3500	146	12.000	131	351	1200	20288
Чырмоок	-	-	420	50	60	-	-	-	-	-	530
Роза	1800	1350	300	900	3400	-	400	186	135	550	9021
Жалпы	6924	5007	1772	3.412	7582	657	13449	1812	2556	1750	44921
Мезгилдүү гүл	-	1500	3000	4500	6000	4500	4500	4000	4000	3000	35000
Жашылданган аянттын көлөмү (м ²)	7121,25	3000,0	6000,0	5486,5	5022,0	-	3000,0	-	100	-	42529,75

Университеттин кампусунда жайгашкан күнөскана, бакча жана огороддор окутуучу, кызматкерлер жана студенттер тарабынан колдонулат. 2020-жылга карата айдалган жер аянты 61 миң чарчы метр болсо, 2021-жылы жашыл аймактар долбоору менен кеңейтилген аянттар ишке киргизилет.

89-таблица. Жашылча бакчалары

	2020	
	Саны	Аянты (м ²)
Бакча	2	60000
Күнөскана	2	194,6
Огород	37	827
ЖАЛПЫ	41	61021,6

2. МАКСАТТАР ЖАНА МИЛДЕТТЕР

2.1. Негизги саясат жана артыкчылыктуу багыттар

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин түзүлгөн күндөн тарта негизги миссиясы түрк тилдүү мамлекеттердин ортосунда сапаттуу билим жана тарбия берүү иштерин жүргүзүү болуп саналат. Университетибиздин максаты - заманбап билим берүү тутуму менен билим алган аң-сезимдүү, өз алдынча жана жоопкерчиликтүү түрк жаштарын тарбиялоо. Университеттин артыкчылыктуу багыттары: маданий баалуулуктарын коргогон, ааламдашуу процессине даяр, дүйнө жана түрк илимине салым кошкон, бийик маданиятка умтулган жаштарды өстүрүү. Университетибиз түрк мамлекеттеринин ортосундагы тил, илим, тарых, адабият, маданият, көркөм өнөр, экономика жана спорт жаатындагы кызматташтыктын эң жогорку деңгээлде болушун камсыз кылып, руханий баалуулуктарды дүйнөлүк деңгээлге чыгарат.

Бул миссияны аткаруу үчүн төмөндөгүдөй максаттар коюлган:

Учур талаптарына жооп берген билим берүү стандарттарын, ыкмаларын жана университеттин заманбап башкаруу моделин колдонуу менен Кыргыз Республикасынын жогорку билим берүү тутуму үчүн үлгү көрсөтүп, дүйнө менен интеграция болууда алдыңкы ролду ойноо;

- Заманбап, демократиялык жана светтик мамлекеттин принциптерине ишенген, адам укуктарын урматтаган, аң-сезимдүү, руханий дөөлөттөрдү карманган, акыл-эси, руху, адеп-ахлактык жактан салмактуу, дени сак, конструктивдүү жана коомдук жоопкерчиликтүү, чыгармачыл муундарды тарбиялоо;
- Түркия Республикасынын жана башка өнүккөн өлкөлөрдүн демократия жана рынок экономикасынын тажрыйбасын пайдалануу менен Кыргыз Республикасында демократиялаштыруу жана рынок экономикасына өтүү процесстерин чыңдоого салым кошуу;
- Дүйнөлүк илимий адабиятты изилдөө жана өнүктүрүү, телерадиоберүү жана маалымат технологияларын инвестициялоо менен дүйнөдө билимди жайылтууга салым кошуу;
- Түрк дүйнөсүнүн жаштарын жалпы адамзаттык көз караштарды, баалуулуктарды өзүнө сиңирген, улуттук баалуулуктарды карманган инсан кылып тарбиялоо жана эл аралык коомчулуктун алдыңкы мүчөсү кылуу;
- Жаштарды бардык тармакта компетенттүү болууга, өзүнө ишенүүгө, көп кырдуу жана сынчыл болууга, өзгөрүп жаткан коомго ыңгайлашууга, жаңычылдыкка, демократиянын эрежелерин сактоого, ачык-айкындуулукка, кызматташууга, сабырдуулукка, эркин ой жүгүртүүгө, изилдөөчүлүккө жана сезимталдуулукка үйрөтүү;
- Коомдук муктаждыктарга ылайык доцент, бакалавр же магистр даражасы бар адистерди даярдоо, кесиптик жана инсандык өнүгүүнү колдоо үчүн кыска мөөнөттүү окуу программаларын даярдоо.

Түрк дүйнөсүнүн тарыхый, руханий баалуулуктарына жана философиясына шайкеш келген абройлуу, өзүн эл аралык чөйрөдө таанымал, академиялык бай тажрыйбасы менен алдыңкы сапта туруп, түрк дүйнөсүнө жана маданиятына салым кошкон «Эл аралык деңгээлдеги абройлуу, ийгиликтүү жана таанымал университет болуу» университетибиздин негизги милдеттеринин бири болуп саналат. Милдетибиз, заманбап, ишкер, жаңычыл, өзгөрүү жана өнүгүүгө даяр, өз чөлкөмүндө лидер жана абдан көп тандалган университет болуу.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин миссиясын түзгөн негизги баалуулуктар:

Университеттин негизги максаттары

- Билим берүүдө эл аралык марка болуу;
- Тажрыйбалуу адистерди даярдоо;
- Болонья процессине шайкеш болуу;
- Ички жана тышкы өнөктөштөр менен таасирдүү байланыш жана өнүмдүү кызматташтык түзүү;
- Коомчулукка кызмат көрсөтүү;
- Окуу-тарбия иштериндеги ийкемдүүлүк;
- Алдыңкы технологияга таянган билим берүү;
- Үзгүлтүксүз билим берүү;
- Өмүр бою билим алуу;
- Өзгөрүүлөргө шайкештик жана тынымсыз өнүгүү;
- Практикалык билим жана технологияга багытталган илимий-изилдөө жана тажрыйбалыкконструктордук иштер;
- Улуттук жана эл аралык билим берүү мекемелерине мүчө болуу жана аккредитация боюнча иш-чаралар;
- Академиялык сапатта вертикалдуу өнүгүү;
- Материалдык-техникалык базаны бекемдөө;
- Ыйгайлуу чөйрөлөрдү түзүү
- Интернационалдаштыруу

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин миссиясын жана концепциясын түзгөн негизги баалуулуктар

- Дүйнө илимий адабиятына жана дүйнөдөгү маалыматтардын жайылышына салым кошуу;
- Түрк цивилизациясынын өнүгүшүнө салым кошуу;
- Жаңычылдык жана заманбаптык;
- Коом алдындагы жоопкерчилик;
- Тынымсыз өнүгүү.

2.2. Стратегиялык максаттар жана милдеттер

1-максат: Билим берүүдө эл аралык марка болуу

1.1-милдет. Учурдагы билим берүү программаларын улуттук жана эл аралык ченемдердин алкагында кайра куруу аркылуу санын көбөйтүү жана сапатын жогорулатуу.

1.2-милдет. Эл аралык кызматташтык жана алмашуу программаларын пайдалануу.

1.3-милдет. Чет өлкөлүк жана көп улуттуу студенттердин санын көбөйтүү.

1.4-милдет. Окуу процесстерин жакшыртуу.

2-максат: Илимий изилдөө иштеринин санын көбөйтүү жана сапатын жогорулатуу

2.1-милдет. Илимий инфраструктураны чыңдоо.

2.2-милдет. Изилдөөчүнүн компетенттүүлүгүн өнүктүрүү жана санын көбөйтүү.

2.3-милдет. Улуттук жана эл аралык долбоорлордун, басылмалардын жана илимий иш-чаралардын сапатын жогорулатуу.

3-максат: Коомчулукка кызмат көрсөтүү жаатында тышкы өнөктөштөр менен тажрыйба алмашууга негизделген кызматташтыкты өнүктүрүү

3.1-милдет. Кызыкдар тараптар менен мамилелерди жана кызматташтыкты түзүү механизмдерин иштеп чыгуу.

3.2-милдет. Элдин жашоо-турмушун жакшыртуу максатында билим берүүнү, социалдык жана маданий тармакты өнүктүрүү.

3.3-милдет. «Манас» радиосунун жана телекөрсөтүүсүнүн сапатын жогорулатуу.

3.4-милдет. Кыргызстандын өнүгүшүндө приоритеттүү багыттарды өнүктүрүүгө колдоо көрсөтүү.

3.5-милдет. Түрк дүйнөсүнүн орток маданияты жаатында коомго кызмат көрсөтүүнүн санын көбөйтүү.

4-максат: Университеттин эл аралык популярдуулугун жогорулатуу

4.1-милдет. Эл аралык популярдуулугун жана аброюн жогорулатуу максатында натыйжалуу иш жүргүзүү.

4.2-милдет. Эл аралык мамилелерди өнүктүрүү.

5-максат: Институционалдык түзүмдүн өнүгүшүн жана туруктуулугун камсыз кылуу

5.1-милдет. Сапатты башкаруу жана кепилдик тутумунун процессин өркүндөтүү.

5.2-милдет. Корпоративдик өзгөчөлүктү жана маданиятты чыңдоо.

5.3-милдет. Технологияга негизделген башкаруу процесстерин өркүндөтүү.

5.4-милдет. Академиялык жана административдик кызматкерлердин квалификациясын тынымсыз жогорулатууну камсыз кылуу.

5.5-милдет. Студенттик шаарчадагы жашоонун жана көрсөтүлгөн кызматтардын сапатын жакшыртуу.

90-таблица. 2020-жылы иштелип чыккан ченемдик укуктук документтер

Ченемдик укуктук документтин аталышы	Түшүндүрмө (чечимдин номери, датасы)
Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борбору тарабынан уюштурулган («Манас» ӨТЖБ) сынактардын коопсуздугун камсыз кылуу жана алардын жол-жобосу	2020-жылдын 28-январындагы 2020-01.002 (а) - номерлүү Окумуштуулар кеңешинин буйругу
Түркия Республикасынан жана түрк тилдүү жана боордош мамлекеттерден студенттерди кабыл алуу жана каттоо жобосу	2020-жылдын 14-апрелиндеги 2020-08.026-номерлүү Окумуштуулар кеңешинин буйругу

3. ИШ-ЧАРАЛАРГА ТИЕШЕЛҮҮ МААЛЫМАТТАР ЖАНА АЛАРДЫ БААЛОО ИШТЕРИ

3.1. Каржы иштери боюнча маалыматтар

Өкмөткө караштуу өзгөчө статустагы университет катары түптөлгөн университетибиздин Уставынын 8-беренесине ылайык, Ректор каржы иштерине жооптуу жетекчи болуп саналат. Университетибизде бюджет жана бухгалтердик бардык операциялар Стратегиялык пландоо башкармалыгы тарабынан ишке ашырылат.

2020-жылы университеттин бюджетинен жалпы 23483225 АКШ доллары өлчөмүндө төлөм жүргүзүлгөн. Жылдын этегинде чыгым 17208.448 АКШ долларды түзгөн. Баштапкы төлөмгө салыштырмалуу чыгашалар 73,28%ды түзгөн. 2020-жылы 6591071 АКШ доллары өлчөмүндө каржылоо кирешеси, 30154 АКШ доллары университеттин өзүнүн кирешеси жана 16862000 АКШ доллары өлчөмүндө Түркия Республикасынын Өкмөтү кошкон салымы менен бирге жалпы 23482225 АКШ доллары өлчөмүндө киреше кирген. Жыл ичиндеги жалпы кирешенин 32,55%ын түзгөн 7628835,55 АКШ доллары өлчөмүндөгү каржылоо кирешеси, 1,91%ын түзгөн 447144,79 АКШ долларын түзгөн университеттин өзүнүн кирешеси, 65,54%ын түзгөн 15360430,73 АКШ доллары өлчөмүндөгү Түркия Республикасынын Өкмөтү кошкон салым менен бирге жалпы 23436411,07 АКШ доллары өлчөмүндө киреше кирген.

91-таблица. 2020-жылда бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүн аткаруу менен каржылоону пайдалануу

Бюджет таблицасы		АКШ ДОЛЛАРЫ
КИРЕШЕЛЕР		16054874
	Түркия Республикасынын Өкмөтү кошкон салым	15360431
	Башка кирешелер	446821
	Алмашуудан келип түшкөн киреше	247622
ЧЫГАШАЛАР		17626048
	Эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	14432238
	Башка күнүмдүк чыгымдар	2456466
	Күнүмдүк чыгымдар	16888704
	Инвестиция чыгымдары	175124
	Акча которуулар	144620
	Алмашуудан келип түшкөн чыгашалар	417600
БЮДЖЕТ БАЛАНСЫ		-1571174
	Аванс	22756
	Аманат	189307
Нак акча балансы		-1737725
Бюджеттин балансы		1737725
	Жалпы	7629341
	100	505
	102	7040803
	105	588033
	Которуу	5891615

3.1.1. Бюджетти аткаруунун жыйынтыктары

3.1.1.1. Бюджеттик чыгымдар

2020-жылы Кыргыз-Түрк “Манас” университети ага берилген 23483225 АКШ долларынын ичинен 17208448,14 АКШ долларын жылдын аягына чейин сарптаган.

Университетибиздин 2020-жылдагы бюджетинин 55,04%ы эмгек акыга, 9,82 %ы социалдык камсыздандырууга, 14,79%ы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга, 1,53%ы акча которууларга жана 18,82 %ы капиталдык чыгымдарга сарпталган.

Университетибиздин 2020-жылдагы бюджеттик төлөмдөрү төмөндөгүдөй:

92-таблица. Бюджеттин чыгаша бөлүгү

	Бюджеттик төлөмдөрдүн бөлүштүрүлүшү (\$)	Сарптоолор (\$)	Колдонуу көлөмү (%)	Калганы (%)
01-Эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	12924815	12221491,24	94,56%	71,02%
02-Социалдык фондго төлөмдөр	2305000	2210746,50	95,91%	12,85%
03-Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгымдар	3473410	2456466,15	70,72%	14,27%
05-Акча которуулар	360000	144619,92	40,17%	0,84%
06-Капиталдык чыгымдар	4420000	175124,33	3,96%	1,02%
Жалпы	23483225	17208448,14	73,28%	100,00%

2020-жылдын каржы ресурстарын колдонуунун пайыздык катышын эске алганда, эмгек акыны төлөөгө бөлүнгөн чыгымдардын 70,72%ы, Социалдык фондго бөлүнгөн төлөмдөрдүн 95,91%ы, товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууларга 40,17 %ы, капиталдык чыгымдарга 3,96 %ы сарпталган.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин акыркы 3 жылдагы чыгымдарына көз чаптырсак, 2020-жылдын аягында жалпы чыгымдын өлчөмү 2018-жылга салыштырмалуу -4,54 %га, ал эми 2019-жылга салыштырмалуу -3,42%га азайган.

93-таблица.2020-жылдардагы жалпы төлөмдөр жана чыгымдар (АКШ доллары менен)

	2018-жылы		2019-жылы		2020-жылы	
	Баштапкы төлөм	Жыл аягындагы сарптоо	Баштапкы төлөм	Жыл аягындагы сарптоо	Баштапкы төлөм	Жыл аягындагы сарптоо
01-Эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар	12408432,00	12165823,47	12469100,00	12244898,17	12924815,00	12221491,24
02-Социалдык фондго төлөмдөр	2361333,00	2167771,12	2225300,00	2158931,94	2305000,00	2210746,50
03-Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгымдар	3004817,00	2968335,47	3159170,00	2771420,35	3473410,00	2456466,15
05-Акча которуулар	489081,00	306869,24	360000,00	314552,28	360000,00	144619,92
06-Капиталдык чыгымдар	2652000,00	417158,19	2892430,00	328882,19	4420000,00	175124,33
ЖАЛПЫ	20915663,00	18025957,49	21106000,00	17818684,93	23483225,00	17208448,14

Жылдын соңундагы жалпы чыгымдарды алсак, университеттин жалпы чыгымдарынын 33,46 %ы башкаруу кызматтарына жана 66,54 %ы окуу-табия иштерине сарпталган.

94-таблица. 2018-2020-жж. аралыгындагы университеттин чыгымдары (АКШ доллары менен)

	2018-жылы	2019-жылы	2020-жылы
Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар	6323691,80	6115778,68	5757567,82
Билим берүү кызматтары	11702265,69	11702906,25	11450880,32
ЖАЛПЫ СУММА	18025957,49	17818684,93	17208448,14

95-таблица. 2018-2020-жж. чыгымдардын пайыздык катышы

	2018-жылы	2019-жылы	2020-жылы
Жалпы башкаруу кызматтары жана инвестициялар	35,08	34,32	33,46
Билим берүү кызматтары	64,92	65,68	66,54
ЖАЛПЫ СУММА	100,00	100,00	100,00

Университетте жумшалган чыгымдарды жалпысынан алып карасак, академиялык түзүмдөр 43%ын сарптайт. Административдик түзүмдөр тарабынан академиялык түзүмдөргө берилген ресурстарды эске алганда бул көрсөткүч 50%дан да ашып кетет. Административдик түзүмдөр 33,46%ын, жогорку мектептер жана орто кесиптик колледж жалпы чыгымдын 22,82%ын сарптаган.

96-таблица. 2018-2020-жж. чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү (АКШ доллары менен)

	2018-жылы	2019-жылы	2020-жылы
Факультеттер	7708654,60	7582299,72	7399462,35
Институттар	147071,14	142538,70	124615,50
Жогорку мектеп / Орто кесиптик колледж	3846539,95	3939925,95	3926802,47
Административдик башкармалыктар	6323691,80	6153920,56	5757567,82
ЖАЛПЫ	18025957,49	17818684,93	17208448,14

1-график. 2020-жылдагы чыгымдардын административдик керектөөлөргө карата бөлүнүшү

97-таблица. 2020-жылдагы факультеттердин чыгымдары (АКШ доллары менен)

Факультеттердин аталышы	КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР	АКЧА КОТОРУУЛАР	КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР	Факультеттеги сарптоолордун суммасы
Инженерия факультети	1025677,98	12010,16	23400,00	1061088,14
Гуманитардык факультет	1644403,71	23602,97	0,00	1668006,68
Экономика жана башкаруу факультети	841477,85	20157,85	0,00	861635,70
Теология факультети	513140,66	4208,53	0,00	517349,19
Коммуникация факультети	753039,54	12964,11	389,40	766393,05
Табигый илимдер факультети	805445,80	7630,63	316,39	813392,82
Айыл чарба факультети	500751,57	3404,48	0,00	504156,05
Ветеринария факультети	488813,46	2753,87	0,00	491567,33
Көркөм өнөр факультети	709457,76	6415,63	0,00	715873,39
ЖАЛПЫ	7282208,33	93148,23	24105,79	7399462,35

2-график. 2020-жылдагы факультеттердин чыгымдары

98-таблица. 2020-жылы жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин чыгымдары (АКШ доллары менен)

АТАЛЫШЫ	КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР	АКЧА КОТОРУУЛАР	КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР	Жогорку мектепте сарптоолордун суммасы
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	464325,84	12717,98	0,00	477043,82
Чет тилдер жогорку мектеби	2352313,12	13095,66	0,00	2365408,78
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	572038,53	3029,13	0,00	575067,66
Орто кесиптик колледж	497848,95	7969,05	3464,21	509282,21
ЖАЛПЫ	3886526,44	36811,82	3464,21	3926802,47

99-таблица. 2020-окуу жылында институттардын чыгымдары (АКШ доллары менен)

АТАЛЫШЫ	КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР	АКЧА КОТОРУУЛАРИ	КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР	Факультеттеги чыгымдардын суммасы
Табигый илимдер институту	28953,86	4295,81	-	33249,67
Коомдук илимдер институту	81382,63	9983,20	-	91365,83
ЖАЛПЫ	110336,49	14279,01	0,00	124615,50

2020-жылы факультеттер 7399462,35 АКШ долларын, башкача айтканда каржы булактарынын 2020-жылдын башындагы төлөмүнүн 31,51%ын сарптаган. Алардын ичинде Гуманитардык факультет 22,54% сарптоо менен биринчи орунда, Инженерия факультети 14,34% сарптоо менен экинчи орунда, Экономика жана башкаруу факультети 11,64% сарптоо менен үчүнчү орунда турат.

2020-жылы жогорку мектеп менен орто кесиптик колледжде 3926802,47 АКШ доллары сарпталган. 2020-жылдын каржы булактарынын баштапкы төлөмүнүн 16,72%ы сарпталган. Чет тилдер жогорку мектеби 10,07 % сарптоо менен эң көп чыгым кылган.

2020-жылы институттар 124615,50 АКШ долларын жумшоо менен 2020-жылдын каржы булактарынын 0,53%ын сарптаган.

100-таблица. 2020-жылы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары (АКШ доллары менен)

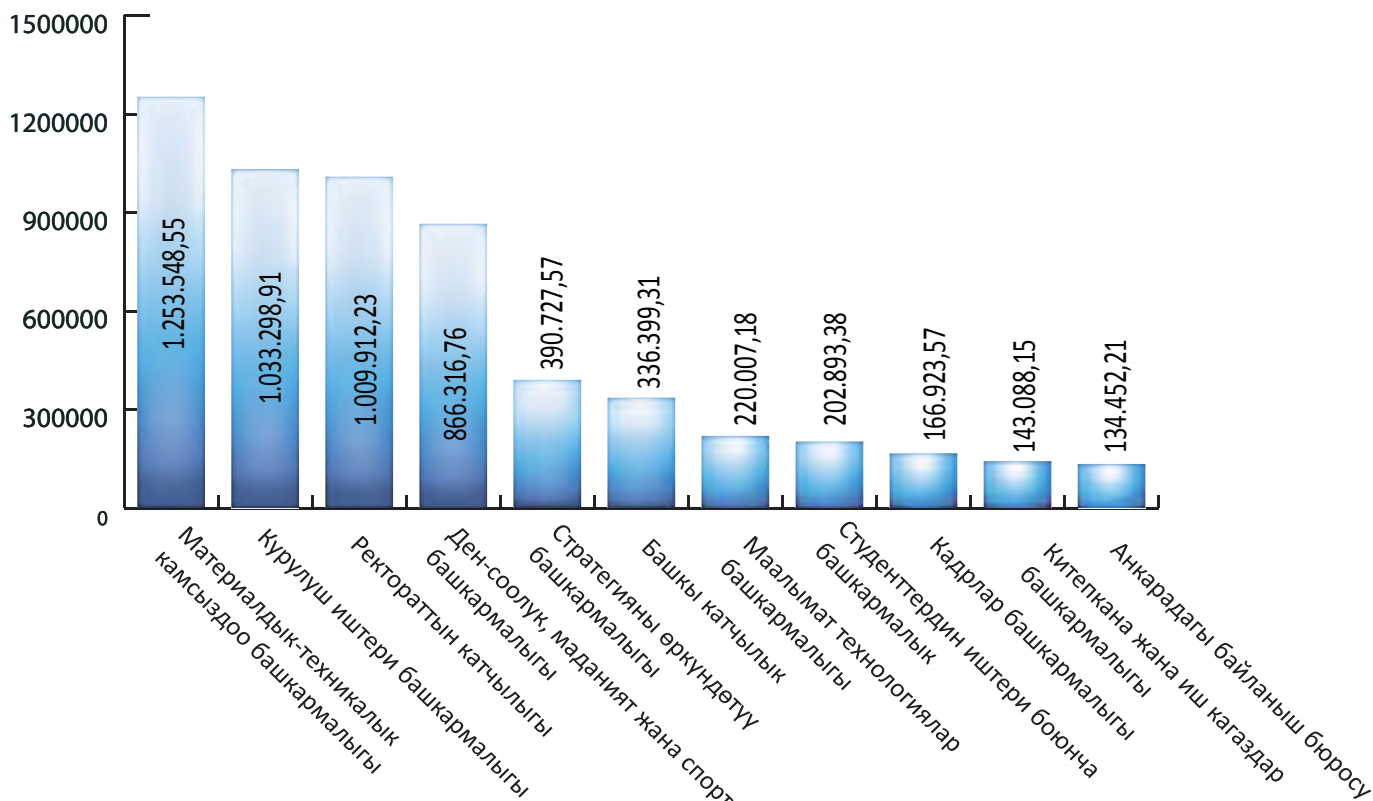
АТАЛЫШЫ	КҮНҮМДҮК ЧЫГЫМДАР	АКЧА КОТОРУУЛАР	КАПИТАЛДЫК ЧЫГЫМДАР	Жалпы
Ректорат	986751,27	0	23160,96	1009912,23
Башкы катчылык	336399,31	0	0	336399,31
Студенттик иштер башкармалыгы	202893,38	0	0	202893,38
Кадрлар башкармалыгы	166923,57	0	0	166923,57
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	389742,67	0	984,9	390727,57
Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы	1253352,28	196,27	0	1253548,55
Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы	143088,15	0	0	143088,15
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	843032,84	184,59	23099,33	866316,76
Курулуш иштери башкармалыгы	934597,62	0	98701,29	1033298,91
Анкара байланыш кеңсеси	134452,21	0	0	134452,21
Маалымат технологиялар башкармалыгы	218399,33	0	1607,85	220007,18
ЖАЛПЫ	5609632,63	380,86	147554,33	5757567,82

2020-жылы университетибиздин административдик түзүмдөрдө 5757567,82 АКШ доллары сарпталган. Административдик түзүмдөр 2020-жылдын баштапкы төлөмүнө карата 24,52% чыгым болгон. 2020-жылы административдик түзүмдөрдүн чыгымдарынын 97,43%ы эмгек акы төлөөгө, Социалдык фондго, товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга, 0,01%ы акча которууга, 2,56сы капиталдык чыгым максатында сарпталган.

Административдик түзүмдөрдүн чыгымдарынын ичинен Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы 21,77% сарптоо менен биринчи орунда, Курулуш иштери башкармалыгы 17,95% сарптоо менен экинчи орунда, ректорат 17,54% сарптоо менен үчүнчү орунда турат.

3-график. 2020-жылдагы административдик түзүмдөрдүн чыгымдары

3.1.1.2. Бюджеттин киреше бөлүгүн болжолдоо жана аны аткаруу

Университетибиздин өзгөчө бюджет ресурстары; Түркия Республикасынын Өкмөтүнүн кошкон салымынан, өздүк кирешелерден жана таза каржылоодон турат. 2020-жылдын соңунда 23436411,07 АКШ доллары коротулуп, кирешенин 65,54%ы Түркия Республикасынын Өкмөтүнүн кошкон салымынан жана 32,55%ы бюджеттик ресурстардан, 1,91%ы башка кирешелерден турган.

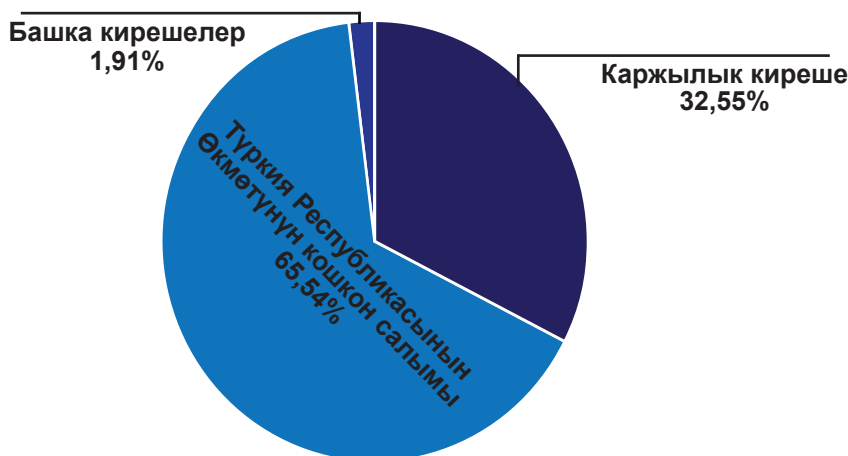
101-таблица. 2020 каржылык жылынын бюджетинин киреше бөлүгү (АКШ доллары менен)

	Болжолдуу бюджет	Ишке ашыруу	Ишке ашырылгандардын көлөмү
Бюджеттик киреше	6591.071,00	7628.835,55	86,40%
Түркия Республикасынын Өкмөтүнүн кошкон салымы	16862000,00	15360430,73	109,78%
Башка кирешелер	30154,00	447144,79	6,74%
ЖАЛПЫ	23483225,00	23436411,07	100,20%

4-график: 2020-жылдагы бюджетин киреше бөлүгүнүн пайыздык катышы (АКШ доллары)

3.1.1.3. Каржы иштери боюнча башка таблицалар

2020-жылда каржылоо боюнча нускамага жооп берген кирешелер жана чыгымдар катталды. Чыгым документтери боюнча нускамага ылайык, документтердин толук жана кынтыксыз болушу, укук ээлерине өз мөөнөтүндө төлөнүп берилиши дыкаттык менен көзөмөлгө алынган.

Чыгаша кылган факультеттерден келген бардык документтер жана алардын тиркемелери текшерилип, толук эмес же укуктук ченемдик документтерге туура келбегендери такталып, кемчил жагын толуктоо үчүн факультеттерге кайра жиберилип, кемчиликтер жоюлган.

2020-жылы 3068ди түзгөн чыгашанын 716сы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу, 594ү товар жана кызмат көрсөтүү кирешелери, 417си банк операциялары, 221и курулуш иштери, 319у аманат операциялары, 89у эмгек акы жана 712си жол кире, аванс ж.б. сарпталган. 2019-жылдын соңунда 3868 болгон чыгашабыз, 2020-жылдын аягында 3.068ди түзгөн.

102-таблица. Бухгалтердик операциялардын саны

Алдын-ала төлөм (аванс)	97
Жеке кишилердин карызы	44
Киреше	594
Эмгек акы төлөмү	89
Товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу	716
Курулуш иштери	221
Жол кире төлөмү	78
Долбоорлорду ишке ашыруу	15
Депозит операциялары	143
Салык жана социалдык төлөмдөр	99
Аманат операциялары	319
Банк операциялары	417
Кыймылдуу транзакциялар жана жыл аягындагы чыгымдардын саны	46
Башка бухгалтердик операциялар	190
ЖАЛПЫ	3068

2020-жылдагы милдеттенмелер тууралуу маалымат

Үстүбүздөгү жылда же кийинки каржы жылында да күчүндөгү келишимдердин негизинде аткарылган иштерге төлөнгөн акчалай же кызматтан тышкаркы төлөмдөр, чегерүүлөр, кызмат келишимине байланыштуу товар жана кызмат көрсөтүүлөр, курулуш иштери төмөндөгүдөй:

103-таблица. Милдеттенмелер тууралуу маалымат

Милдеттенменин аталышы	Саны
Кызматкерлер менен түзүлгөн эмгек келишимдери	752
Товар сатып алуу	5
Жумушчу күчүн жалдоо	24
Курулуш иштери	6
Жалпы	787

Стратегиялык пландоо башкармалыгынын бухгалтерия бөлүмүнүн иш көлөмү

104-таблица. Стратегиялык пландоо башкармалыгынын бухгалтерия бөлүмүнүн иш көлөмү

Иштин түрү	БЮДЖЕТ ЖЫЛЫ	
	2019	2020
Эмгек акы	3868	3068
Төлөө процесси (башталышы)	132	132
Каражаттарды өткөрүп берүү (кошулган)	5	1
Каражаттарды өткөрүп берүү (чегерилген)	5	1
Кампага которуулардын дүмүрчөктөрү	254	672
Туура эмес операциялар	29	28
Даярдалган отчеттор	245	242
Текшерилген документтер	2068	1552
Студенттерди дарылоо боюнча төлөмдөр	258	70
Буйруктар	922	763
Банктык буйруктар	1438	1358
Аванс/Кредит/Аккредитив жалпы операциялары	559	215
Жеке кишинин жана мекеменин карыздары сакталган файлдар	216	354
Күрөө жана депозиттик операциялар	4846	3119
Аманат эсептерине байланыштуу операциялар	26645	31063
Банктык транзакциялар	5217	4384
Касса дүмүрчөктөрү	133	78
Кассалык төлөмдөр	148	92
Милдеттенме боюнча операциялар	383	914
ЖАЛПЫ	47371	48106

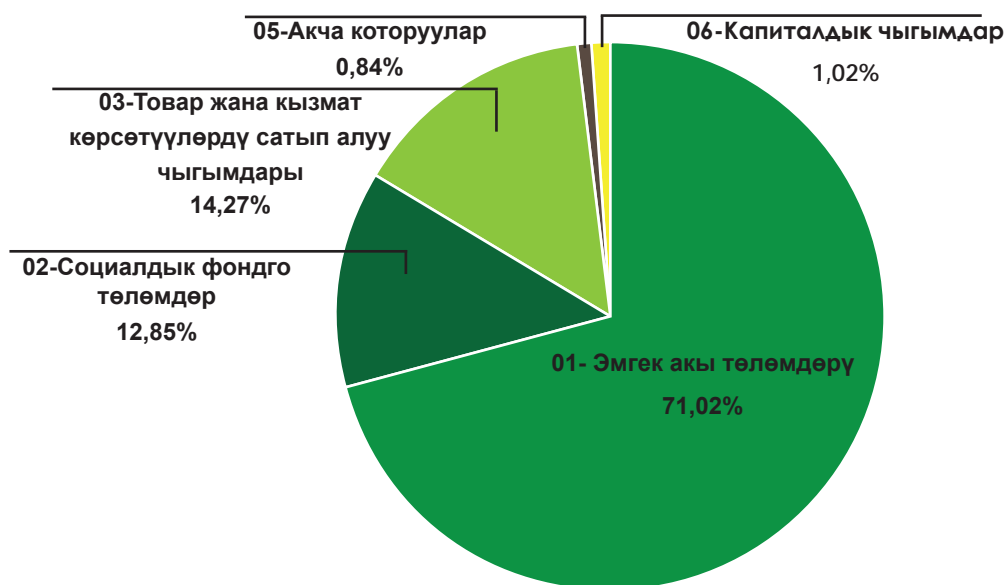

3.1.2. Негизги финансылык көрсөткүчтөрдүн таблицасы боюнча түшүндүрмөлөр

3.1.2.1. Бюджеттик чыгымдар

2020-жылы университетибиздин болжолдуу бюджетти 23483225 АКШ долларын түзүп, жыл аягында 17208448,14 АКШ доллары сарпталган. 2020-жылы жалпы чыгымдарын алып карасак, 2020-жылдын этегинде жалпы каражаттын 73,28%ы жумшалган. Ал каражаттардын 94,56%ы эмгек акы, 95,91%ы Социалдык фонд, 70,72%ы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу, 40,17%ы акча которуу жана 3,96 %ы капиталдык чыгымдар үчүн сарпталган.

5-график: 2020-жылдагы бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн пайыздык катышы

2020-жылдын аягындагы чыгымдардын экономикалык негизде классификацияланышы: чыгымдардын 71%ын түзгөн 12221491,24 АКШ доллары эмгек акы төлөөгө, 13%ын түзгөн 2210746,50 АКШ доллары Социалдык фондго, 14%ын түзгөн 2456466,15 АКШ доллары товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга, 0,84%ын түзгөн 144619,62 АКШ доллары акча которууларга, 1%ын түзгөн 175124,33 АКШ доллары капиталдык чыгымдарга сарпталган.

Кийинки бөлүмдөрдө факультет, институт, орто кесиптик колледж, жогорку мектеп жана административдик башкармалыктардын чыгымдары берилген. Ар бир студентке туура келген орточо эсеп дагы чыгарылган. Ар бир студентке туура келген чыгымдардын орточо чыгымдары эсептелип жатканда, муктаждыктарын канааттандыруу үчүн колдонулган ресурстар эске алынган эмес.

3.1.2.2. Студенттик чыгымдар

2020-жылы бир студентке жумшалган чыгым боюнча алганда факультеттердин ичинен эң көп Ветеринария факультети - 3091,62 АКШ долларын, Айыл чарба факультети - 2800,87 АКШ долларын сарптаган. Ал эми эң аз Экономика жана башкаруу факультети - 1647,49 АКШ долларын сарптаган.

105-таблица. 2020-жылдагы факультеттердин студенттерине жумшаган чыгымдар (АКШ доллары)

Факультеттер	Студенттердин саны	Күнүмдүк чыгымдар (\$)	Бир студентке туура келген чыгым
Инженерия факультети	420	1037688,14	2470,69
Гуманитардык факультет	752	1668006,68	2218,09
Экономика жана башкаруу факультети	523	861635,70	1647,49
Теология факультети	202	517349,19	2561,13
Коммуникация факультети	433	766003,65	1769,06
Табигый илимдер факультети	293	813076,43	2775,00
Айыл чарба факультети	180	504156,05	2800,87
Ветеринария факультети	159	491567,33	3091,62
Көркөм өнөр факультети	259	715873,39	2763,99
ЖАЛПЫ	3221	7375356,56	2289,77

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин институттарынын ичинде 2020-жылы Коомдук илимдер институту эң көп чыгым кылган. Бирок студенттердин саны көп болгондуктан, киши башына туура келген орточо чыгым 317,24 АКШ долларын түзгөн.

106-таблица. 2020-жылы институттардын студенттерине жумшаган чыгымдар

Институттар	Студенттердин саны	Күнүмдүк чыгымдар (\$)	Бир студентке туура келген чыгым (\$)
Табигый илимдер институту	97	33249,67	342,78
Коомдук илимдер институту	288	91365,83	317,24
ЖАЛПЫ	385	124615,50	323,68

2020-жылы «Манас» университетинин жогорку мектептеринин ичинен Чет тилдер жогорку мектеби эң көп чыгым кылган. Ошол эле учурда Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби бир студентке 4915,11 АКШ долларын жумшоо менен эң көп чыгым, Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби 931,73 АКШ долларын жумшап, эң аз чыгым кылган.

107-таблица. 2020-окуу жылында жогорку мектептердин/орто кесиптик колледждин студенттерине жумшалган чыгымдар

Жогорку мектеп/орто кесиптик колледж	Студенттердин саны	Күнүмдүк чыгымдар (\$)	Бир студентке туура келген чыгымдар (\$)
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	512	477043,82	931,73
Чет тилдер жогорку мектеби *	1391	2365408,78	1700,51
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	117	575067,66	4915,11
Орто кесиптик колледж	450	505818,00	1124,04
ЖАЛПЫ	2470	3923338,26	1588,40

* Даярдоо курсунда окуган студенттер Чет тилдер жогорку мектебинин студенттери катары көрсөтүлүп, адистиги боюнча факультеттердин санынан чыгарылып салынган.

2020-жылы университетибиздин административдик түзүмдөрүнүн ичинен Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы эң көп - 22 %, ал эми Кадрлар башкармалыгы эң аз - 2,90 % чыгым кылган.

108-таблица. 2020-окуу жылында административдик түзүмдөргө жумшалган чыгымдар

Ректорат	1144364,44
Башкы катчылык	336399,31
Студенттик иштер башкармалыгы	202893,38
Кадрлар башкармалыгы	166923,57
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	390727,57
Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы	1253548,55
Китепкана жана иш кагаздары башкармалыгы	143088,15
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	866316,76
Курулуш иштери башкармалыгы	1033298,91
Маалыматтык технологиялар башкармалыгы	220007,18
Жалпы	5757567,82

3.1.2.3. Студенттерге жумшалган чыгымдар

Талапкер, шакирт жана стажер студенттерге төлөнгөн төлөмдөр

109-таблица. Студенттердин бөлүмдөрдө иш менен камсыздалышы

Административдик түзүмдөр	2019-жылы төлөнгөн		2020-жылы төлөнгөн	
	Студенттердин саны*	АКШ доллары **	Студенттердин саны*	АКШ доллары **
Маалыматтык-маалыматтык технологиялар башкармалыгы	1	998,36	1	581,97
Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы	1	486,92	1	497,33
Башкы катчылык	1	1052,26	3	777,70
Китепкана жана иш кагаздар башкармалыгы	4	2755,49	4	963,67
Студенттик иштер башкармалыгы	5	1698,49	5	641,52
Кадрлар башкармалыгы	1	637,40	0	-
Ректорат	17	5605,53	11	4918,13
Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы	35	21367,28	19	8922,59
Стратегиялык пландоо башкармалыгы	3	2069,53	3	1183,27
Жалпы административдик түзүмдөр	68	36671,25	47	18486,19
Академиялык түзүмдөр				
Дене тарбия жана спорт жогорку мектеби	0	0,00	0	-
Гуманитардык факультет	2	1031,01	2	518,63
Табигый илимдер факультети	2	1067,23	0	-
Көркөм өнөр факультети	5	852,46	0	-
Теология факультети	2	836,45	1	525,27
Коммуникация факультети	2	1195,84	0	-
Орто кесиптик колледж	0	0,0	1	519,31

Инженерия факультети	3	818,23	5	613,71
Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби	2	592,81	0	-
Ветеринария факультети	1	1.122,96	1	577,09
Айыл чарба факультети	3	3.026,51	2	2.313,03
Академиялык түзүмдөр боюнча жалпы:	22	10.543,51	12	5.067,04
ЖАЛПЫ	90	47.214,76	59	23.553,23
* Иштеген студенттердин саны жылдык орточо эсеп менен берилет.				
** Доллар жылдык орточо эсеп менен эсептелди				

Студенттерге көмөк көрсөтүү фонду

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин окутуучулары жана кызматкерлери студенттерибизге «Студенттерге жардам көрсөтүү фонду» аркылуу ай сайын бекер тамак алып беришет. Бул категорияга кирген студенттер окуу жылы ичинде 9 ай бою бекер тамактанышат.

2020-жылы университетибиз “Студенттерге жардам көрсөтүү” фондунан жалпы 965 студентке же ар бир кишиге 2100 сомдон (27 \$), жалпы суммасы 2026500 сом (26195 АКШ доллары) колдоо көрсөткөн. Пандемияга байланыштуу 2020-жылы 3 гана ай бекер тамак берилген.

110-таблица. Студенттерге көмөк көрсөтүү фондунун жардамын алган студенттердин саны

	Студенттердин саны	Стипендиянын өлчөмү		Жалпы	
		Сом	Доллар*	Сом	Доллар*
Студенттерге көмөк көрсөтүү фонду	965	2100	27	2026500	26195

* Доллар 2020-жылдын орточо эсеби менен эсептелинет (1 \$= 77,3616 KGS)

Стипендиянын төлөнүшү

111-таблица. Стипендиялардын бөлүнүшү

Стипендиянын түрү	Студенттердин саны	АКШ доллары
Магистратура	28	10352,50
Докторантура	5	1897,04
Бакалавр	1387	
Улуттук спортчу стипендиясы	3	371,00
Кирүү сынагы боюнча стипендия (1-категория)	89	10484,00
Кирүү сынагы боюнча стипендия (2-категория)	83	5824,00
Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия (1-категория)	247	20287,00
Окуудагы жетишкендик боюнча стипендия (2-категория)	718	47321,00
Жөлөк стипендиясы	247	18536,00
ЖАЛПЫ	1420	115072,54

2020-окуу жылында пандемияга байланыштуу студенттерге стипендия апрель айынан тарта берилген жок.

3.1.2.4. Бюджеттик чыгымдардын экономикалык квалификацияга ылайык бөлүнүшү

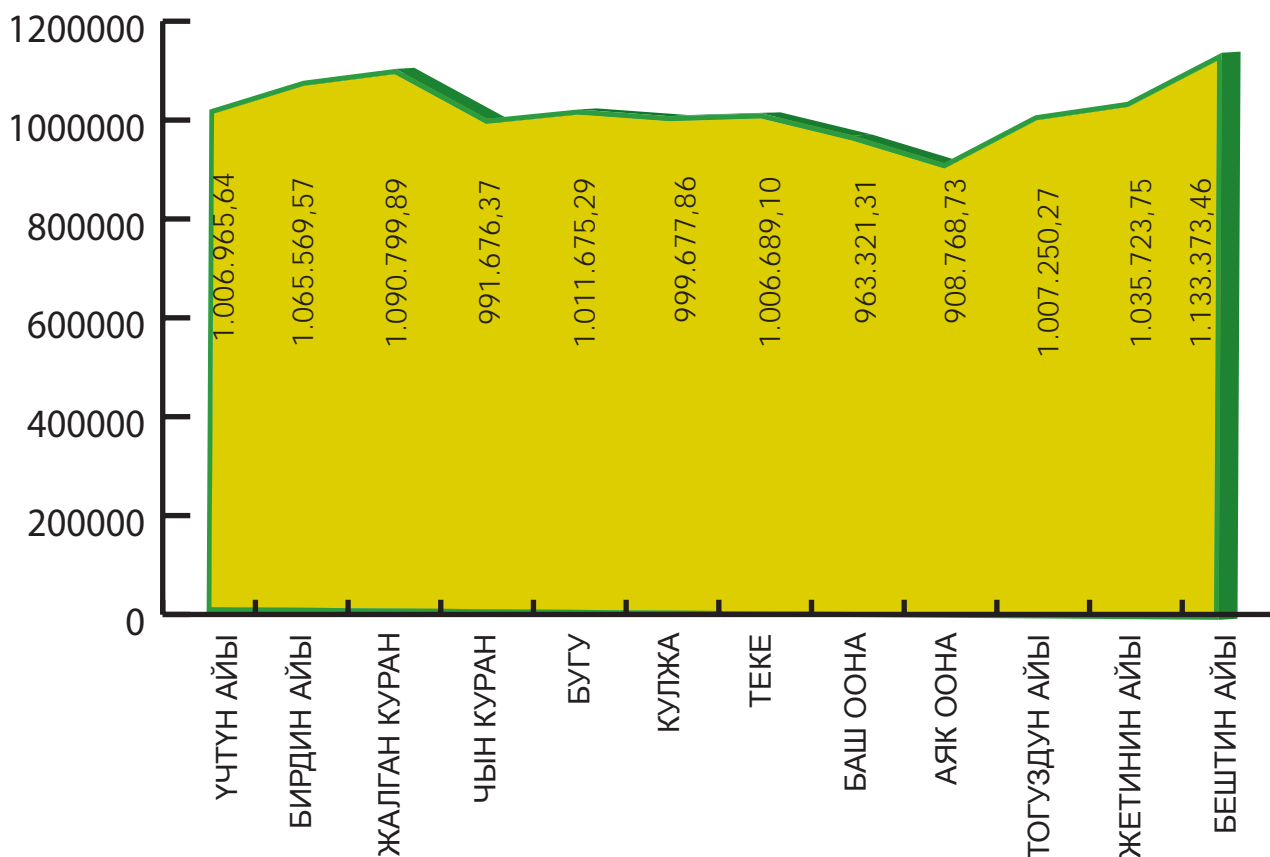
01. Эмгек акы төлөмдөрү:

2020-жылы эмгек акы төлөмдөрүндөгү сарптоолор мурунку жылга караганда 3,65%га көбөйгөн, жалпы чыгымдары 0,19 %га азайган.

Ай сайын төлөнчү эмгек акы төлөмдөрүнүн чыгымдарына көз чаптырсак, 2020-жылдагы эмгек акы төлөмдөрүндө эң көп чыгаша декабрь айына туура келген. 39-берене менен милдеттендирилген окутуучулардын кызмат мөөнөтү бүткөндүгүнө байланыштуу эң аз чыгым сентябрь айына туура келген.

Жыл соңунда 12924815 АКШ доллардан турган эмгек акы төлөмдөрүнүн 94,56%ы, т.а. 12221491,24 АКШ доллары сарпталган.

6-график: 2020-жылдагы ай сайын эмгек акыны төлөөгө кеткен чыгымдар

02. Социалдык фондго төлөмдөр:

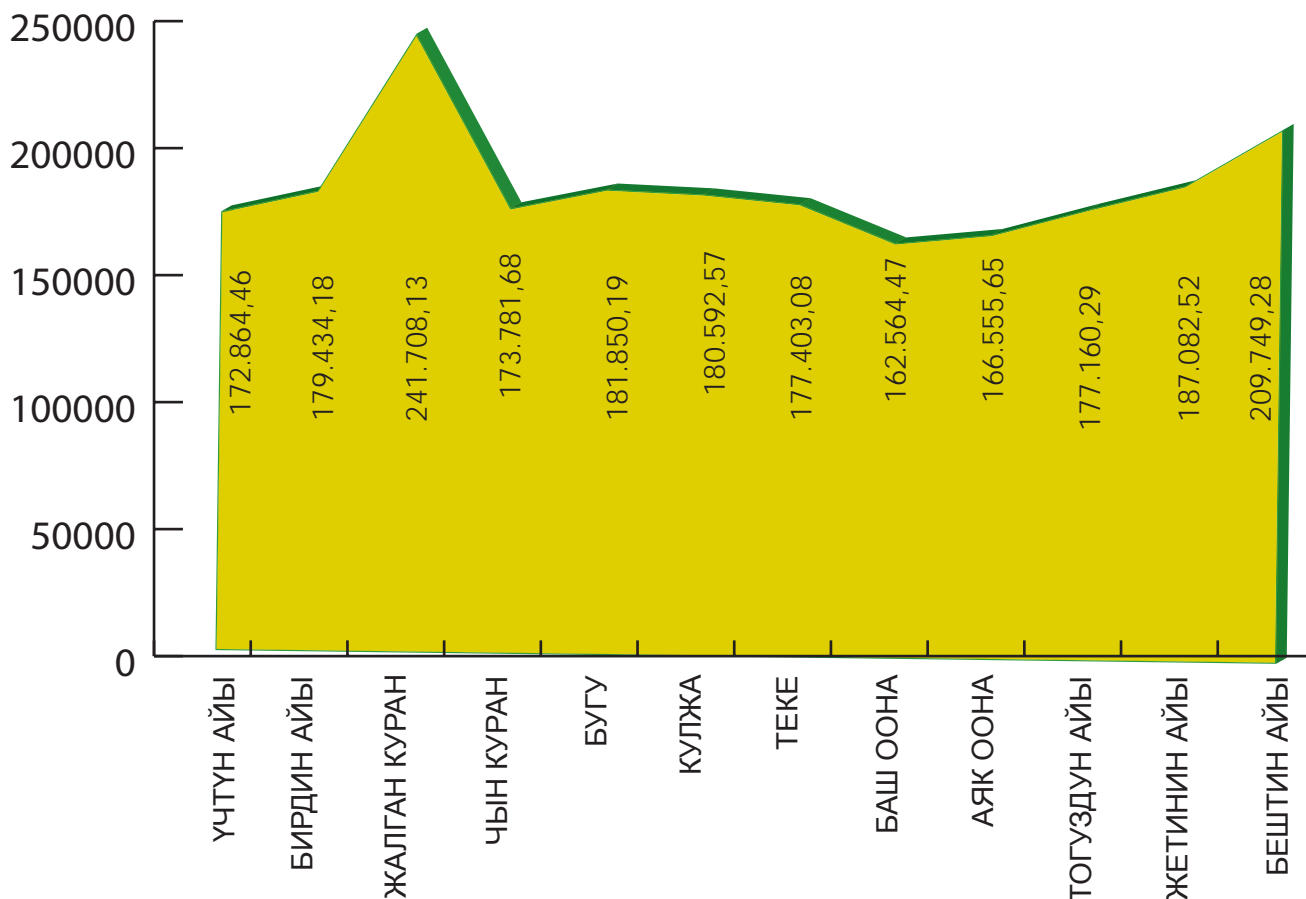
2020-жылдын башында бюджеттин 9,82%ы Социалдык фондго которулуп, жылдын аягында бюджеттин 95,91%ды түзгөн 2210746,50 АКШ доллары аталган фондго которулган.

2020-жылы Социалдык фондго төлөмдөр мурунку жылга караганда 3,58 %ды түзгөн, жалпы чыгым 2,40 %га көбөйгөн.

Ай сайын Социалдык фондго төлөмдөр үчүн бөлүнгөн сумма март айында көбөйгөн. Мурунку жылдардагы төлөмдөр ушундай көрүнүшкө алып келген. Мында эң аз чыгым август айына туура келет.

7-график: 2020-жылдагы ай сайын социалдык фондго төлөнгөн төлөмдөр

03. Товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу чыгымдары:

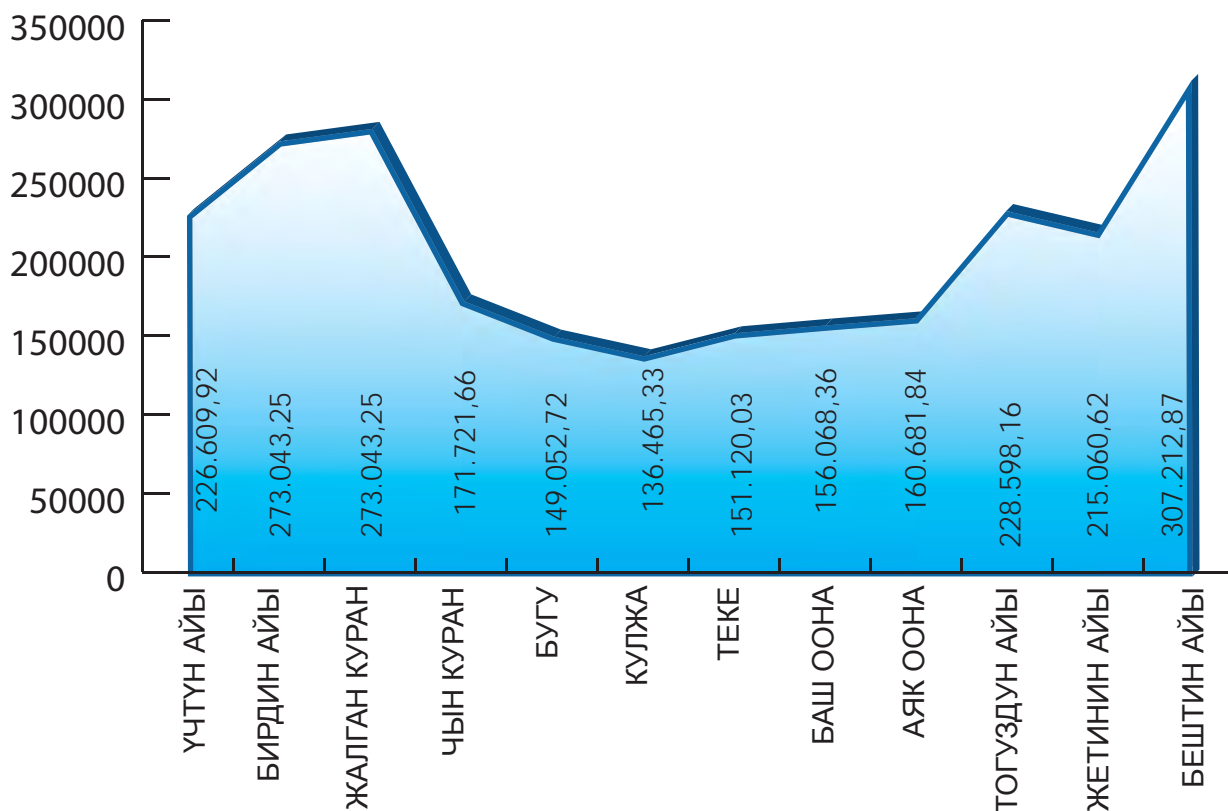
2020-жылдын башында бюджеттин 14,79%ы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга которулуп, жылдын аягында жалпы төлөмдүн 70,76%ын түзгөн 2456466,15 АКШ доллары товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга коротулган.

2020-жылы товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга бөлүнгөн акча каражаты мурунку жылга салыштырмалуу 9,95 %га көбөйгөн, жалпы чыгашасы 11,36 %га азайган.

Айлар боюнча жылдык товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга бөлүнгөн акча каражатынын өсүшүнө көңүл бөлсөк, апрель жана октябрь айларынын аралыгындагы чыгымдарда азаюу байкалган. Мындай көрүнүш пандемиядан улам салттуу билим берүү токтотулуп, онлайн билим берүүгө өткөндүктөн болгон.

8-график: 2020-жылдагы ай сайын товар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга кеткен чыгымдар

05 Акча которуулар:

2020-жылдагы бюджеттин баштапкы төлөмүнүн 1,53 %ын түзгөн 360000 АКШ доллары өлчөмүндө акча которуулар жүргүзүлгөн.

2020-жылы акча которуулардын жалпы төлөмү мурдагы жыл менен бирдей болгон жана жалпы чыгашасы 54,02 %га азайган.

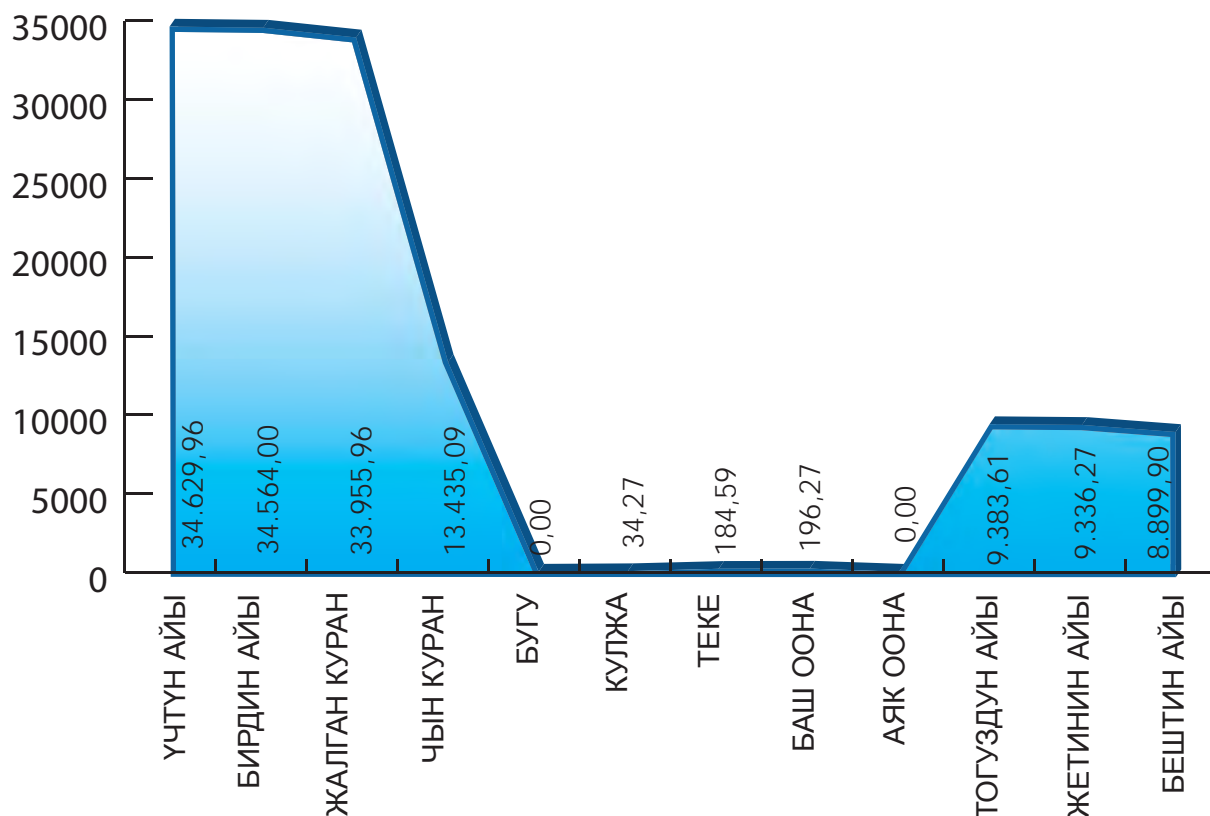
Жылдын аягында университеттин жалпы төлөмдөрүнүн 40,17%ын түзүп, 144619,92 АКШ доллары сарпталган.

Айлар боюнча акча которуулардын өсүшүнө байкоо жүргүзсөк, пандемиядан улам май жана октябрь айларынын аралыгында салттуу билим берүүгө тыныгуу берилген. Ал учурда стипендия төлөнбөй калгандыктан чыгымдар азайган. Сентябрь айынан баштап онлайн билим берүүгө өткөндүктөн, студенттерибизге 60 ГБ интернет берилген жана чыгымдар өскөн.

9-график: 2020-жылдагы ай сайын акча которууларга кеткен чыгымдар

06 Капиталдык чыгымдар:

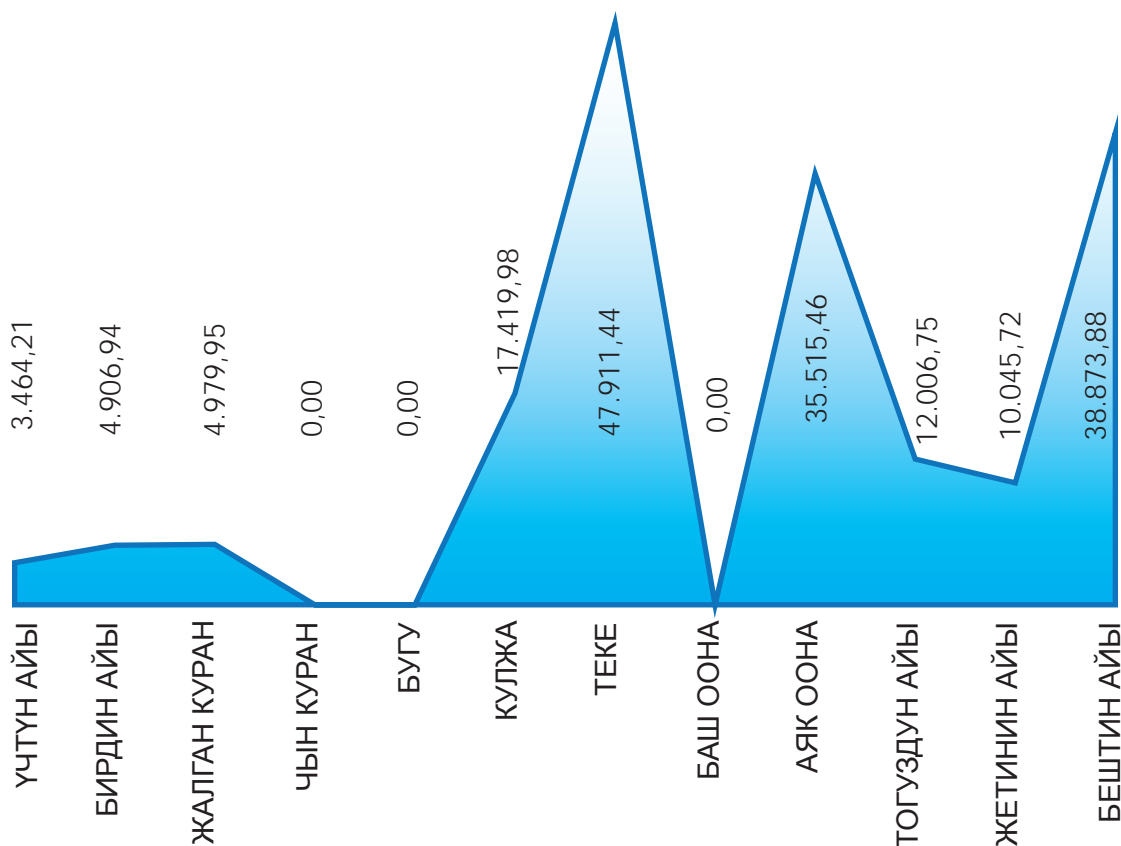
2020-жылы бюджеттин баштапкы төлөмүнүн 18,82%ын түзгөн 4420000 АКШ доллары капиталдык чыгымдарга жумшалган. Жылдын этегинде жалпы төлөмдүн 3,96%ды түзгөн 175124,33 АКШ доллары сарпталган.

2020-жылы капиталдык чыгымдардын мурунку жылга салыштырмалуу 52,81%га көбөйгөнү байкалган. Жалпы чыгымдар болсо 46,75%га азайган.

Айлар боюнча капиталдык чыгымдардын өсүшүнө байкоо жүргүзсөк, эң көп чыгым июль айында болгон. Инвестиция долбоорлорунун кийинкиге калтырылышынан улам, капиталдык чыгымдар азайган.

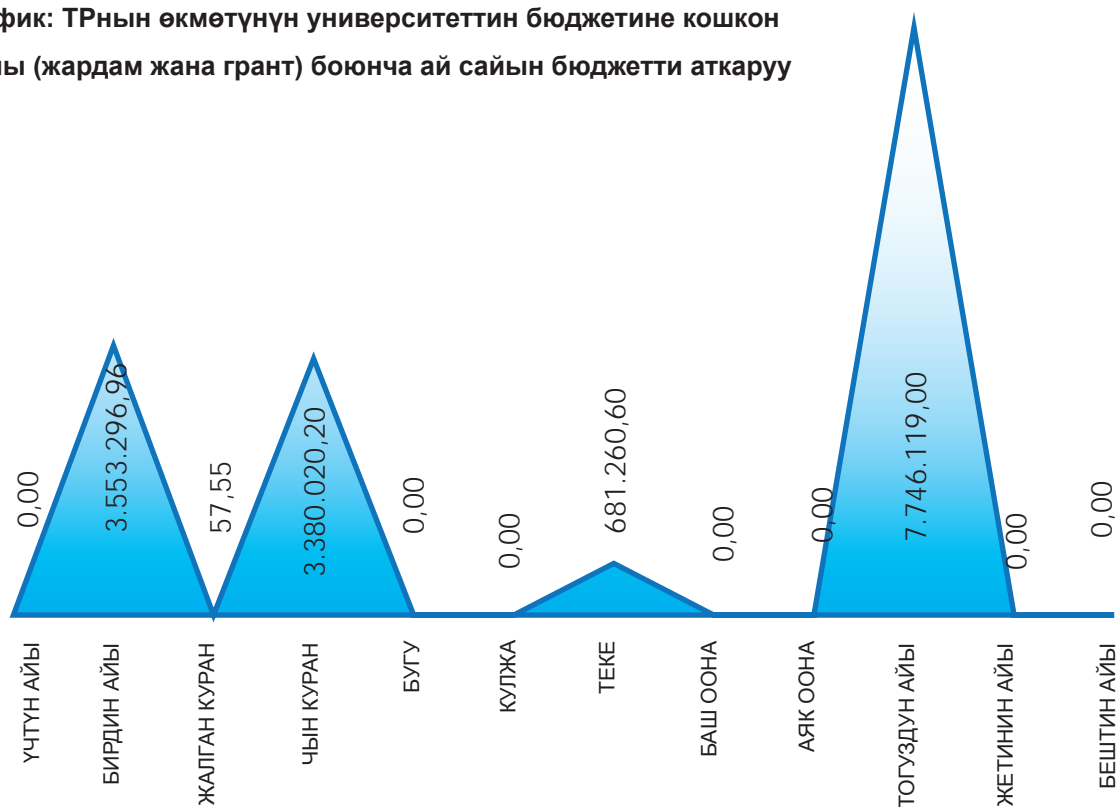

10-график: 2020-жылдагы ай сайын капиталдык чыгымдар

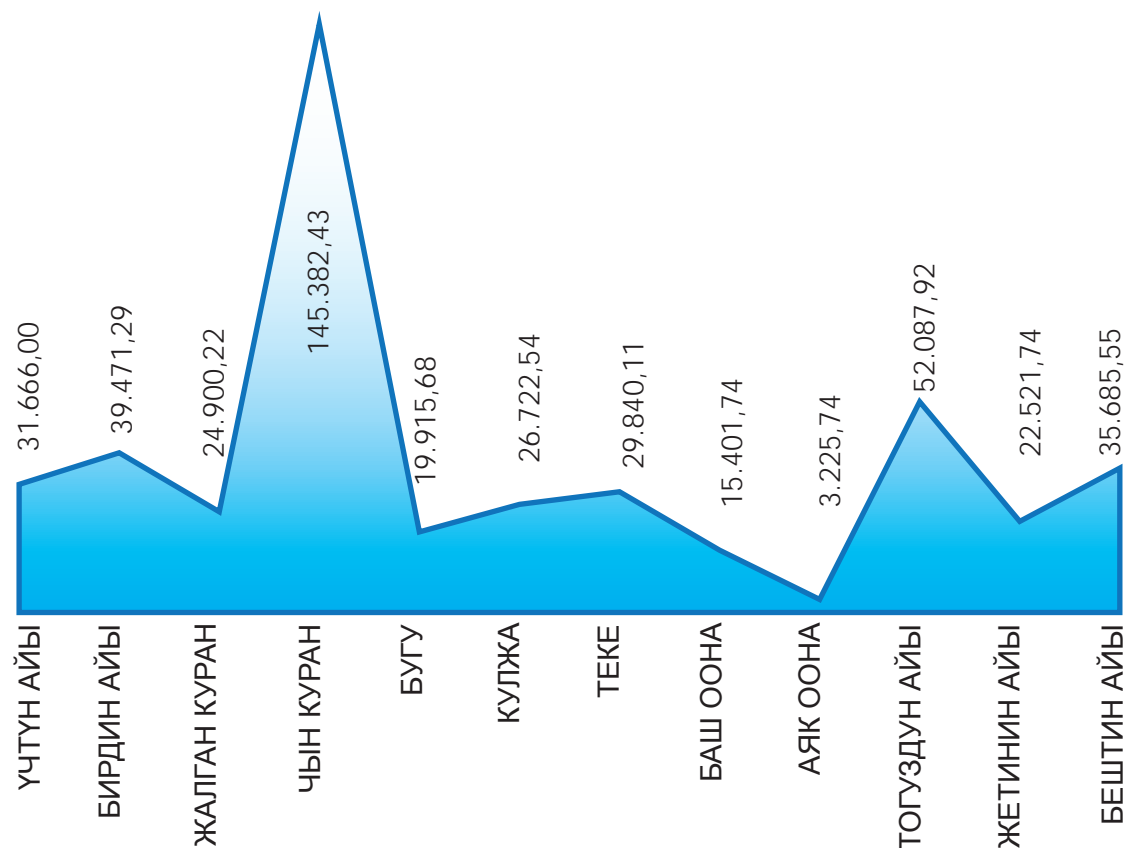

3.1.2.5. Бюджеттик кирешелер

11-график: ТРнын өкмөтүнүн университеттин бюджетине кошкон салымы (жардам жана грант) боюнча ай сайын бюджетти аткаруу

12-график. Ишкана жана менчик кирешелери боюнча ай сайын бюджетти аткаруу

3.2. Иш-чаралар тууралуу маалымат

3.2.1. Жетекчилик тарабынан аткарылган иш-чаралар

Түркиянын “Маариф” фондунун Кыргызстандагы өкүлү Хүснү Биржан ректор проф., док. Алпаслан Жейлан менен жолугушуп, жаңы кызматтагы ишине ийгилик каалады.

2020-жылдын 12-ноябрында ректоратта өткөн бул жолугушууда “Маариф” фондундагы алгылыктуу иштер, университетте акыркы учурда аткарылган жана жакынкы убакта ишке ашырыла турган иш-чаралар, ошондой эле өз

ара кызматташтык боюнча маселелер талкууланды.

Түркияда жогорку билим алган кыргызстандык ишкерлер Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору проф., док. Алпаслан Жейлан менен жолугушту.

КР Тышкы иштер министрлигинин алтынчы саясий департаментинин директору Эрмек Өмүралиевдин жетекчилигинде 2020-жылдын 2-ноябрында өткөн жолугушууга Түркиядан бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясынын мүчөлөрү катышты.

КР Саламаттыкты сактоо министри Алымкадыр Бейшеналиев жетектеген топ Кыргыз-Түрк “Манас” университетине иш сапары менен келди.

Ректор проф., док. Алпаслан Жейлан жана Биринчи проректор проф., док. Асылбек Кулмырзаевдин коштоосунда министр Алымкадыр Бейшеналиев университетте жаңыланып, кайрадан түзүлгөн Ден соолук борборун, курулуш иштери улантылып жаткан COVID диагностика борборун жана лабораторияларды кыдырып көрдү.

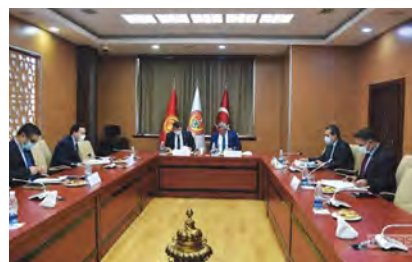
Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору проф., док. Алпаслан Жейлан өз ара пикир алмашуу багытында академиялык кызматкерлер менен жолугушту.

Ректор проф., док. Алпаслан Жейлан “Манастын” студенти Шайыр Бакытбекованын үйүндө конок болду.

2020-жылдын 30-декабрында ректор проф., док. Алпаслан Жейлан Түркиянын Кыргызстандагы толук жана ыйгарым укуктуу элчиси Женгиз Камил Фыратты жана Пакистандын Кыргызстандагы элчиси Сардар Азхар Тарык Кханды кабыл алды.

Кыргызстанга КР шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук шайлоо комиссиясынын чакыруусу боюнча Президенттик шайлоонун жүрүшүнө байкоо салууга келишкен Түркиянын Улуу улуттук жыйынынын Ыгдыр депутаты жана Түрк тилдүү өлкөлөрдүн Парламенттик Ассамблеясынын өкүлү Яшар Карадаг жетектеген делегация Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде да болушту.

3.2.2. Илимий иш-чаралар

Университеттин жалпы принциптерине жана максаттарына ылайык иш-чаралар өткөрүлдү. Университеттин иш-чараларынын көпчүлүк бөлүгү COVID-19 пандемиясынан улам онлайн түрүндө өттү. №112 таблицада 2019-2020-окуу жылында өткөрүлгөн илимий иш-чаралар көрсөтүлдү.

112-таблица. Илимий иш-чаралардын түрүнө карата бөлүнүшү	
Иш-чаранын түрү	2019-2020
Симпозиум, конгресс жана конференция	5
Семинар	164
Концерт/Шоу-программа/Көргөзмө	35
Панель	13
Web of Science Core Collection басылмалары (2020)	103
Китеп/Китептин бөлүмү	84
“Web of Science”тан сырткары жарыяланган макалалар	219
Илимий изилдөө долбоору*	28
Эл аралык деңгээлдеги баяндамалар	118
Улуттук деңгээлдеги баяндамалар	15
ЖАЛПЫ	784

3.2.3. Долбоорлор тууралуу маалымат

113-таблица. Илимий изилдөө долбоорлорунун бөлүнүшү					
Долбоордун түрү	Өткөн жылдан калган	Бул жылы кошулган	Бардыгы	Бул жылы жыйынтыкталган	Бардыгы. Долбоор бюджетти USD (КТМУ+Сырткары)
ИИД (Келечектүү изилдөө долбоору/Advanced Research Project)	1	0	1	0	61978 \$
ИИД (Көз карандысыз долбоор)	10	6	16	10	48424 \$
ИИД (Сырттан каржыланган долбоор)	0	3	3	2	15832 \$
Багыттуу долбоор	1	0	1	1	100 \$
Окуу-тарбия иштеринин сапатын жогорулатууга багытталган долбоор	2	0	2	2	1025 \$
БАРДЫГЫ	14	9	23	15	127359 \$

114-таблица. 2020-жылда бүткөрүлгөн долбоорлор

№	Коду	Жетекчиси	Аталышы	Түрү
1	КТМУ-РКВ-2019.01	Проф., док. Хакан Четинташ	КТМУ Web-негизделген электрондук долбоор башкаруу тутумунун түзүлүшү	Окуу-тарбия иштеринин сапатын жогорулатууга багытталган долбоор
2	КТМУ-ВАР-2018. TUAM.04	Проф., док. Мустафа Орчан	Мамлекеттик кызматкерлердин жыргалчылык жана жакырчылык деңгээлинин жашоо образына тийгизген таасири: Бишкектин мисалында	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
3	КТМУ-ВАР-2018. TUAM.02	Проф., док. Мехмет Айдын	Кыргызстанда тилдик пландоо тажрыйбалары жана тил саясаты	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
4	КТМУ-PGK-2018. FBE.03	Доц., док. Райымбек Султанов	Онлайн билим берүү системасы үчүн контент даярдоо жана аны баалоо	Окуу-тарбия иштеринин сапатын жогорулатууга багытталган долбоор
5	КТМУ-ВАР-2018. TUAM.03	Др., Калия Кулалиева	Манас эпосунун сюжеттик-тематикалык көрсөткүчү I	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
6	КТМУ-PGK-2019. SBE.04	Проф., док. Акматали Алимбеков	Окутуучулардын педагогикалык билим тармагындагы керектөөлөрүнүн анализи (КТМУ мисалында)	Багыттуу долбоор
7	КТМУ-ВАР-2019. FBE.02	Проф., док. Фахреддин Абдуллаева	Чыныгы өзгөрмөлүү функциялардын жакындатуулары үчүн түз жана тескери теоремалар	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
8	КТМУ-ВАР-2019. SBE.01	Проф., док. Мустафа Көйлү	Түркиянын Кыргызстандагы диний билим берүүгө кошкон салымы	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
9	КТМУ-ВАР-2019. FBE.07	Доц., док. Исмет Алтынташ	Ийкем бөлүктүү метрикалык мейкиндикке киришүү	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
10	КТМУ-ВАР-2019. FBE.05	Проф., док. Нахит Акташ	Квантум чекит түзүлүштөрүнүн синтези жана фото-электрохимикалык глюкоза электро-оксидация практикалык колдонмолору	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
11	КТМУ-ВАР-2018. GOSAM.01	Проф., док. Мехмет Түркмен	Кыргызстан жана Түркиядагы салттуу ат оюндарынын изилдениши	ИИД (Көз карандысыз долбоор)

12	КТМУ-ВАР-2020. FB.03	Проф., док. Аскарбек Тулобаев	Жайыттарда асыралган жылкылардын бакубаттуулугун баалоо критерийлерин аныктоо	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
13	КТМУ-ВАР-2019. FBE.06	Проф., док. Фахреддин Абдуллаев	Голоморфдуу функциялардын эң мыкты жакындатуулары	ИИД (Көз карандысыз долбоор)

115-таблица. 2020-жылда бүткөрүлгөн долбоорлор (КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан колдоого алынган)

№	Коду	Жетекчиси	Аталышы	Түрү
1	№ 0007671 (мамлекеттик)	Доц., док. Күлүмкан Сартова	Жергиликтүү өсүмдүк сырьёлорунун калдыктарын кайрадан иштетүүнүн технологиясын иштеп чыгуу	ИИД (Сырттан каржыланган долбоор)
2	№ 0007669 (мамлекеттик)	Проф., док. Зарлык Маймеков	Барий, алюминий жана кальций магний кычкылы менен газ-суюк чөйрөдө иштетилген полихлорбифенилдерди ажыратуу	ИИД (Сырттан каржыланган долбоор)

116-таблица. 2020-жылда уланып жаткан долбоорлор

№	Коду	Жетекчиси	Аталышы	Түрү
1	КТМУ-ВАР-2018. FBE.09	Проф., док. Ибрахим Илкер Өзйигит	Кыргызстанда кеңири эгилүүчү жумшак буудайдын (<i>Triticum aestivum</i> L.) жана арпанын (<i>Hordeum vulgare</i> L) сортторунун генетикалык ар түрдүүлүгүн жана филогенетикалык байланыштарын биотехнологиялык методдордун жардамы менен изилдөө	ИИД (Келечектүү изилдөө долбоору/ Advanced Research Project)
2	КТМУ-ВАР-2019. FBE.04	Доц., док. Анарсейит Дейдиев	Чүй облусундагы мөмө-шире өндүрүшүнүн алма калдыгынан функционалдык мөмө батончигин өндүрүү	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
3	КТМУ-ВАР-2020. FB.01	Доц., док. м.а. Йылмаз Кая	Кыргызстанда өстүрүлгөн жергиликтүү өзгөн күрүчүнүн түрлөрүнүн <i>in vitro</i> шарттарында ткандык культураларынын параметрлерин аныктоо жана молекулалык микроРНК анализи	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
4	КТМУ-ВАР-2020. FB.02	Проф., док. Асан Өмүралиев	Сингулярдуу дүүлүккөн параболалык теңдемелер системасынын асимптотикалык чыгарылыштары	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
5	КТМУ-ВАР-2020. FB.04	Проф., док. Мухаммет Камали	Кээ бир өзгөчө полиномдордун унивалент функциялар теориясындагы колдонулуштары	ИИД (Көз карандысыз долбоор)

6	КТМУ-ВАР-2020. FB.05	Проф., док. Мустафа Долаз	Кыргызстанда байпак чыгарган текстиль фабрика таштандыларынан целлюлоза бирикмелерин синтездөө, аларды мүнөздөө жана тамак-аш секторунда колдонуу	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
7	КТМУ-ВАР-2020. FB.06	Проф., док. Ибрахим Илкер Өзйигит	Кыргызстанда жалпы ооруларды дарылоодо кеңири колдонулган кээ бир дары өсүмдүктөрүндөгү оор металлдардын жана минералдык элементтердин камтылуусун изилдөө	ИИД (Көз карандысыз долбоор)
8	КТМУ-ВАР-2020. SB.01	Доц., док. Угур Үнал	"Гуманитардык дипломатия алкагында Түркиянын миграция башкаруусу: Газиантеп облусунун мисалында"	ИИД (Сырттан каржыланган долбоор)

3.2.4. МЕДИАМАНАСТЫН ИШ-ЧАРАЛАРЫ

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин медиа борбору МЕДИАМАНАС (КТМУ ректоратынын радио-телекөрсөтүү мүдүрлүгү) 2020-2021- окуу жылында көп иштерди жүзөгө ашырды.

МЕДИАМАНАСта “Манас” телекөрсөтүүсү IP дареги аркылуу эфирге чыга баштады. Пандемия учурунда Кыргызстандагы жалпы орто мектептердин окуучуларынын билим алуусу үзгүлтүккө дуушар болбой өткөрүлүшү үчүн мамлекеттик окуу программасына ылайык жүздөгөн видео сабактар тартылды. Карантиндик пландын алкагында үйдө отургандардын маанайын көтөрүү жана COVID-19 тууралуу так маалымат берүү үчүн программалар даярдалды. Ушундай иш-чараларды иш жүзүнө ашыргандыгы үчүн

MEDIAMANASтын кызматкерлер жамааты КР министрликтери тарабынан ыраазычылык кат менен сыйланды.

КТМУнун коомго кызмат кылуу жана салым кошуу принцибине ылайык, MEDIAMANAS тарабынан COVID-19 менен күрөшүү боюнча төмөндөгүдөй иш-чаралар аткарылды:

1. MEDIAMANAS КР Билим берүү жана илим министрлигине 600 даана видео сабак тартып берди. Бул сабактардын форматы жана бардык титрлери MEDIAMANAS тарабынан даярдалып, алар өлкөнүн бардык аймактарында колдонулган. Бул видео сабактардын бардыгы MEDIAMANASтын жана өлкөнүн башка улуттук жана эл аралык телекөрсөтүүлөрүндө көрсөтүлдү.

2. Башка телекөрсөтүү каналдары тарабынан тартылган видео сабактардын бир бөлүгүнүн

ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

монтаждык иштери MEDIAMANASтын кызматкерлери (тобу) тарабынан жасалды.

3. КР Маданият, маалымат жана туризм министрлигине балдарга COVID-19 тууралуу маалымат берүүсү үчүн MEDIAMANASтын кызматкерлери тарабынан 5 социалдык ролик тартылып, бул социалдык роликтер өлкөдөгү телекөрсөтүүлөрдө көрсөтүлдү.

4. MEDIAMANASтын кызматкерлери тарабынан КР Саламаттыкты сактоо министрлигине COVID-19 пандемиясы тууралуу жалган маамыматтарды жокко чыгаруу максатында тартып берилген 3 телепрограмма Кыргызстандын телекөрсөтүүлөрүндө берилди.

5. MEDIAMANASтын кызматкерлери КР Билим берүү жана илим министрлиги үчүн видео сабак тарткан башка телерадиоберүү кызматкерлери жана продюсерлор үчүн монтаж жасоо боюнча маалыматтарды камтыган окуу программаларын даярдаган.

6. Өлкөдөгү мугалимдерге аралыктан окутуу программасын колдонууну үйрөткөн 4 программа дагы MEDIAMANASтын кызматкерлери тарабынан тартылып, Кыргызстандын телекөрсөтүүлөрүндө берилди.

7. “Манас” радиосу пандемия учурунда калктын саламаттыгын сактоого салым кошуу максатында бир нече программа жана роликтерди даярдап, обого чыгарды.

COVID-19 күч алып турган эң кыйын кырдаалда иштеп, коомго зор пайда келтирген программаларды даярдаган MEDIAMANASтын кызматкерлер тобу КР Билим берүү жана илим министрлиги жана КР Саламаттыкты сактоо министрлиги тарабынан ыраазычылык кат менен сыйланды. MEDIAMANASтын аталган иш-чаралары Кыргызстан жана Түркиянын медиа кабарларында да өз ордун тапты. Муну менен бирге MEDIAMANAS пандемия учурунда КТМУнун окуу программаларын да тартты.

2020-жылы “Манас” телекөрсөтүүсү кабелдик платформалар аркылуу көрсөтүлө баштаганы MEDIAMANASтагы эң маанилүү окуялардын бири болуп калды. “Манас” телекөрсөтүүсү 2020-жылдын июнунан баштап Кыргызстандын маанилүү санарип платформаларынын бири болгон NeoTelecom (NeoTV), Megaline, BeeTV жана GSM операторлору аркылуу IP дереги менен тесттик түрдө көрсөтүүсүн баштады. Тесттик түрдө телеберүүлөрдү ийгиликтүү ишке ашырып, 2020-жылдын сентябрынан тарта кабелдик платформа аркылуу көрүүчүлөрүнө чыга алды. MEDIAMANAS 2020-жылдын сентябрында ТР Президенттик Аппаратынын Коммуникация боюнча жетекчилиги жана КТМУнун ректоратынын чоң колдоосу менен өлкөнүн бардык аймактарында телеэфирге чыгуу үчүн тийиштүү мекемелерге кайрылды.

Пандемия учурунда “15-июль - демократия жана улуттук биримдик күнү” аттуу маанилүү күнгө арналган атайын онлайн түрүндөгү программалар, Кыргызстанда алгачкы жолу университетти онлайн бүтүрүүчүлөрдүн аземи сыяктуу ж.б. программалар да MEDIAMANAS

тарабынан университеттин тийиштүү академиялык түзүмдөрүнүн катышуусу менен даярдалып көрсөтүлгөн.

MEDIAMANASта пандемия учурунда коомчулуктун маанайын көтөрүү максатында Кыргызстандын чыгаан өнөрпоздорунун катышуусунда концерттик программалар тартылып, “Бишкек Джаз” фестивалы онлайн түрүндө уюштурулуп, эл аралык телеэфирге чыкты.

2020-2021-окуу жылында да КТМУнун Кыргызстандын жана Түркиянын медиасында таанытуу иш-чаралары, университеттин жетекчилиги тарабынан аткарылган иштер MEDIAMANASтын координаторлугунда жүзөгө ашырылды.

3.2.5. Manas Mezunlar Derneği

Кыргыз-Түрк “Манас” университети алгачкы бүтүрүүчүлөрүн 2001-2002-окуу жылында уядан учурган. Бүгүнкү күнгө чейин 12 өлкөдөн жана 23 боордош улуттардан 6160 студент университетти бүтүрүшкөн.

КТМУнун Бүтүрүүчүлөр ассоциациясы 2006-жылдын 21-апрелинде Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин №GR0042381 чечими менен расмий түрдө өз ишин баштаган.

Ассоциация университеттин бүтүрүүчүлөрүн бириктирүү, көйгөйлөрүн жана сунуштарын кароо, көңүл ачуу, багыт берүү жана маалымат арттыруучу иш-чараларды өткөрүү, ар кыл жаатта биргелешип иш алып баруу жана Манас рухун жаратуу үчүн негизделген. Бүтүрүүчүлөр ассоциациясы бүтүрүүчүлөр менен бекем жана тыгыз байланыштарды түзүп келет.

117-таблица. www.mezun.manas.edu.kg веб-баракчасы боюнча статистикалык маалымат

www.mezun.manas.edu.kg			
Колдонуучулардын саны		Көрүүлөрдүн саны	
4822		20470	
mezun.manas.edu.kg instagram баракчасы			
Жолдоочуларынын саны	Көрсөтүүлөр	Өз ара аракеттенүү	Бөлүшүлгөн пост
1941	5149	317	5

2020-жылдын 1-мартында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде “Байчечекей” (“Kardelen”) аттуу бүтүрүүчүлөрдүн жолугушуу программасы өткөрүлдү. Аталган программа Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин жетекчилигинин колдоосу менен КТМУнун Бүтүрүүчүлөр ассоциациясы, Студенттер жана бүтүрүүчүлөр менен иш алып баруу бөлүмү тарабынан уюштурулду.

Бул аземде бүтүрүүчүлөргө жана алардын үй-бүлөлөрүнө фуршет уюштурулду. “Байчечекей” (“Kardelen”) аттуу бүтүрүүчүлөрдүн жолугушуу программасынын алкагында көптөн бери көрүшпөгөн бүтүрүүчүлөрүбүз жолугушуп баарлашуу, бири-бири менен таанышуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болушту. Бул жолугушууда бүтүрүүчүлөр ички туюмдарын, ой-пикирлерин бөлүшүшүп, соңунда эстеликке сүрөткө түшүштү.

118-таблица. Бүтүрүүчүлөр менен ишке ашырылган иш-чаралар

Ишке ашырылган иш-чаралар	Түшүндүрмө
“Байчечекей” (“Kardelen”) аттуу бүтүрүүчүлөрдүн жолугушуу программасы	2020-жылдын 1-мартында Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде “Байчечекей” (“Kardelen”) аттуу бүтүрүүчүлөрдүн жолугушуу программасы өткөрүлдү.
“Менин ийгилик жылым – 2020” аттуу семинар	Максат Муктаров, Урмат Борченнов, Эркин Нурбаевдин конок катары катышуусу менен “Менин ийгилик жылым – 2020” аттуу семинар уюштурулду.

3.2.6. Эки тараптуу келишимдер

КТМУнун Эл аралык байланыштар бөлүмү аркылуу 2020-жылдын аягына чейин 198 мекеме менен кызматташтык келишимине кол коюлган. Көпчүлүгүн университеттер түзгөн бул мекемелердин арасында ассоциациялар, фонддор, аналитикалык борборлор жана телерадио/ телекөрсөтүү ж.б. уюмдар, мекемелер бар. Университеттин билим берүү миссиясынан сырткары Түркия Республикасынын өкүлчүлүгүн да аркалап келгендиги, абройлуу, аймактык жана эл аралык аренада таанымал мекеме болгондугу көптөгөн мекеме жана уюмдар менен кызматташтык түзүүсүнө чоң өбөлгө түзүп берди.

Университет Кыргыз Республикасынын жана Түркия Республикасынын орток демилгеси менен түзүлүп, өлкөлөрүбүздүн ортосунда кызматташтыгы артышынан, жалпы маданий баалуулуктарыбыздын айкалышуусунан улам эки өлкөнүн мекемелери менен түзүлгөн келишимдердин саны жалпы келишимдердин басымдуу бөлүгүн түзөт. Кол коюлган келишимдердин басымдуу бөлүгүн университеттер түзөт жана негизги максаты - студенттер менен профессордук-окутуучулук курамды алмашуу программаларын ишке ашыруу.

119-таблица. Алмашуу программаларынын алкагында өлкөлөр ортосунда түзүлгөн эки тараптуу келишимдер

Алмашуу программасы	Өлкө	Университет	Келишимдин түзүлгөн күнү
Мевлана алмашуу программасы	Түркия	Аббант Иззет Байсал университети	17.10.2018
		Аднан Мендерес университети	3.04.2018
		Адыйаман университети	14.01.2019
		Афьон Кожатепе университети	20.06.2017
		Агры Ибрахим Чечен университети	1.05.2013
		Ахи Эвран университети	16.12.2013
		Акдениз университети	26.09.2013
		Аксарай университети	9.09.2015
		Аланья Аладдин университети	20.01.2019
		Амасья университети	2013
		Анадолу университети	15.10.2018
		Анкара университети	30.10.2018
		Анкара Хажы Байрам Вели университети	27.12.2018
		Ардахан университети	9.04.2018
		Артвин Чорух университети	29.04.2013
		Ататүрк университети	28.05.2013
		Балыкесир университети	5.02.2018
		Бартын университети	26.04.2013
		Батман университети	14.03.2015
		Байбурт университети	3.01.2014
		Бейкент университети	18.06.2015
		Билежик Шейх Эдебалы университети	5.03.2016
		Бингөл университети	29.05.2014
		Битлис Эрен университети	29.05.2014
		Бозок университети	6.06.2014
		Бюлент Эжевит университети	5.12.2013
		Жумхурийет университети	4.04.2014
		Чанаккале онсекиз март университети	6.02.2019
		Чанкыры Каратекин университети	18.07.2014
		Желал Баяр университети	14.03.2014
		Чукурова университети	4.12.2017
		Дижле университети	11.03.2014
		Думлупынар университети	18.07.2018
		Дүзже университети	14.05.2018
		Эге университети	2014
		Эржийес университети	30.05.2018
Эрзинжан университети	20.05.2016		
Эскишехир Османгази университети	15.12.2017		
Эскишехир техникалык университети	15.10.2018		
Фырат университети	14.02.2018		

Мевлана алмашуу программасы	Түркия	Гази университети	24.04.2013
		Газиантеп университети	2017
		Газиосманпаша университети	20.02.2017
		Гүмүшхане университети	29.04.2015
		Хажеттепе университети	15.01.2019
		Хаккари университети	14.02.2014
		Хитит университети	
		Ыгдыр университети	24.01.2018
		Инөнү университети	20.04.2015
		Искендерун техникалык университети	12.05.2016
		Стамбул университети	6.03.2015
		Измир Катип Челеби университети	22.02.2017
		Спарта прикладдык илимдер университети	15.03.2018
		Кавказ университети	20.09.2018
		Кахраман Мараш Сүтчү Имам университети	12.02.2015
		Карабук университети	5.04.2013
		Карадениз техникалык университети	17.06.2014
		Караманоглу Мехметбей университети	12.01.2015
		Кастамону университети	2.04.2018
		Килис 7-декабрь университети	25.02.2014
		Кожазли университети	20.06.2017
		Конья Нежметтин Эрбакан университети	26.04.2013
		Мехмет Акиф Эрсой университети	2018
		Мерсин университети	20.04.2015
		Мугла Сыткы Кочман университети	27.06.2014
		Муш Алпарслан университети	2018
		Мустафа Кемаль университети	25.10.2018
		Нежметтин Эрбакан университети	26.04.2013
		Невшехир университети	14.06.2013
		Ондокуз Майыс университети	25.04.2013
		Орду университети	
		Жакынкы Чыгыш техникалык университети	01.03.2018
		Памуккале университети	27.05.2016
		Сакарья университети	25.04.2013
		Селчук университети	30.01.2018
		Сиирт университети	14.03.2015
		Синоп университети	26.11.2013
		Шырнак университети	28.04.2017
		Сүлейман Демирел университети	7.12.2017
		ТОВВ (Түркиянын палаталар жана товардык биржалар биримдиги) Экономика жана технология университети	2.12.2013
Тракья университети	5.02.2014		
Тунжели университети	15.03.2016		
Улудаг университети	3.03.2014		

Эрасмус алмашуу программасы		Ушак университети	Ara.13
		Ялова университети	22.07.2014
	Түркия	Чукурова университети	20.01.2016
		Жакынкы Чыгыш техникалык университети	28.09.2017
		Эскишехир Османгази университети	28.01.2017
		Жумхуриет университети	16.01.2017
		Ондокуз Майыс университети	5.01.2017
		Аксарай университети	30.11.2015
		Карабук университети	11.11.2015
		Памуккале университети	20.02.2017
		Кахраман Мараш Сүтчү Имам университети	1.12.2015
		Стамбул Арел университети	19.01.2015
		Афьон Кожатепе университети	7.02.2020
		Румыния	“Румыниянын королу Михаил Биринчинин” атындагы Тимишоара шаарындагы Банат Айыл чарба илимдери жана ветеринардык медицина университети
	Португалия		Порталегре политехникалык институту
	Болгария	ISAG – Бизнеси башкаруу жогорку мектеби	
Варна менеджмент университети		24.11.2014	

Кызматташтык келишимдери төмөндөгү өлкөлөрдүн университеттери жана мекемелери менен түзүлгөн: Түркия – 99, Россия Федерациясы – 12, Жапония – 4, Америка Кошмо Штаттары – 3, Кытай Эл Республикасы – 8, Франция – 1, Түндүк Кипр Түрк Республикасы – 5, Англия – 2, Германия – 2, Индия – 2, Казакстан – 9, Монголия – 2, Кыргызстан – 21, Корея – 2, Португалия – 1, Палестина – 4, Азербайжан – 5, Украина – 5, Румыния – 1, Тажикстан – 1, Грузия – 1, Афганистан – 2, Македония – 1, Өзбекстан – 5, Польша – 1.

120-таблица. Жергиликтүү жана эл аралык университеттер менен түзүлгөн эки тараптуу келишимдер

Өлкө	№	Мекеменин аталышы	Келишимдин аталышы	Кол коюлган күнү
Түркия	99	Газиантеп университети	Кызматташтык келишим	13.10.2020
	98	Кайсери университети	Кызматташтык келишим	17.09.2019
	97	Бейкент университети	Кызматташтык келишим	4.09.2019
	96	Кырыккале университети	Кызматташтык келишим	20.04.2019
	95	Дүйнөлүк этноспорт конфедерациясы	Кызматташуу протоколу	19.04.2019
	94	Конья техникалык университети	Кызматташтык келишим	18.03.2019
	93	Тракья университети	Кызматташтык келишим	12.12.2018
	92	Проф., док. Фуат Сезгин Ислам илиминин тарыхын изилдөө фонду	Кызматташтык келишим	29.11.2018
	91	Анкара Хажы Байрам Вели университети	Кызматташтык келишим	27.11.2018
	90	Кахраманмараш шаарынын мэриясы	Кызматташтык келишим	21.11.2018
	89	Караманоглу Мехметбей университети	Кызматташтык келишим	19.04.2018
	88	Маниса Желалл Баяр университети	Кызматташтык келишим	10.05.2018
	87	Үскүдар университети	Кызматташтык келишим	11.04.2018

Түркия	86	ТІКА – Кызматташтык, социалдык жана экономикалык жактан өнүгүү иштерин координациялоо боюнча түрк агенттиги	Протокол	1.06.2017
	85	Гиресун университети	Кызматташтык келишим	14.04.2017
	84	Гедик университети	Кызматташтык келишим	3.10.2018
	83	Чукурова университети	Кызматташтык келишим	17.01.2017
	82	Жакынкы Чыгыш техникалык университети	Кызматташтык келишим	20.12.2016
	81	Балыкесир университети	Кызматташтык келишим	2.12.2016
	80	Селчук университети	Кызматташтык келишим	30.05.2016
	79	Эрзинжан университети	Кызматташтык келишим	20.05.2016
	78	Анадолу агенттиги	Кызматташтык келишим	18.05.2016
	77	Юнус Эмре институту	Кызматташуу жана таанытуу протоколу	10.03.2016
	76	Стамбул университети	Кызматташтык келишим	9.09.2015
	75	Байбурт университети	Кызматташтык келишим	30.04.2015
	74	Мугла Сыткы Кочман университети	Кызматташтык келишим	27.04.2015
	73	Сиирт университети	Кызматташтык келишим	14.03.2015
	72	Батман университети	Кызматташтык келишим	14.03.2015
	71	Мехмет Акиф Эрсой университети	Эл аралык билим берүү багытында кызматташтык келишими	14.03.2015
	70	Кафказ университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	19.03.2019
	69	Ататүрк университети Газиантеп университети И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети Битлис Эрен университети VNUB жана маданий изилдөөлөр фонду Газиантеп университетинин Түрк дүйнөсүнүн студенттер коомчулугу EPODER	Түрк дүйнөсүнүн жараны аттуу сабакты өнүктүрүү жана натыйжасын баалоо долбоору боюнча кызматташуу протоколу	22.10.2014
	68	Йылдыз Техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	4.09.2014
	67	Режеп Тайип Эрдоган университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	4.09.2014
66	Стамбул Эсенюрт университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	18.07.2014	
65	Битлис Эрен университети	Академиялык, илимий жана маданий багыттарда кызматташуу протоколу	29.05.2014	

Түркия	64	Бингөл университети	Академиялык, илимий жана маданий багыттарда кызматташуу протоколу	29.05.2014
	63	Анкара университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	23.06.2014
	62	Бартын университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	9.06.2014
	61	Ыгдыр университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	30.04.2014
	60	Ататүрк маданий борбору	Кызматташуу протоколу	25.04.2014
	59	Газиосманпаша университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	10.04.2014
	58	Түркия радио-телекөрсөтүү мекемесинин башкы мүдүрлүгү (TRT)	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	Январь 2014
	57	Сахипкыран стратегиялык изилдөөлөр борбору (SASAM)	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	21.01.2014
	56	Карадениз техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	17.06.2014
	55	ТІКА – Кызматташтык, социалдык жана экономикалык жактан өнүгүү иштерин координациялоо боюнча түрк агенттиги	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	14.03.2013
	54	Эскишехир Османгази университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	29.05.2013
	53	Йылдырым Бейазыт университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	Март 2013
	52	Стамбул маданият университети	Кызматташуу протоколу	12.10.2012
	51	Хаккари университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	14.02.2014
	50	ТОВВ (Түркиянын палаталар жана товардык биржалар биримдиги) Экономика жана технология университети	Кызматташуу протоколу	2.12.2013
	49	Бардыгы үчүн спорт федерациясы	Массалык спорт федерациясынын жана "Ден соолук, фитнес инструктору" Wellness 1-деңгээлдеги машыктыруучу курсунун протоколу	27.08.2013
	48	Түркиянын палаталар жана товардык биржалар биримдиги, Аврасья илим жана маданият фонду жана КТМУ	Мечиттин курулушуна колдоо көрсөтүү жөнүндө протокол	9.10.2013
	47	Бүлент Эжевит университети	Кызматташуу протоколу	5.12.2013
46	TURKSOY Эл аралык түрк маданий уюму	Кызматташуу протоколу	20.07.2012	
45	Аврасья китепканалар ассоциациясы	Кызматташуу протоколу	7.10.2013	
44	Хитит университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	31.05.2012	

Түркия	43	Агры Ибрахим Чечен университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	24.09.2012
	42	Невшехир университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	14.06.2013
	41	Ондокуз Майыс университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	Февраль 2013
	40	Афьон Кожатепе университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	25.05.2013
	39	Нежметтин Эрбакан университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	25.05.2013
	38	Ататүрк университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	28.05.2013
	37	Абант Иззет Байсал университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	20.06.2013
	36	Стамбул Забахаттин Заим университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	30.05.2012
	35	Стамбул техникалык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	9.04.2018
	34	Кастамону университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	9.03.2012
	33	Стратегиялык анализ жана прогноздоо институту (SDE)	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	2012
	32	Мехмет Акиф Эрсой университети, Ветеринария факультети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	2.01.2012
	31	Фатих Султан Мехмет Вақыф университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	Январь 2012
	30	Түрк дүйнөсүнүн мэриялар ассоциациясы	Кызматташуу протоколу	19.01.2012
	29	Саясий, экономикалык жана коомдук изилдөөлөр фонду (SETA)	Кызматташуу протоколу	23.12.2011
	28	Түрк-Азия стратегиялык изилдөөлөр борбору	Кызматташуу протоколу	24.11.2011
	27	Жакынкы чыгыш боюнча стратегиялык изилдөөлөр борбору	Кызматташуу протоколу	18.11.2011
	26	Кавказ университеттер ассоциациясы	Маданият, билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу боюнча протокол	30.10.2011
	25	Хажеттепе университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	25.03.2019
	24	Юзүнжү йыл университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	Июль 2011

Түркия	23	Ардахан университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	09.04.2018
	22	Аврасия илим жана маданият фонду	Мечиттин курулушуна колдоо көрсөтүү жөнүндө протокол	3.04.2012
	21	ТР мамлекеттик театрлар башкы мүдүрлүгү	Академиялык, маданий жана көркөм өнөр багыттарында кызматташуу протоколу	Май 2011
	20	Бейкент университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	26.05.2011 жаңыдан түзүлгөн
	19	Кавказ университети, Ветеринария факультети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	12.05.2011
	18	Фырат университети, Ветеринария факультети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	8.04.2011
	17	Зонгулдак Караэлмас университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	18.02.2011
	16	ТР Селчук университетинин Ветеринария факультети менен КТМУнун Ветеринария факультетинин ортосунда академиялык багытта кызматташуу протоколу	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	6.01.2011
	15	Аднан Мендерес университети, Ветеринария факультети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	27.12.2010
	14	Орду университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	27.08.2010
	13	Стамбул коммерция университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	16.08.2010
	12	Акдениз университети	Билим берүү жана илим багыттарында кызматташуу протоколу	26.09.2013
	11	Мерсин университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	21.04.2009
	10	Аднан Мендерес университети, Табигый жана гуманитардык илимдер факультети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	24.09.2012
	9	Измир экономика университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	22.12.2004
	8	Гази университети	Кызматташуу протоколу	21.01.2019
	7	Синоп университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	27.04.2019
	6	Малтепе университети	Кызматташуу протоколу	4.04.2019
	5	Стамбул университети	Кызматташуу протоколу	9.09.2015
	4	Эржийес университети	Кызматташуу протоколу	Eki.05
3	Эге университети	Кызматташуу протоколу	3.10.2019	
2	Сакарья университети	Кызматташтык келишим	-	
1	Йедитепе университети	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	10.10.2003	

Түндүк Кипр Түрк Республикасы	5	Эл аралык финал университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	21.12.2018
	4	Жакынкы чыгыш университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	17.03.2015
	3	Гирне Америка университети	Кызматташтык келишим	-
	2	Жакынкы чыгыш Ақдениз университетинин Стратегиялык изилдөөлөр борбору	Академиялык иш-чаралар жана илимий изилдөө багыттарында кызматташуу протоколу	7.04.2008
	1	Кипр Эл аралык университети	Кызматташуу келишими	20.02.2008
Кытай Эл Республикасы	8	Zhejiang International Studies University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	25.06.2019
	7	China University of Petroleum	Өз ара кызматташуу келишими	10.10.2017
	6	Zhengzhou University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	9.01.2017
	5	Xinjiang University	Академиялык кызматташуу келишими	9,2012
	4	Xinjan Agricultural University	Кызматташуу келишими	29.11.2009
	3	Shanghai International Studies University	Кызматташуу келишими	-
	2	Xinjiang University of Finance and Economics	Кызматташуу келишими	16.09.2013
	1	KTMU ve Çin Xinjan University Confucius Institute	Кызматташуу протоколу	2011
Жапония	4	Yokohama National University	Алмашуу программалары боюнча келишим	24.01.2020
	3	Kumamoto University	Профессордук-окутуучулук курам жана студент алмашуу боюнча келишим	27.01.2016
	2	Ritsumeikan University and Ritsumeikan Asia Pasific University	Кызматташуу келишими	16.03.2007
	1	Program in Area Studies, University of Tsukuba	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	10.01.2006
Корея	2	Inha University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	9.01.2019
	1	Hankuk University of Foreign Studies	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	19.04.2012
Индия	2	Maulana Abul Kalam Azad Institute Of Asian Studies	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	13.06.2014
	1	The University of Kashmir, Srinagar	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	-
Америка Кошмо Штаттары	3	Delaware Technical Community College	Академиялык кызматташуу келишими	25.02.2012
	2	East Carolina University	Кызматташтык мамилелерин түзүү	11.09.2013
	1	University of Maryland University College (UMUC)	Ниетин билдирүү жана купуялык келишими	24.03.2011
Казакстан	9	Zhetysu State University named after Ilyas Zhansugurov Biotechnology Research Institute	Кызматташуу келишими	30.05.2018
	8	Жумалиев Аврасия мамлекеттик университети	Кызматташуу протоколу	4.04.2017

	7	Батыш Казакстан инновация жана технология университети	Кызматташуу протоколу	13.04.2016
	6	Эл аралык гуманитардык-техникалык университети	Эл аралык кызматташтык келишими	4.06.2015
	5	Түрк академиясы	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	7.04.2014
	4	Ахмет Ясеви түрк-казак университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	31.01.2018
	3	Чет тилдер жана кесиптик карьера университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	21.04.2012
	2	М.Х. Дулати Тараз мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	11.06.2008
	1	Түштүк Казакстан мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	
Франция	1	Enita Clermont Ferrand Айыл чарба инженериясы мамлекеттик жогорку мектеби	Билим берүү жана илимий изилдөө боюнча кызматташтык келишими	2005
Англия	2	Leeds English Language School	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	29.03.2012
	1	Leeds Metropolitan University	Ыраазычылык билдирүү каты	24.07.2011
Германия	2	LOGO e.V. Landwirtschaft und Oekologisches Gleichwicht mit Osteuropa	Айыл чарба факультетинин студенттеринин практикадан өтүү келишими	1.01.2011 12.05.2016
	1	Ifs internationale filmschule köln, Cologne	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	27.01.2013
Португалия	1	Technical University of Lisbon	Академиялык, илимий жана маданий кызматташуу келишими	4.02.2013
Палестина	4	Alistiqlal University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
	3	Hebron University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
	2	Arab American University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
	1	Palestine Ahliya University	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	24.09.2013
Россия Федерациясы	12	А.С. Пушкин атындагы мамлекеттик орус тил институту	Кызматташуу протоколу	30.05.2018
	11	Воронеж мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	12.11.2018
	10	Гуманитардык университет	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	26.03.2015
	9	Уфа Экономика жана кызмат көрсөтүү мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	5.03.2015
	8	Урал мамлекеттик экономика университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	
	7	Сибирь мамлекеттик спорт жана дене тарбия университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	22.01.2013
	6	Д.И. Менделеев атындагы Россия химия-технология университети	Кызматташтык келишим	06.03.2012 5 жыл -

	5	Ф.М. Достоевский атындагы Омск мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	3.02.2017
	4	Н.Ф. Катанов атындагы Хакас мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	2006
	3	Казан мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	2006
	2	Татарстан Республикасынын Татар мамлекеттик коомдук илимдер институту	Кызматташтык келишим	2006
	1	Санкт-Петербург маалымат технологиялары, механика жана оптика улуттук изилдөө университети	Кызматташтык келишим	2005
Монголия	2	Mongolian University of Life Science	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	4.05.2017
	1	Монголия мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	2006
Украина	5	Леся Украинка Чыгыш Европа улуттук университети	Кызматташтык келишим	22.11.2017
	4	Украинанын Улуттук илимдер академиясы, Математика институту	Кызматташтык келишим	22.11.2017
	3	А. Ю. Крымский чыгыш таануу изилдөөлөр институту, Улуттук илимдер академиясы	Кызматташтык келишим	16.06.2015
	2	В.А. Сухомлинов атындагы Николаев мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	24.10.2014
	1	Ислам университети	Кызматташтык келишим	25.10.2014
Азербайжан	5	Азербайжан мамлекеттик айыл чарба университети	Кызматташтык келишим	10.11.2016
	4	Түрк тилдүү өлкөлөрдүн Парламенттик Ассамблеясы (TÜRKPA)	Кызматташтык келишим	15.04.2014
	3	Азербайжан Медициналык университети	Өз ара түшүнүшүү меморандуму	28.03.2013
	2	Institute for Scientific-Research on Economic Reforms under the Ministry of Economic Development of the Republic of Azerbaijan	Кызматташуу келишими	21.05.2013
	1	Баку мамлекеттик университети	Кызматташуу келишими	19.10.2012
Кыргызстан	21	КР Ички иштер министрлигинин Атайын багыттагы Алай полкунун башчылыгы	Кызматташуу протоколу	4.01.2021
	20	КР Финансы министрлигинин Билим берүү борбору	Кызматташтык келишим	5.09.2019
	19	Кытай “Junda” нефть фирмасы	Кызматташтык келишим	11.06.2019
	18	КР Улуттук банкы	Кызматташтык келишим	17.04.2017
	17	Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн генерал-лейтенант Калыйнур Усенбеков атындагы Аскер институту	Кызматташтык келишим	24.01.2018

	16	Коммерциялык банк КЫРГЫЗСТАН	Кызматташтык келишим	26.11.2018
	15	Улуттук статистика борбору	Кызматташтык келишим	22.09.2018
	14	Ош мамлекеттик университети	Алмашуу программалары боюнча протокол	12.05.2017
	13	“Vinodel” ЖЧК	Кызматташуу протоколу	30.10.2016
	12	Махмуд Кашгари-Барскани атындагы Чыгыш университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	16.12.2014
	11	Кыргыз улуттук университети, Чет тилдер факультети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	12.06.2014
	10	Нарын мамлекеттик университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	16.06.2014
	9	Тил комиссиясы	Кызматташуу протоколу	30.04.2014
	8	“Atalyk Group” ЖАК	Кызматташуу протоколу	9.04.2014
	7	КР Туризм департаменти	Кызматташуу протоколу	8.04.2014
	6	КР Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетине караштуу Квалификацияны жогорулатуу институту	Кызматташтык келишим	10.12.2013
	5	Прогрессивдүү Демилгелер Фонду	Кызматташтык келишим	25.09.2013
	4	К. Карасаев атындагы Бишкек гуманитардык университети	Академиялык багытта кызматташуу боюнча протокол	6.04.2012
	3	КР Жаштар, эмгек жана ишке орноштуруу министрлиги	Сапаттуу жумушчу кадрларды даярдоо долбоору – NIGEP	22.03.2012
	2.	КР Айыл чарба министрлиги	Айыл чарба тармагында кадрларды даярдоо боюнча келишим	21.05.2010
	1	Кыргыз-Россия Славян университети	Кызматташтык келишим	2007
Румыния	1	Spiru Haret University	Кызматташуу боюнча меморандум	2.03.2015
Тажикстан	1	Тажик мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	25.05.2015
Грузия	1	Samtskhe-Javakheti State University	Кызматташтык келишим	20.11.2015
Афганистан	1	Кабул политехникалык университети	Академиялык кызматташуу келишими	29.04.2016
	2	Кабул университети	Академиялык кызматташуу келишими	29.04.2016
Македония	1	International Balkan University	Кызматташтык келишим	22.03.2017
Өзбекстан	5	Имам Бухари эл аралык илимий изилдөө борбору	Меморандум	12.10.2018
	4	Өзбекстан көркөм өнөр жана маданият университети	Кызматташтык келишим	14.11.2018
	3	Ташкент мамлекеттик өзбек тили жана адабияты университети	Кызматташтык келишим	13.11.2018
	2	Мирзо Улугбек атындагы Өзбекстан улуттук университети	Кызматташтык келишим	13.11.2018
	1	Самарканд мамлекеттик университети	Кызматташтык келишим	15.11.2018
Польша	1	Bialystok y University of Technology	Кызматташтык келишим	12.12.2018

3.3. Илимий изилдөө борборлорунун иш-чаралары

3.3.1. Биотехнология жана биоартүрдүүлүктү изилдөө борбору (БИТЕХИБ)

Кыргызстандын, айрыкча Бишкек шаарынын өзгөчөлүктөрүн жана керектөөлөрүн эске алуу менен биотехнология жана биоартүрдүүлүктү изилдөө иштерин жүргүзүү, бул жаатта илимий жана практикалык иштерге колдоо көрсөтүү, биринчи кезекте КТМУнун тийиштүү бөлүмдөрүнүн, ошондой эле коомдук, жеке менчик секторлордун, мекеме жана уюмдардын изилдөөчүлөрүнө борбордун инфраструктурасынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн берүү, биргелешип жасалган иш-аракеттер аркылуу эл аралык аренада университеттин атын чыгаруу миссиясын көздөп түзүлгөн.

Борбордун концепциясы: биотехнология жана биоартүрдүүлүк боюнча улуттук жана эл аралык деңгээлде изилдөө жана практикалык иштерди жүргүзүү, тажрыйба-конструктордук жана технологиялык иштер боюнча кызмат көрсөтүү, өз тармагында сапат стандарттарына ылайык иш алып баруу, күн сайын өз ишин жайылтуу менен Кыргызстанда гана эмес, Орто Азиядагы эң чоң борборлордун бири болуу.

Шаардын, чөлкөмдүн жана өлкөнүн артыкчылыктарына жана муктаждыктарына жооп берип, адамзатка бараандуу салым кошкон изилдөөлөрдү жүргүзүү жана коомго кызмат өтөө; мамлекеттик жана жеке ишканалар, мекеме жана уюмдар менен университеттин ортосунда предметтик сабактар боюнча биргелешкен илимий-техникалык долбоорлорго багытталган кызматташтык келишимдерин түзүү, кызматташтыктарды өркүндөтүү; сапат стандарттарына ылайык илимий-изилдөө лабораторияларын түзүү жана алардын аккредитациядан өтүүсүн камсыз кылуу; эл аралык деңгээлибизди дагы жогорулатуу, дүйнөлүк айдында абройлуу жана белгилүү университет болуу жаатында иштер тынымсыз жүргүзүлүп жатат.

2019-2020-окуу жылында Биотехнология жана биоартүрдүүлүктү изилдөө борборунда жүргүзүлгөн иш-чаралар:

- Биотехнология жана биоартүрдүүлүктү изилдөө борборунун лабораториясына керектүү химиялык заттарды жана материалдарды сатып алууга буйрутма берилди.
- “Ысык-Көл облусунун Тоң районуна караштуу Кажы-Сай айылындагы Советтер Союзунун уран калдыктарын сактоочу жайдын айлана-чөйрөгө тийгизген терс таасиринин деңгээлин аныктоодо өсүмдүк түрлөрүнүн биомонитордук организми катары чекендинин (*Ephedra*) жана шалфейдин (*Glycyrrhiza*) колдонулушу” аттуу долбоор Табигый илимдер факультети менен биргеликте жүргүзүлүп, жыйынтыкталды.
- «Кыргызстанда көп эгилген буудайдын (*Triticum aestivum*) жана арпанын (*Hordeum vulgare*) түрлөрүнө биотехнологиялык ыкма колдонуу менен генетикалык жана филогенетикалык таасирин изилдөө» аттуу долбоордун биринчи этабында өсүмдүктөрдүн өнүшү жана

ДНКны бөлүп алуу үчүн жалбырак үлгүлөрү алынып, -80Сода тоңдургучта сакталган.

- «Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин аймагындагы флоранын негизги флористикалык өзгөчөлүктөрүн аныктоо жана каттоо» аттуу долбоор аяктады.
- Долбоордун жыйынтыгы менен китеп басылып чыкты.
- Борборубуз Табигый илимдер факультети менен биргеликте “Кыргызстанда жалпы ооруларды дарылоодо кеңири колдонулган кээ бир дары өсүмдүктөрүндөгү оор металлдардын жана минералдык элементтердин камтылуусун изилдөө” аттуу долбоор ишке ашырылды.

3.3.2. Салттуу оюндар жана спорт изилдөө борбору

Салттуу оюндар жана спортту изилдөө-практикалык иштерин жүргүзүү борбору (GOSAM/СОСИБ) алгач түрк тектүү элдер менен боордош коомчулуктардын, о.э. түрдүү географиялык чөлкөмдөрдө жашаган калктардын унутта калган жана/же унутулуп бараткан салттуу оюндарын жана спорттун түрлөрүн оозеки жана жазма булактар аркылуу аныктоо; бул жаатта билим берүү, илимий-изилдөө, практикалык иштерди жүргүзүү, кайрадан жандандыруу, кеңири таанытуу жана жайылтуу боюнча жол-жоболорду иштеп чыгуу максатын көздөйт.

Муну менен бирге тийиштүү илимий жана академиялык мекемелер, ошондой эле дүйнөдөгү окшош багыттагы уюмдар менен илимий изилдөө жана публикация жаатында тажрыйба алмашуу, орток долбоорлорду жана практикалык иштерди жүргүзүү, илимий жыйындарды өткөрүү, орток илимий басылмаларды жарыялоо жана бул багыттарда тыгыз кызматташуу миссиясын аркалап келет.

Борбордун концепциясы – салттуу оюндар жана спорт тууралуу сапаттуу басылмаларды чогултуу, аларды алгач кыргыз жана түрк тилдерине которуу, бул булактардан архив түзүү, түрк дүйнөсүнүн көйгөйлөрү тууралуу изилдөөлөрүбүздү дүйнөлүк деңгээлде коомчулук менен бөлүшүү. Борбордун ишмердүүлүгүнө биринчи кезекте түрк тектүү мамлекеттер менен түрк коомчулуктарынан тил, тарых, адабият жана маданият багыттары боюнча жогорку даражада илимий изилдөөлөрдү жүргүзгөн илимпоздорду тартуу; илимий маалыматтары, архиви, физикалык инфраструктурасы менен өз тармагында абройлуу жана күчтүү уюмдук түзүлүшкө ээ болуу. Бул күчтүү уюмдук түзүлүш менен түрк дүйнөсүнүн байланыштарын өнүктүрүү.

Түрк тектүү мамлекеттер менен түрк коомчулуктарынын салттуу оюндары жана спорттору боюнча илимий изилдөөлөр арбын жүргүзүлүүдө.

2020-жылы жүзөгө ашырылган иш-чаралар:

Мектеп чөйрөсүндө салттуу спорт жана оюндар боюнча эл аралык илимий программа (Implementation of Traditional Sports and Games (TGS) in School Settings) – 10-май, 2020-ж. (телеконференция)

Дүйнөлүк салттуу күрөш боюнча эл аралык программа (Applications of Traditional Wrestling in the World) – 13-июнь, 2020-ж. (телеконференция)

IX Эл аралык түрк элдеринин салттуу спорттук оюндары симпозиуму – 29-30-ноябрь, ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

2020-ж. (телеконференция)

СОСИБ тарабынан жүргүзүлгөн “Кыргызстандагы жана Түркиядагы салттуу ат оюндарын изилдөө” долбоору (КТМУ-ВАН-2018.GOSAUM.01) жыйынтыкталды. 2020-жылдын 22-декабрындагы №2020.21.065 университеттин Башкаруу кеңешинин чечими.

3.3.3.Түрк цивилизациясын изилдөө борбору

Түрк цивилизациясын изилдөө борборунун (ТЦИБ) максаты - түрк тектүү элдердин цивилизациясын изилдөө жаатында иш-чараларды уюштуруу, өтмүшү, бүгүнкү абалы жана келечеги тууралуу кыска жана узакка созулган илимий изилдөө долбоорлорун Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин, Кыргызстандын, Түркиянын, Борбордук Азиянын жана башка өлкөлөрдүн илимпоздорунун тажрыйбасынан пайдаланып жүргүзүү жана алардын жыйынтыктарын мезгилдүү жана сериялык түрдө басып чыгаруу аркылуу жайылтуу.

Борбор ар кыл багытта илимий долбоорлорду жүргүзөт. Ушуну менен катар бөлүмдөрдөн келген илимий изилдөө боюнча сунуштарды карап чыгып, чечим чыгарат. Университет тарабынан колдоого алынган түрк цивилизациясы менен байланыштуу илимий изилдөө долбоорлору ТЦИБ аркылуу жүргүзүлөт. Борбор окуу-тарбиялык, илимий изилдөө жана практикалык иш-чараларында университеттин бөлүмдөрүнүн мүмкүнчүлүктөрүнөн колдоно алат. Борбор Кыргызстан, Түркия ж.б. өлкөлөрдүн университеттери менен орток долбоорлорду жүргүзө алат.

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору негизделген күндөн бери негизги үч багытта өз ишин улантууда: конференцияларды уюштуруу, басылмаларды жарыкка чыгаруу жана долбоорлорду иштеп чыгуу. Бул багытта 2020-жылы жүзөгө ашырылган иш-чаралар:

Семинарлар:

1. Кыргыз этноними, Мурат Кожобеков, 13.02.2020, Бишкек.
2. Йунус Эмренин кайгы-муң жана үмүттү чагылдырышы, Вефа Ташделен, 15.05.2020, Бишкек (онлайн).
3. Түрк элдериндеги мамлекет башкаруу салты жана Билге Тонюкук, Ахмет Ташагыл, 21.05.2020 (онлайн).

Долбоорлор:

1. КТМУ-ВАР-2018.TUAM.04 Мамлекеттик кызматкерлердин жыргалчылык жана жакырчылык деңгээлинин жашоо образына тийгизген таасири: Бишкектин мисалында, долбоордун жетекчиси: проф., док. Мустафа Орчан (жыйынтыкталды – 2020)

2. ВАР-2018.TUAM.03, “Манас” эпосунун сюжеттик-тематикалык көрсөткүчү I, долбоордун жетекчиси: докт. Калия Кулалиева (жыйынтыкталды – 2020)

3. ВАР-2018.TUAM.02, Кыргызстанда тилдик пландоо тажрыйбалары жана тил саясаты, долбоордун жетекчиси: проф., док. Мехмет Айдын (жыйынтыкталды – 2020)

Гуманитардык факультеттин деканы проф., док. Лайли Үкүбаеванын жетекчилигинде ТЦИБнун алдында даярдалган “Мезгил, инсан, окуялар” аттуу ооз эки тарыхый долбоордун ишке ашырылышы Кыргызстандын өнүгүүсүнө барандуу салым кошкон инсандардын ой-пикирлерин, ой-толгоолорун жана тажрыйбаларын жаш муундарга өткөрүп берүүдө абдан чоң салым кошкон.

ТЦИБнун алдында Женгиз Буяр, Гүлмира Мамбеталиева, Нурсултан Абдымиталип уулу, Максат Ажыкан уулу тарабынан даярдалган “Түрк дүйнөсүнүн жомоктору” аттуу китептен 2019-жылдын 9-декабрында КР Билим берүү жана илим министрлигине 750 даана белекке берилген. Мындан сырткары “Сейтек” маданий борборунда промо-стенд жана китеп көргөзмөсү аркылуу университетти жана борборду таанытуу иш-чарасы өткөрүлдү.

“Хакасиянын тарыхы, коомдук түзүлүшү, маданияты, экономикасы” аттуу долбоордун алкагында белгилүү тарыхчы жана этнограф проф., док. Виктор Бутанаев менен бирге изилдөөлөр жүргүзүлдү.

Түрк цивилизациясын изилдөө борбору 2021-жылы долбоорлорду ишке ашыруу, кызыктуу семинарларды, тегерек столдорду жана программаларды уюштуруу сыяктуу иштерди мындан ары да улантат.

3.3.4. Орто Азия изилдөө борбору (ОАИБ)

ОАИБдин концепциясына ылайык, Орто Азия аймагында жана анын айланасындагы калктар менен мамлекеттердин ортосунда саясий, стратегиялык, социалдык-экономикалык, маданий багыттарда улуттук жана эл аралык деңгээлде изилдөөлөрдү жүргүзгөн, бул жаатта кеңеш-көмөк көрсөткөн, эң алдыңкы катардагы илимий изилдөө борбору болуу.

2019-2020-окуу жылында жаңы жетекчилик менен иштей баштаган ОАИБ кайрадан жаңыланып, мурунку беш жылдык иш-чараларын карап чыгуу менен жаңы иш багыттарын аныктады. Өткөн мезгилдерде негизинен семинарлар жана эл аралык мамилелер клубу аркылуу Бишкектеги элчилер жана башка жергиликтүү чет элдик өкүлдөр чакырылганын

эске алып, университетте жана андан сырткары мекемелерде эмгектенген академиктердин, элчилердин жана башка чет элдик өкүлдөрдүн катышуусунда семинарлар өткөрүлгөн.

Борбор семинарларды уюштуруудан тышкары учурдун талабына жооп берген заманбап структурага жетишүү, маалыматты иштеп чыгуу жаатында ички-тышкы булактарды колдонуу аркылуу кызыкдар тараптар менен кызматташтык түзүү жана кеңири аудиторияга ээ болуу жаатында көргөн даярдыгы 2019-2020-окуу жылында канааттандыруу деңгээлде болду. Мезгил-мезгили менен өткөрүлүп келген жыйындардын негизинде натыйжалуу иш алып баруунун ички механизми иштелип чыкты. Бул контекстте, жаңы окуу жылына даярдануу максатында өлкөлөргө жана темаларга жараша материалдар менен толукталып, университетибизди кеңири чөйрөгө таанытып, таасирин арттырган жаңы веб-сайт даярдалды. Муну менен бирге ар тараптуу иштеп жаткан топко кошумча күч катары тийиштүү координатордун жоопкерчилигинде жаңылыктарды жазуу боюнча иш алып бара турган “Медиа тобу” студенттердин курамынан түзүлүп иштей баштады.

Мындан тышкары ОАИБ тарабынан Кыргызстан тууралуу жол көрсөткүч маалымат китеби басылып чыгып, ошондой эле аталган борбор тарабынан Орто Азия боюнча илимий багыттарда жазылган макалалардан турган китеп даярдалууда. Бул иш-чаралардын алкагында алдыда аймак боюнча сайтка жана басмага көптөгөн маалыматтарды чыгаруу, жергиликтүү жана чет элдик академиктердин жигердүү иш алып баруусу, мекемелер ортосундагы кызматташтыкты арттыруу жана биргелешкен илимий изилдөө долбоорлорун баштоо көздөлүп жатат.

ОАИБдин мүчөлөрү борбордогу академиялык иш-чараларды толугу менен ишке ашырышына алардын башка академиялык жүктөмдөрү жана милдеттери тоскоолдук жаратууда. Бирок аталган көйгөйдү академиялык жактан адистикти талап кылбаган учурларда келишимдин негизинде кызматкерди ишке алуу, саат боюнча акы төлөнүүчү жана стажёр статусундагы студенттерди ишке алуу менен адистердин жүгүн мүмкүн болушунча азайтуу аракети жасалат. 2017-2018-окуу жылында да бул ыкма менен иштөө аркылуу тажрыйба топтолгон. Кадрларды орун алмаштыруунун натыйжасында жаңы окуу жылында бараандуу иштер жасалат. Өткөн окуу жылында өткөрүлгөн семинарларды кайрадан өткөрүү да оң жыйынтыктарды берет.

ОАИБ 2019-2020-окуу жылында өткөргөн семинарлар жана жүзөгө ашырган иш-чаралар:

- Орто Азия изилдөө борборунун (ОРАЗИБ) 2019-2020-окуу жылында жүзөгө ашырган иш-чаралары талкууга алынып, бир жылдык иш-чараларды камтыган отчету даярдалды.
- “Казакстандын Евразияга интеграциясы боюнча долбоорлору” аттуу кереге кеңеш өткөрүлдү.
- “Казакстандын суу ресурстарынын коопсуздугу: саясий тобокелдиктер жана коркунучтар” аттуу кереге кеңеш өткөрүлдү.
- “Орто Азия өлкөлөрү жана Ислам кызматташтык уюму: бүгүнкүсү жана келечеги” аттуу кереге кеңеш өткөрүлдү.
- ОАИБ Ай сайын чыгарылган бюллетендин №30-44 сандары бир жыл бою онлайн түрүндө берилген.

3.3.5. Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борбору (СТЖБ)

Университетке студенттерди кабыл алуу жана чет тил сынактарын өткөргөн “Манас” СТЖБ 2013-жылдын ноябрында кол коюлган протоколдун негизинде бир эле учурда Түркия Республикасынын Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борборунун Бишкектеги сынак координаторлугунун ишин алып барат.

Борбор – сынак өткөрүү; тест түзүү жана даярдоо; маалыматтар, баалоо жана жайгаштыруу; доо арыздарды карап чыгуу боюнча кызматкерлер тобунун аткаруу комитети, борбордун жетекчиси, жетекчинин орун басары жана административдик кызматкерлер менен бирдикте иш алып барат.

Ошондой эле университетте борбор тарабынан кызматкерлер жана студенттердин, өнөктөштөрдүн канааттануу деңгээлин аныктоо үчүн сурамжылоо жүргүзүлөт.

“Манас” СТЖБ тарабынан өткөрүлгөн сынактар:

Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы (Манас СТЖС);

Чет тилди билүү деңгээлин текшерүү сынагы (Манас ЧТБДАС);

Түрк тилдүү мамлекеттерден жана боордош элдерден келген студенттерди университеттин бөлүмдөрүнө жайгаштыруу сынагы жана түрк тилдүү элдерден жана боордош мамлекеттерден келген студенттер үчүн жыл сайын август айында өткөрүлүүчү “Манас” университетине кирүү сынагы.

“Манас” СТЖБ университетке студенттерди кабыл алуу ыкмасы

Университетке студенттерди кабыл алуу жана аларды тандоосуна жараша жайгаштыруу боюнча иштер СТЖБ (“Манас” СТЖС) тарабынан жүргүзүлүп, студенттерди тандоо жана жайгаштыруу сынагы (“Манас” СТЖС) жылына бир жолу өткөрүлөт. Бул ыкма адилеттүү атаандаштыкка негизделген, субъективдүү факторлордон алыс таза сынактын өтүшүн камсыздайт.

Сынакка кимдер катыша алат?

А. Кыргыз Республикасынан:

- Кыргыз Республикасынын толук орто билими жөнүндө аттестатына же ага эквиваленттүү документке ээ болгондор;

- КР ЖРТ (жалпы республикалык тестирлөө) босого балл жана андан жогору балл алгандыгы тууралуу ЖРТ сертификаты менен;

- Студенттерди өзгөчө жөндөмдүүлүк сынагы аркылуу кабыл алган Дене тарбия жана спорт жогорку мектебине жана Көркөм өнөр факультетинин бөлүмдөрүнө студенттер 2019-жылы КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан Көркөм өнөр, Дене тарбия жана спорт факультеттерине коюлган талапка ылайык кабыл алынат.

- Университетке студент болуп кабыл алынган учурда талап кылынган жеке документтерин тапшырышы керек.

- Университетке студент болуп кабыл алынган чет элдик жарандар толук орто билими ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

жөнүндө документтеринин эквиваленттүүлүгүн КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан тастыктоосу керек.

- КР “Билим берүү жөнүндө” мыйзамынын 7-беренесине ылайык, университеттин бүтүрүүчүлөрү “Манас” университетинин кирүү сынагына катыша албайт, ал эми орто кесиптик билимге ээ болгон бүтүрүүчүлөр катыша алат.

В. Түркия Республикасынан:

Түркия Республикасынын жарандары ТР Жогорку билим берүү комитетинин Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борбору тарабынан өткөрүлгөн бакалаврдык билим берүү боюнча кирүү сынагынын (LYS) жыйынтыгына жараша университетке кабыл алынат.

Түрк тектүү мамлекеттер менен түрк жана боордош коомчулуктардан:

- Бекитилген квотага ылайык, келишим түзүлгөн университеттер тарабынан тандалган студенттер университетке кабыл алынат.

- Комиссия аркылуу.

Университеттин алдында түзүлгөн комиссия аркылуу түрк тектүү мамлекеттерден жана түрк коомчулуктарынан студенттер кабыл алынат. Комиссиянын сунушу боюнча тийиштүү мамлекеттерге атайын комиссия жөнөтүлөт. Аталган комиссия университетке тапшырган абитуриенттердин билим деңгээлин аныктайт. Талапка жооп берген абитуриенттерди университетке кабыл алуу боюнча комиссиянын сунушу университеттин Окумуштуулар кеңешине билдирилип, студенттер бекитилген квотага ылайык кабыл алынат.

Сынакты өткөрүү жана баалоо

Сынак Жалпы сынак жана түштөн кийин Англис тил сынагы болуп экиге бөлүнөт. Жалпы сынак гуманитардык жана табигый илимдер боюнча билимин текшерген 120 суроодон турат. Ал эми Англис тил сынагы 60 суроодон турат жана адистиги чет тил менен байланышкан бөлүмдөргө тапшырган абитуриенттер бул сынакка кирүүгө тийиш.

Суроо китепчеси эки бөлүмдөн туруп, биринчи бөлүмүндөгү суроолор кыргыз тилинде, ал эми экинчи бөлүмүндөгү суроолор орус тилинде берилет. Абитуриенттер өздөрү каалаган бөлүмдү тандап, суроолорго жооп бере алышат.

Сынактын жыйынтыгында “гуманитардык илимдер”, “табигый илимдер”, “гуманитардык жана табигый илимдер боюнча суроолордун ортосундагы тең салмактуулук” жана “чет тили” деген критерийлер боюнча төрт түрдүү балл эсептелинет. Абитуриенттер “БӨЛҮМ ТАНДОО” деген жерге өздөрү тандаган бөлүмдөрдү ирети менен жазышат. Эң көп 5 бөлүм тандай алышат. Абитуриенттердин баллдары, тандаган бөлүмдөрү, бөлүмдөргө бөлүнгөн квота жана шарттары эске алынып, студенттерди бөлүмдөргө жайгаштыруу иши компьютердин жардамы менен ишке ашырылат.

Сынактын жыйынтыктары университеттин Бишкектеги сынак борборунда жана окуу жайыбыздын веб-баракчасында кулактандыруу аркылуу жарыяланат. Сынак жана бөлүмдөргө жайгаштыруунун жыйынтыктарына нааразы болгон абитуриенттер үч (3) күндүн ичинде Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун башкармалыгына арыз менен кайрыла алышат.

“Манас” СТЖС боюнча маалыматтар

COVID-19 пандемиясынын шарттарына байланыштуу КТМУнун Студенттерди тандоо жана жайгаштыруу борборунун 2020-жылдагы кирүү сынагы өткөрүлбөй, студенттерди тандоо КР ЖРТ сынагынын жыйынтыгы менен жүргүзүлдү. Ушуга ылайык, 2020-жылдагы абитуриенттер тууралуу маалыматтар 50-таблицада бөлүмдөр боюнча алгачкы 100дүккө кирген студенттер көрсөтүлүп, жалпы жана турлар боюнча эки вариант түрүндө маалыматтар берилген.

121-таблица. 2019-2020-окуу жылында студенттерди жайгаштыруу сынагынын жыйынтыктары боюнча алгачкы 100 кишилик тизмеге кирген абитуриенттердин академиялык түзүмдөргө карата бөлүнүшү

Бөлүм	1-тур		2-тур		3-тур	
	саны	% коэф	саны	%коэф	саны	% коэф
Тарых	0	0	0	0	1	0,98
Филология (Орус тили жана адабияты)	0	0	0	0	1	0,98
Филология (Англис тили жана адабияты)	5	4,76	3	2,83	0	0
Филология (Кытай тили жана адабияты)	0	0	1	0,94	0	0
Социология	1	0,95	2	1,89	0	0
Педагогика (Психологиялык-педагогикалык кеңеш жана көмөк)	1	0,95	0	0	1	0,98
Лингвистика синхрондук котормо (кыргыз жана түрк тилдери)	0	0	0	0	1	0,98
Лингвистика синхрондук котормо (кыргыз жана англис тилдери)	1	0,95	0	0	0	0
Лингвистика синхрондук котормо (түрк жана орус тилдери)	0	0	0	0	2	1,96
Экономика	4	3,81	6	5,66	1	0,98
Менеджмент	13	12,38	7	6,6	2	1,96
Эл аралык мамилелер	9	8,57	4	3,77	4	3,92
Экономика (Финансы жана кредит)	7	6,67	5	4,72	2	1,96
Журналистика	3	2,86	7	6,6	0	0
Реклама жана коом менен байланыштар	5	4,76	6	5,66	2	1,96
Телевидение	3	2,86	2	1,89	2	1,96
Программалык инженерия	9	8,57	1	0,94	0	0
Коомдук тамактанууну уюштуруу жана продукциянын технологиясы	1	0,95	1	0,94	0	0
Электроника жана электр инженериясы	4	3,81	8	7,55	4	3,92
Өнөр жай инженериясы	1	0,95	3	2,83	1	0,98
Мейманкана иши	0	0	6	5,66	4	3,92
Туризм (Саякат иши жана гид кызматы)	0	0	1	0,94	3	2,94
Сервис (Ресторан иши жана кулинардык өнөр)	3	2,86	2	1,89	1	0,98
Колдонмо математика жана информатика	20	19,05	7	6,6	3	2,94
Биология	0	0	0	0	2	1,96
Математика	1	0,95	6	5,66	3	2,94

Көркөм сүрөт искусствосу (Графика)	2	1,9	0	0	0	0
Теология	0	0	1	0,94	1	0,98
«Менеджмент» адистиги	0	0	0	0	1	0,98
«Экономика жана бухгалтердик эсеп» адистиги	0	0	0	0	1	0,98
Автоматташтырылган системаларды жана эсептөө техникаларын программалык камсыздоо	0	0	0	0	1	0,98
Бөлүмгө каттала албай калгандар*	12	11,43	27	25,47	58	56,86
БАРДЫГЫ	105	100	106	100	102	100

*Алгачкы 100 кишилик тизмеге кирип бөлүм тандаган, бирок кандайдыр бир бөлүмгө каттала албай калган абитуриенттер.

122-таблица. “Манас” СТЖС – 2020 абитуриенттер тууралуу статистикалык маалымат

	Саны
Документ тапшырган абитуриенттер	5040
Бөлүм тандаган абитуриенттер	5040
Каттоодон өткөн абитуриенттер	1269

2020-жылында сынак өткөрүү иш-чаралары

“Манас” чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы (ЧБДАС)

Сынак университеттин Окумуштуулар кеңеши бекиткен күнү жылына 2 жолу өткөрүлөт. Мындан сырткары ректораттын талабы боюнча университетке кенже илимий кызматкерди ишке кабыл алуу үчүн кошумча сынактар өткөрүлүп турат.

“Манас” чет тилди билүү деңгээлин аныктоо боюнча (ЧБДАС) 2020-жылдагы маалымат:

- 2020-жылдын 21-июнунда өткөрүлгөн сынакка 107 талапкер;
- 2020-жылдын 20-декабрында өткөрүлгөн сынакка 73 талапкер тапшырган.

КТМУнун бөлүм тандоо сынагы (БТС)

Түрк тектүү мамлекеттер, боордош элдер жана башка мамлекеттерден келишкен студенттер университеттин бөлүм жана программаларын тандоолору үчүн жылына бир жолу бөлүм тандоо сынагы өткөрүлөт. Бөлүмү белгиленбей туруп кабыл алынган студенттерге ар бир окуу жылында атайын квота берилет. Даярдоо курсун ийгиликтүү аяктагандан кийин бөлүм тандоо сынагына кирип, ал сынактын жыйынтыгына жараша тандаган бөлүмдөрүнө кабыл алынат.

КТМУнун бөлүм тандоо сынагы (БТС) боюнча маалымат:

2020-жылдын 6-июнунда өткөрүлгөн сынакка 148 талапкер катышкан.

Түркия Республикасынын Өлчөө, тандоо жана жайгаштыруу борборунун Бишкектеги сынак координаторлугуна тапшырылган арыздар боюнча өткөрүлгөн сынактар:

Сынакка тапшыргандар:

- ТР медицина тармагы боюнча чет өлкөдө диплом алган докторанттардын дипломунун

эквиваленттүүлүгүн аныктоо сынагы – 2020 (STSTIP 1-семестр): 6 талапкер арыз тапшырган;

- ТР медицина тармагы боюнча чет өлкөдө диплом алган докторанттардын дипломунун эквиваленттүүлүгүн аныктоо сынагы – 2020 (STSTIP 2-семестр): 24 талапкер арыз тапшырган;
- Ординатурага кабыл алуу сынагы – 2020 (1-семестр): 1 талапкер арыз тапшырган;
- Ординатурага кабыл алуу сынагы – 2020 (2-семестр): 1 талапкер арыз тапшырган;
- Стоматология багыты боюнча билим деңгээлин аныктоо сынагы: 2 талапкер арыз тапшырган;
- ТР жогорку окуу жайларында чет тили сынагы – 2020/1: 4 талапкер арыз тапшырган;
- ТР чет тилди билүү деңгээлин аныктоо сынагы – 2020/1: 4 талапкер арыз тапшырган;
- ТР академиялык кызматкерлигине жана ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларына тапшыруу сынагы – 2020/1: 4 талапкер арыз тапшырган.

Талапкерлердин маалыматтарын иштеп чыгуу

- Жаңы каттоо/маалыматтарды жаңылоо: 1 талапкер
- Сүрөт жаңыртуу: 18 талапкер
- Сыр сөзүн жаңыртуу: 14 талапкер
- Чет элдик номерди алуу: 34 талапкер

КТМУ СТЖБ тарабынан жүргүзүлгөн сурамжылоолор:

Университет сапатты жакшыртуу иш-чараларынын алкагында “ишти жакшыртуу, кемчиликтерди четтетүү жана алдыңкы тажрыйбаларды колдонуу” үчүн канааттанууну баалоо максатында ар кандай сурамжылоолор жүргүзүлүп келет. Бул сурамжылоолордо университеттин академиялык, административдик кызматкерлеринин жана студенттеринин канааттануусу бааланат.

КТМУ академиялык кызматкерлеринин иштеген жерине канааттануусун аныктоо анкетасы

Профессордук-окутуучулук курамдын иштеген жерине канааттануусун аныктоо сурамжылоонун алкагында “Өзү эмгектенип жаткан бөлүмдүн ишине, университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтарга жана университетке болгон канааттануу” ченемдери боюнча бааланат. Бул иш-чаранын алкагында сурамжылоого 2018-жылы 180, 2019-жылы 260, 2020-жылы болсо 299 профессор-окутуучу тартылган. Алынган жыйынтыктарга ылайык, профессордук-окутуучулук курамдын университетке болгон канааттануусу (АО=4,45) кыйла жогору экени көрүндү. Ошондой эле респонденттер эмгектенип жаткан бөлүм (АО = 4,13) жана университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтарга (АО = 4,20) чоң ыраазычылыгын билдирген.

Академиялык жана административдик кызматкердин канааттануусун изилдөө

Академиялык жана административдик кызматкердин канааттануусун иликтөөнүн алкагында академиялык жана административдик кызматкерлердин пикирлери “Айлана-

ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

чөйрөнүн тийгизген таасири, мекемеге таандык болуу сезими, университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтар, башкаруу ыкмасына көз карашы жана карьера мүмкүнчүлүктөрү” сыяктуу ченемдер боюнча бааланды. Бул иш-чаранын алкагында 2018-жылы 248, 2019-жылы 267, 2020-жылы 318 кызматкердин пикирлери алынган. Анкетада респонденттер айлана-чөйрөнүн тийгизген таасирине (АО=4,54), мекемеге (КТМУ) таандык болууга (АО=4,30), университет тарабынан көрсөтүлгөн кызматтарга (АО=4,20), башкаруу ыкмасына (АО=4,08) жана карьера мүмкүнчүлүктөрүнө (АО=4,03) жогору баа беришкен.

Кызмат көрсөткөн бөлүмдөргө болгон канааттанууну баалоо

Кызмат көрсөткөн бөлүмдөргө болгон канааттанууну иликтөөнүн алкагында респонденттердин көрсөтүлгөн кызматтар боюнча канааттануу деңгээлин аныктоо үчүн колдонулат. Анкетада Маалыматтык технологиялар башкармалыгы, Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы, Башкы катчылык, Китепкана жана маалымат башкармалыгы, Студенттик иштер башкармалыгы, Кадрлар башкармалыгы, Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы, Стратегиялык пландоо башкармалыгы, Курулуш жана өндүрүштүк-техникалык башкармалыгы тарабынан көрсөтүлгөн кызматтар жана иш-чаралар боюнча канааттануу деңгээли аныкталды. Бул иш-чаранын алкагында 2018-жылы 163, 2019-жылы 183, ал эми 2020-жылы 183 кызматкердин пикирлери алынган. Анкетанын жыйынтыгында 9 административдик түзүмдүн ичинен кызмат көрсөтүү жаатында эң жогору көрсөткүчкө ээ болгондор: Китепкана жана маалымат башкармалыгы (АО=4,39), Курулуш жана өндүрүштүк-техникалык башкармалыгы (АО=4,25), Кадрлар башкармалыгы (АО=4,25), Студенттик иштер башкармалыгы (АО=4,22), Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы (АО=4,22), Башкы катчылык (АО=4,14), Маалыматтык технологиялар башкармалыгы (АО=4,12), Стратегиялык пландоо башкармалыгы (АО=4,12), Ден соолук, маданият жана спорт башкармалыгы (АО=4,05).

Студенттердин университетке жана окуу жайда көрсөтүлгөн кызматтарга болгон канааттануусун аныктоо анкетасы

Университетте билим алып жаткан студенттердин канааттануусун аныктоо максатында “Университеттин мүмкүнчүлүктөрү, билим берүү жана административдики иш-чаралар” жаатында студенттерден сурамжылоо жүргүзүлөт. Бул изилдөө иштеринин алкагында 2018-жылы 3868, 2019-жылы 4044, ал эми 2020-жылы 4179 студенттен пикир алынган. Анкетанын жыйынтыгында университеттин мүмкүнчүлүктөрүнө (АО=3,74), билим берүүгө (АО=3,74) жана административдик иш-чараларга (АО=3,74) жогорку деңгээлде ыраазычылыктарын билдиришкен.

Профессордук-окутуучулук курамды баалоо анкетасы

Студенттер арасында жүргүзүлгөн окутуучуну баалоо анкетасы окутуучулардын билим берүү процессиндеги жүрүм-турумун баалоо үчүн колдонулат. Бул иликтөөнүн алкагында 2018-жылы 446 профессор-окутуучу тарабынан өткөрүлгөн 2075 сабак боюнча 36984, 2019-жылы 36 925, ал эми 2020-жылы 39372 сурамжылоо жүргүзүлгөн. Анкетадагы 20-пункттун орточо арифметикалык баасы 3,91 менен 3,95тин ортосунда өзгөргөн. Бул маалыматка ылайык студенттер окутуучуларга жалпысынан ыраазычылыктарын билдирген.

Ата-энелердин канааттануусун сурамжылоо анкетасы

Ата-энелердин канааттануусун сурамжылоо университетте билим алып жаткан студенттердин үй-бүлөлөрүнө жүргүзүлгөн анкета болуп саналат. Бул иликтөөнүн алкагында 1712 үй-бүлөдөн маалымат алынган. Ата-энелер университетке жалпысынан чоң (АО=4,35) ыраазычылык билдиришкен. Ата-энелер “университеттин инфраструктурасына, китепканасына, кампустагы коопсуздукка, тынч жана бейпил чөйрөгө, ашкана жана кафетерий, ден соолук борборунун кызмат көрсөтүүлөрүнө ж.б. кызматтарга” эң жогору баа беришкен. Респонденттер “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин коомдогу аброю жана Кыргызстандын өнүгүүсүнө кошкон салымына” да жогору баа беришкен.

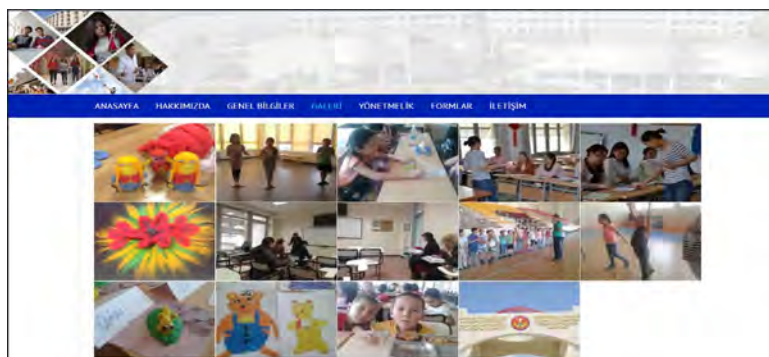
Башка анкеталар

2020-жылы COVID -19 пандемиясына байланыштуу аралыктан билим берүү процессин баалоо үчүн студенттерге жана окутуучуларга эки башка иликтөө жүргүзүлгөн. Биринчи иликтөөдө 4265 студент жана 470 окутуучулук курам камтылып, жалпысынан 4735 киши катышкан сурамжылоодо техникалык жагы каралган. Ал эми экинчи иликтөөдө болсо, 2948 студент жана 414 окутуучулук курам камтылып, жалпысынан 3362 киши катышкан сурамжылоодо жалпысынан билим берүү процессине басым жасалган. Анкетанын жыйынтыгына ылайык, студенттер жана окутуучулар аралыктан билим берүүгө жогорку (деңгээлде ыраазычылыгын) билдирген. жогору баа беришкен

Студенттер окутуучуларды “көйгөйлөрдү чечүү, оңой байланыша билүү, тапшырмалар, дипломдук иштер ж.б. иш-чараларды аткарууда студенттерге багыт көрсөтүү, сабактарга ылайыктуу ыкма жана техника тандай билүү, туура материал колдонуу” жаатында жогорку деңгээлде деп билдиришкен.

Ошол эле кезде окутуучулар «бул мезгилди үзгүлтүккө учуратпай колдонушканын, сабактын темаларын толук беришип, студенттер менен оңой байланыша алышканын, сынактарды өз учурунда өткөрүшкөндүгүн» белгилешкен.

3.3.6. Үзгүлтүксүз билим берүү борбору/ҮБББ

Үзгүлтүксүз билим берүү борбору (ҮБББ) өмүр бою үйрөнүүнүн өзөгүн түзгөн адам баласынын улам жаңыланып турган лингвистика, технология, көркөм өнөр жана спорт билимдери боюнча көндүмдөрүн, индивидуалдык жана кесиптик компетенцияларын өнүктүрүүгө быгытталган бир топ тармакта билим берүү иш-чараларын жүргүзөт. Кыргыз-Түрк

“Манас” университетинин ҮБББ адамзаттын өмүр бою үйрөнүүсүнө салым кошкон ар кыл багыттарда курстарды ачып, бүтүрүүчүлөрүн чыгарып, азыркы учурда да курстар уюштурулуп жатат.

КТМУ ҮБББ 2019-2020-окуу жылында төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн курстар берилди. Бул курстарга 190 киши кайрылып, каттоодон өткөндөрдүн ичинен курстук окууда ийгиликке жетишкен 140 кишиге сертификат тапшырылган.

КТМУ ҮБББ курстарга катышууну каалагандарга кыйла сапаттуу кызмат көрсөтүү үчүн технологиялык борбордун аймагынын ичинде ага бөлүнүп берилген жаңы имаратта, ошондой эле Коммуникация, Экономика жана башкаруу факультеттеринин, Дене тарбия жана спорт жогорку мектебинин дарсканаларында иш-чараларын жүргүздү.

Төмөндөгү таблицада ачылган курстар жана сертификат алган курстун катышуучуларынын так саны көрсөтүлгөн.

123-таблица. 2019-2020-окуу жылында ачылган курстарда сертификат алуу укугуна ээ болгондордун саны

	Курстун аталышы	Катышуучулардын саны
1.	Elementary English – 1	8
2.	Elementary English – 2	6
3.	Pre-Intermediate English	5
4.	Upper-Intermediate English	5
5.	Speaking English	7
6.	Балдар үчүн англисче – 1	4
7.	TOEFL	7
8.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн орус тили (окутуучуларга)	4
9.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн орус тили туденттерге)	7
10.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн кыргыз тили	7
11.	Speaking Russian– 1	8
12.	Speaking Russian– 2	8
13.	SPSS	6
14.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн немис тили (A1)	10
15.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн немис тили (B1)	5
16.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн немис тили (A2)	5
17.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн арап тили– 1	8
18.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн арап тили– 2	8
19.	Жаңыдан окуй баштагандар үчүн арап тили– 3	4
20.	Кыргыз көл өнөрчүлүгү	7
21.	Балдар үчүн англисче – 2	4
БАРДЫГЫ		140

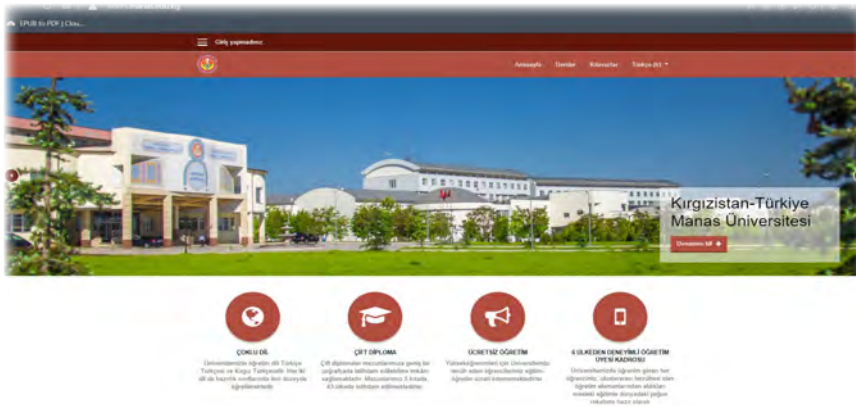
КТМУ ҮБББ келечекте көздөлгөн максаттарды ишке ашыруу менен бирге «Элдик университет» катары элге кесиптик билим берүү боюнча курстарды да уюштуруу долбоорун иштеп чыккан. Бирок “КТМУнун алдындагы чарбалык эсептин негизинде иш жүргүзүүчү түзүмдүн ишмердүүлүгү боюнча нускамасы” өз күчүнө кире элек болгондуктан, аталган долбоор ишке ашырыла элек. Муну менен катар мындан мурда эки семестр КТМУ Теология

факультети менен биргелешип жүргүзүлгөн “Куран жана негизги диний түшүнүктөр” аттуу курстар үстүбүздөгү жылдын пандемия себептерине байланыштуу өтүлгөн жок.

3.3.7. Дистанттык билим берүү борбору/ДБББ

ДБББ максаты – университеттеги орток сабактарды (факультативдик сабактар) аралыктан окутуу жана сынак жүргүзүү менен бирге дистанттык билим берүү боюнча изилдөө жана өнүктүрүү иштерин жүргүзүү. Ошол эле учурда университеттеги факультеттер менен жогорку мектептерде дистанттык билим берүү боюнча иш-чаралардын кеңейтилишине салым кошуу.

ДБББ тарабынан окутулган орток сабактар (“Ата Мекен тарыхы I”, “Ата Мекен тарыхы II”, “Азыркы табият таануу билимдеринин концепциялары”, “Манас таануу”, “Дүйнөлүк жана түрк цивилизациялары”, философия, экология, Кыргызстандын географиясы) боюнча бирден координатор дайындалып иш алып барат.

2020-2021-окуу жылынын күзгү семестринде 1-2-курстун студенттеринин орток сабактары ийгиликтүү өткөрүлдү. Бул мезгилде орточо эсеп менен 2500-3000 студент орток сабактарды онлайн окушту.

ДБББ 2013-жылдан 2019-жылдын 16-мартына чейин асинхрондуу дистанттык билим берүү менен орток сабактарды да окутуп келген. 2019-жылдан баштап пандемияга байланыштуу окутууну онлайн түрдө баштаган. 2019-2020-окуу жылынын жазгы семестринде орток сабактар Google Meet менен Google Classroom платформалары аркылуу берилген. 2020-2021-окуу жылынын күзгү семестринен баштап Moodle системасы аркылуу сабактар онлайн түрүндө жүргүзүлгөн.

2020-жылдын 16-мартына чейин сабактардын материалдары сайтка жүктөлүп, аптанын бир күнүндө студенттердин суроолору боюнча жолугушуу өткөрүлүп, сынактар дарсканаларда өткөрүлгөн. Бирок кийинчерээк пандемияга байланыштуу сабактар менен сынактар аралыктан онлайн түрүндө жүргүзүлө баштады. 2020-жылдан баштап Борбор тарабынан окутулган орток сабактар аралыктан бериле башташы менен киргизилген тийиштүү өзгөртүүлөр жана жаңылануулар тууралуу маалымат берүү максатында сабак координаторлору менен вебинар жыйындар өткөрүлдү.

Университеттеги сабактар (орток сабактар менен бирге) аралыктан окутулушунан улам 2020-жылдагы бүтүрүүчүлөрүбүз мамлекеттик сынактарын (“Ата Мекен тарыхы I”, “Ата Мекен тарыхы II”) да борбор аркылуу тапшырышты.

2020-жылдын март айынан бери 2019-2020-окуу жылынын жазгы семестринде ар бир аптанын аягында орток сабактарды алган студенттердин онлайн окууда дуушар болгон көйгөйлөрү боюнча жыйналыштар өткөрүлдү. Алынган жыйынтыктарга жараша көйгөйлөрдү жоюу үчүн координаторлор, Маалыматтык технологиялар башкармалыгы жана Студенттик иштер башкармалыгынан дайындалган кызматкерлер менен вебинар өткөрүлдү.

3.4. Административдик түзүмдөрдүн иш-чаралары

3.4.1. Курулуш иштери башкармалыгы

1996-жылы Бишкек шаарында «университеттин пайдубалын куруу мезгили» башталып, Камкорчулар кеңешинин 2001-жылдын 17-майындагы №2001-10/2 чечиминин негизинде Курулуш иштери жана кыймылсыз мүлк башкармалыгы түзүлүп, университеттин «түзүмдүк схемасы» жана административдик штаттык орундар бекитилген. Ал эми Башкаруу кеңешинин 2002-жылдын 12-мартындагы №2002-3-9-чечиминин 7-бөлүгүнө ылайык, Курулуш иштери башкармалыгы аталып, ишмердүүлүгүн жүргүзө баштаган.

Аталган башкармалык ректоратка баш ийип, түздөн-түз башкы катчылыктын карамагында иш алып барат. Бул башкармалык ар түрдүү курулуш, объект, оңдоо-түзөө, тейлөө, изилдөө, долбоорлоо, болжолдуу наркты аныктоо, тендердик жана текшерүү иштеринин бардык түрлөрү боюнча кызматтарды көрсөтөт. Башкармалыкта эмгектенип жаткан техникалык кызматкерлер менен тийиштүү маселелерди ыкчам чечүүгө, окуу-тарбия, илимий-практикалык иш-чаралар үчүн талап кылынган заманбап объекттерди курууда өткөрүлө турган тендердик иштерди тийиштүү мыйзамдарга ылайык жүргүзүүгө жана көзөмөлдөөгө милдеттүү болуп саналат.

Башкармалыктын жетекчиси, башкармалыкка караштуу бөлүмдөрдүн мүдүрлөрү жана башкармалыкта эмгектенген кызматкерлер: 1 архитектор, 1 курулуш инженери, 1 электр инженери, 1 инженер-механик, 1 техникалык иштер боюнча мүдүр, 5 жыгач уста, 3 электрик, 4 сантехник, 1 төмөнкү чыңалуу күчүнө ээ электр тармагы боюнча адис жана 11 убактылуу ишке алынган кызматкер.

Университеттин жеке менчигиндеги жер тилкесине билим берүү, маданият жана спорт кызматтарын көрсөтүү жана негизги муктаждыктарды (ден соолук, тамактануу, жашоо) канааттандыруу үчүн ар кандай имараттарды, объекттерди жана жайларды курат. Курулуш иштери башкармалыгынын милдеттерин, укук жана жоопкерчиликтерин аткарат. 2020-жылы аткарылган иш-чаралар жана долбоорлор төмөндөгү таблицада берилди.

124-таблица. 2020-жылда аткарылган иштер жана жүзүгө ашырылган долбоорлор

№	Иш-чаранын/долбоордун аталышы	Абалы
1	Трансформаторлорду жана 10 кВ уячаларды тейлөө	Аткарылды
2	61 батирлүү кызматкерлерге убактылуу берилген турак-жайлардын электр казандарын оңдоо	Аткарылды
3	Борбордук имараттын алдындагы террасаны оңдоо	Аткарылды
4	Студенттик жатаканаларды сырдоо	Аткарылды
5	Лифттерди оңдоо жана тейлөө	Аткарылды

6	Ч. Айтматов атындагы кампуста жайгашкан имараттардын материалдык жана техникалык инфраструктуралык объектилерин колдонууга берүү, тейлөө жана оңдоо	Аткарылды
7	Автоматтык өрт тутумун тейлөө жана оңдоо	Аткарылды
8	Университеттин билим берүү жана административдик бөлүмдөрүн тейлөө жана оңдоо	Аткарылды
9	61 батирлүү кызматкерлерге убактылуу берилген турак-жайларды, №9 батирди тейлөө, оңдоп-түзөө	Аткарылды
10	61 батирлүү кызматкерлерге убактылуу берилген турак-жайлардын коопсуздук кызмат бөлмөсүн тейлөө, оңдоп- түзөө	Аткарылды
11	Ректорат жайгашкан кабаттагы чай даярдоо бөлмөсүнүн долбоору	Аткарылды
12	Борбордук имараттын VIP бөлмөлөрүн тейлөө, оңдоп- түзөө	Аткарылды
13	Борбордук имараттагы бардык дааратканалардын суу чорголорунда, сантехникасында профилактикалык монтаждоо	Аткарылды
14	Окуу-практикалык мечитинен үн күчөткүчтү Теология факультетине которуу	Аткарылды
15	Ч. Айтматов атындагы кампустун башкы кире беришин жарыктандыруу	Аткарылды
16	İşleri кампустун жалпы жарыктандыруу	Аткарылды
17	Ч. Айтматов атындагы кампустун Масалиев проспектиси тарабындагы университеттин жазуусун жарыктандыруу	Аткарылды
18	Ден соолук борборунун имаратын куруу	Аткарылды
19	Кеңселердин курулушу	Аткарылды
20	Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин электр казандарын отундун альтернативдүү түрүнө (жаратылыш газына) өткөрүү долбоору	Каралды

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин электр казандарын отундун альтернативдүү түрүнө (жаратылыш газына) өткөрүү долбоору

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректоратынын 2020-жылдын 3-февралындагы №R.30.2020/YID-1642-буйругунун негизинде Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин электр казандарын жаратылыш газына өткөрүү боюнча тендер жарыялоого чечим чыгарылган; “2020-жылдын 7-февралында университеттин web- баракчасында, 2020-жылдын 11-февралында КР “Кыргыз Туусу” гезитинде, 2020-жылдын 13-февралында ТР “Сабах” гезитинде тендер 2020-жылдын 8-апрелинде өткөрүлө тургандыгы жарыяланып, коомчулукка билдирилген. Тендер өткөрүү процессинде 3 (үч) фирма тендер боюнча документтерди сатып алышкан.

Тендер жарыялангандан кийин дүйнөлүк масштабдагы COVID-19 пандемиясы дээрлик бардык өлкөлөрдө өзгөчө кырдаал жаратты. Бул жагдайды эске алуу менен Кыргызстан-Түрк «Манас» университетинин электр казандарын жаратылыш газына өткөрүү боюнча тендер;

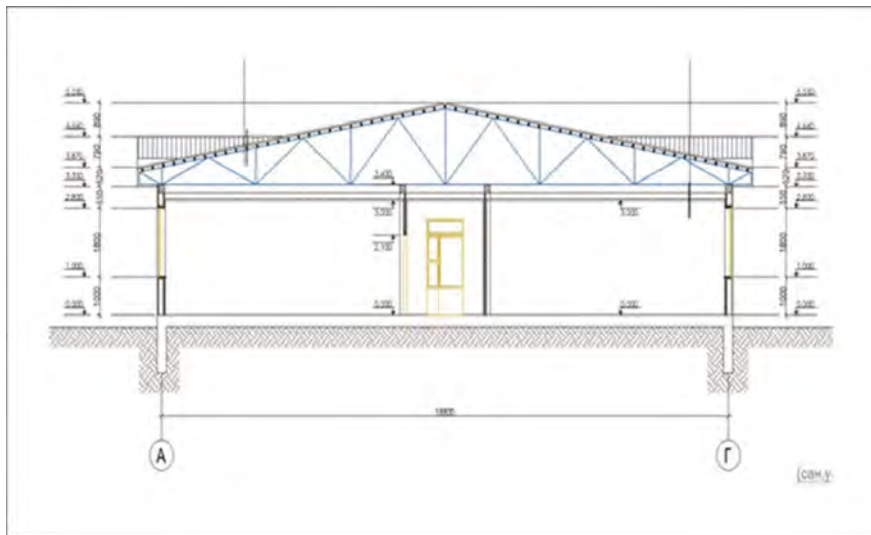
- а) КТМУ сатып алуу жана тендер өткөрүү боюнча нускамасынын 29-беренеси
- б) Тендердик документтин административдик тапшырма (16-берене)
- в) Тендердик документтерди даярдоо (4-берене)
- г) Тендердик документтерди даярдоо (32-берене)
- д) Тендер жокко чыгарылгандыктан, 2020-жылдын 7-апрелине чейин Тендер комиссиясына

эч кандай сунуш кат түшкөн эмес.

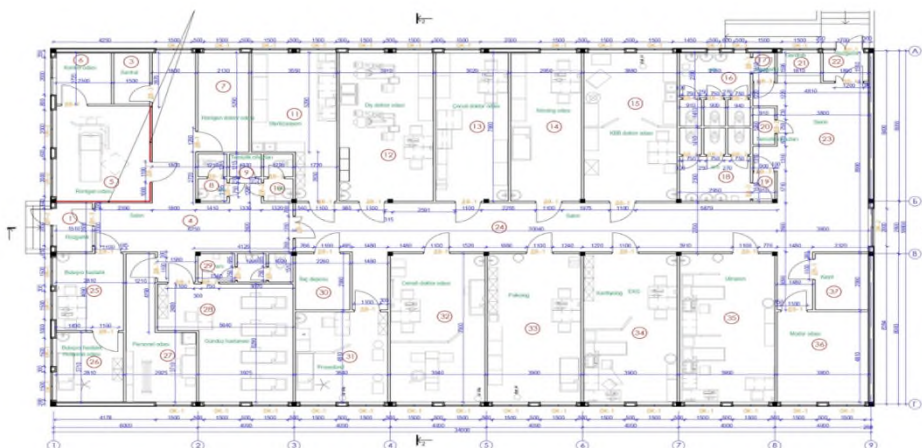
Аталган маселелерди эске алуу менен, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин электр казандарын жаратылыш газына өткөрүү боюнча 2020-жылдын 8-апрелинде өткөрүлө турган тендери Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректоратынын 2020-жылдын 1-апрелиндеги №2020-3 жол-жобосунун негизинде Тендер өткөрүү комиссиясынын төрагасы, проректор жана каржы иштери боюнча жетекчиси проф., док. Исмаил Шен кол койгон 2020-жылдын 7-апрелиндеги №R.30.2020/YID-4961 кат аркылуу жокко чыгарылган.

Ден соолук борборунун имаратын куруу

Чыңгыз Айтматов атындагы кампустагы Үзгүлтүксүз билим берүү борборунун имараты Ден соолук борборуна айландырылган, аянты 615 м², имарат жеңил болот конструкциялардан турат.

Ден соолук борборунун полу керамика, дубалдары шыбалып, армстронг асма шыптары менен жасалганып, пластикалык боёк менен сырдалган. Университеттин имараттарына зыян келтирбестен, оңдоо жана жаңыдан куруу иштери жүргүзүлүп, кыска аралыктын ичинде Ден соолук борборунун куруу иштери каражатты үнөмдүү пайдалануу менен бүткөрүлдү.

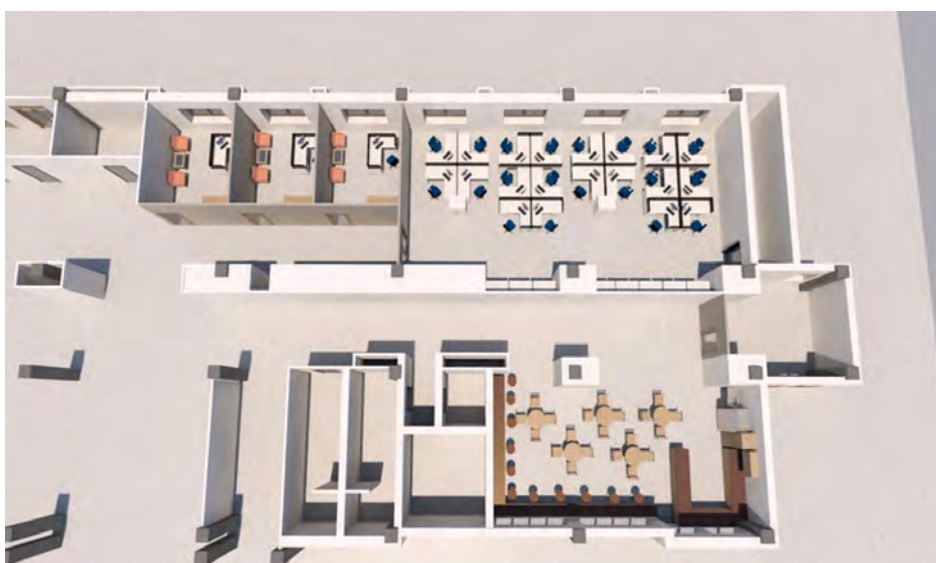

Кеңселердин курулушу

Ч. Айтматов атындагы кампуста жайгашкан инженерия факультетинин 1-кабатында жалпы аянты 190,42 м² ээ кеңселер жайгашкан. Имарат темир-бетон өзөктүү каркастан турат.

Бул кеңселердин полу керамика, дубалдары шыбак, шыптары армстронг асма шыптары менен жасалганып, пластикалык боёк менен сырдалган.

Университеттин имараттарына зыян келтирбестен, оңдоо жана жаңыдан куруу иштери жүргүзүлүп, кыска аралыктын ичинде кеңселерди куруу иштери аяктаган.

Келишимдер

125-таблица. 2020-жылда түзүлгөн келишимдер			
№	Иштин мазмуну	Фирманын аталышы	Салыктар менен бирге наркы (сом)
1	Университеттеги бардык трансформаторлорду жана 10 кВ уячаларды тейлөө	Rustal Enerdji	3.393.153,00
2	Борбордук имараттагы трансформатор	Sharks	103.891,20
3	Үзгүлтүксүз билим берүү борборунун имаратын Ден соолук борборуна айландыруу иштеринде өрт сигнализациясын жасоо	Aziya Servis Kom	102.634,00
4	Үзгүлтүксүз билим берүү борборунун имаратын Ден соолук борборуна айландыруу иштеринде желдеткичтерин жасоо	Azon Klimat	386.245,00
5	Лифт кепилдиги	Kirgizistan	21.600,00
6	Сигнализация тутумун жылдык тейлөө	Aziya Servis Kom	224.000,00

3.4.2. Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы

Башкармалык университеттин түзүмдөрүнүн иш-чаралары эң мыкты деңгээлде ишке ашырылышы үчүн зарыл учурларда университеттин балансында турган унаалар менен камсыздоо, университеттин айлана-чөйрөсүнүн тазалыгын сактоо, сугаруу, пейзаждык жасалгалоо, имараттарды тазалоо, коопсуздук жана айлана-чөйрөгө көзөмөл жүргүзүү, керектүү каражат жана материалдар менен камсыздоо ишмердүүлүгүн жүргүзөт.

Университеттин Камкорчулар кеңешинин 2007-жылдын 23-октябрындагы чечиминин 7-бөлүгүнүн негизинде Материалдык-техникалык камсыздоо башкармалыгы түзүлүп, аталган башкармалыкка караштуу административдик бөлүм, сатып алуу бөлүмү, материалдык мүлк бөлүмү, студенттик шаарчаны башкаруу бөлүмү ачылган. Ал эми студенттик шаарчаны башкаруу бөлүмүнүн алдында коопсуздук кызматы бөлүмү негизделип, жалпысынан 5 мүдүрлүктөн турат.

Аткарылган иш-чаралар:

Материалдык мүлк бөлүмү

- 2019-жылдагы каттоонун жыйынтыгында бөлүмдөрдөн келген кыймылдуу мүлктү башкаруу эсебинин таблицалары такташтырылып, аталган эсеп жабылды.
- Кыймылдуу мүлк жана бухгалтердик бөлүмдөрү университеттин жыл жыйынтыгы боюнча колдонулган материалдардын жана инвентарлардын негизинде 2020-жылга сатып алууларды аныктаган.
- 2020-2021-окуу жылынын күзгү жана жазгы семестринде университеттин академиялык жана административдик бөлүмдөрү талап кылган керектөө материалдары жана инвентарлар такталып, бекитилген форматта сатып алуу иштери аткарылып, тийиштүү бөлүмдөргө бөлүштүрүлдү.
- Бөлүмдөр тарабынан түзүлгөн кыймылдуу мүлктөрдүн абалы боюнча толук маалымат

ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

камтылган эсеп-фактуралар текшерилип, айдын аягында Стратегиялык пландоо башкармалыгына такай жөнөтүлүп турат.

- Университеттин бөлүмдөрү тарабынан дайындалган кыймылдуу мүлктү каттоо жана көзөмөлдөө боюнча өкүлдөрүнө кыймылдуу мүлк боюнча иш жүргүзүү программасы (Manas.net) окутулду.
- Университеттин техникалык кызматкерлеринин жараксыз абалга келген материалдары боюнча негиздемеге ылайык, оңдоого мүмкүн болбогон же оңдоп-түзөө иштеринин наркы кымбатка турган материалдар жараксыз материалдар кампасына өткөрүлдү.
- Бүт университет боюнча колдонулуудагы кыймылсыз мүлк турган ордунда такталып, саналып чыкты.
- Университеттин бардык инвентары каттоодон өткөрүлүп, жооптуу кызматкерлердин балансына жазылып, санариптик форматка которулду.
- 2020-жылдын 10-февралында наркы 5.369\$ доллар турган 106 даана колдонулган бир кишилик матрастар Военно-Антоновкадагы балдар үйүнө кайрымдуулук иретинде берилди.
- 2020-жылдын 21-февралында наркы 14.143\$ доллар турган 250 даана колдонулган бир кишилик матрастар Психоневрологиялык социалдык-стационардык мекемеге кайрымдуулук иретинде берилди.
- 2020-жылдын 12-мартында наркы 566\$ доллар турган 10 даана колдонулган бир кишилик матрастар Төмөнкү Серафимовка мекемесине берилген.
- 2020-жылы 11-декабрында наркы 549\$ доллар турган Түркия жана Кыргызстандын 2 даана чоң желеги Ахыска түрктөр коомуна берилген.
- Университеттин Камкорчулар кеңешинин 2019-жылдын 26-декабрындагы 2-жыйынынын №6 чечиминин негизинде университеттин бөлүмдөрү тарабынан жокко жана жарактан чыгаруу же сатууга боло турган наркы 56.747 доллар турган 379 даана инвентарды сатуу боюнча процесс башталды.
- Университеттин академиялык жана административдик бөлүмдөрү тарабынан талап кылынган товарлар жана кызматтар КТМУ Сатып алуу жана тендер өткөрүү боюнча нускамасынын негизинде сатып алынып, тийиштүү бөлүмдөргө тапшырылды.
- 2020-жылдагы пейзаждык жасалгалоо кызматтары тендердин жыйынтыгынын негизинде түзүлгөн келишимдердин алкагында аткарылып жатат. Келишимге ылайык пейзаждык жасалгалоо иштери 2020-жылдын 1-мартында башталып, буттоо, акиташ менен актоо жана тазалоо иштери жүргүзүлүп, университетте өстүрүлгөн 500 түп роза көчөтү (Айыл чарба жана Ветеринария факультеттеринин айланасына); 1200 түп бирючина (ректораттын имаратынын, Айыл чарба жана Ветеринария факультеттеринин айланасына); 50 түп роза көчөтү (кызматкерлердин жаңы турак-жайынын айланасына) отургузулду.
- 2020-жылдын жай мезгилинде куурап калган бак-дарактардын ордуна 2020-жылдын ноябрында фирма тарабынан балатынын ар кайсы түрлөрүнөн 20 түп жана ийне ??? жалбырактуу дарактардын түрлөрүнөн 100 түп отургузулган.
- 2020-жылдын ноябрында Ч. Айтматов атындагы кампустун жаңы кире бериш тарабында жайгашкан артезиан кудугунун ылдый жагына жана Айыл чарба факультетинин батыш

тарабына ТИКА тарабынан дарактын түрлөрүнөн 500 түп отургузулду.

- 2020-жылдагы Жарандык коргонуу боюнча түзүлгөн план кайра каралып чыгып, ал план бекитилип, план боюнча кызмат көрсөтүүгө милдеттендирилген жетекчилерге бул тууралуу маалымат берилди.
- Жарандык коргонуу боюнча көрсөтүлө турган кызматтардын алкагында Айыл чарба, Ветеринария, Көркөм өнөр факультеттери, Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектеби жана институттар жайгашкан имараттарда өрт коопсуздугунун эрежелери жана өрт чыккан учурда эвакуация планы даярдалды. Бул эрежелерди камтыган документтер КР Өрт өчүрүү кызматы тарабынан тастыкталып, тийиштүү жерлерге илинген.
- Жай мезгилинде кампустун талаа тилкелериндеги куураган көп чөптөр күн ысыганда өрттүн чыгышынын жана өрттү жайылтуунун ыктымалдыгын абдан жогорулатат. Бул бош жаткан талаа тилкелери аң-дөң аралаш болгондуктан, куураган чөптөрдү орок же трактор менен чабуу кыйынчылык туудуруп, грейдер менен тегизделген.
- Университеттин автоунаа боюнча керектөөсү толук камсыздандырылды.
- 2020-жылга карата автоунаалардын салыгы төлөнүп, жүргүнчүлөрдү ташыган автоунаалар техникалык кароодон өткөрүлүп, бузулган автоунааларды техникалык тейлөө жана оңдоп-түзөө иштери өз учурунда аткарылды.
- Бүткүл дүйнөлүк пандемияга айланган COVID-19га байланыштуу университеттин бардык имараттарында гигиеналык эрежелер боюнча бардык тийиштүү чаралар көрүлдү. Имараттардын кире беришине дезинфекциялоочу килемче салынып, кол дезинфекциялоочу каражаттар коюлуп, эшиктерге беткап тагынуу, аралыкты сактоо жана гигиеналык эрежелер боюнча эскертүүлөр илинген.
- Ден соолук борбору тарабынан тазалык кызматкерлерине өзүн-өзү коргоо жана тазалык иштерин жүргүзүү боюнча маалымат берилип, тазалык иштеринде колдонулган дезинфекциялык каражаттарды колдонуунун эрежеси окутулду.
- COVID-19га байланыштуу 2020-жылы университеттин имараттарында дезинфекциялоо процедуралары үзгүлтүксүз жүргүзүлдү.
- Жалпы тазалык иштери гигиеналык эрежелерге ылайык жүргүзүлдү.

Rektörlük Binası

Sağlık Merkezi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve İletişim Fakültesi Binaları

3.4.3. Сапатты башкаруу өкүлчүлүгү

Университетте TSE EN ISO 9001:2008 Башкаруу тутуму боюнча сертификатка ээ болуу жаатында иш-чаралар 2014-жылдын 4-февралында башталган. Түрк стандарттары институту тарабынан коюлган талаптарга ылайык шайкештештирүү иш-чаралары жүргүзүлүп, 2014-жылдын 4-декабрында TSE EN ISO 9001:2008 Башкаруу тутумунун сертификатын алуу үчүн кайрылып, Түрк стандарттары институтунун Аткаруу комитетинин 2015-жылдын №3874 чечиминин негизинде KYS сертификаты берилген. TSE EN ISO 9001:2008 стандарттарынан кийин TSE EN ISO 9001:2015 стандарт сертификаты алынып, 2018-жылдын 17-апрелинде бардык TSE тарабынан коюлган талаптар аткарылып, сертификаттар жаңыланган.

Сапатты башкаруу түшүнүгүнүн негизинде студенттерге ар тараптан камкордук көрүү, айлана-чөйрөгө аяр мамиле жана коомго кызмат кылууну көздөө менен эл аралык деңгээлдеги абройлуу жана белгилүү университет болуу максатында иш алып барылат. Мамлекеттик, жеке менчик жана коомдук мекемелер менен конкреттүү долбоорлорду ишке ашырып, ар тараптуу кызматташтыктарды бекемдеп, тынчтык жана бейкуттук түшүнүгү менен:

- Илимий жана коомдук тармактарда эркин ой жүгүртүү жөндөмүнө ээ
- Атаандаштыкка ачык
- Ачык-айкын
- Отчёттуулук
- Улуттук жана эл аралык деңгээлде иштей ала турган жаштарды тарбиялоо.

TSE сертификат берүү жобосу, TSE Башкаруу тутумунун сертификат берүү усул жана негиздери, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин сапат боюнча маалымат китепчеси, Тобокелдикти башкаруу боюнча стратегиялык маалымат китепчеси, Уюштуруу иш-чаралары боюнча маалымат китепчеси жана процедуралардын негизинде милдет жана жоопкерчиликтер аныкталган. Университеттеги академиялык жана административдик бөлүмдөрдүн жүргүзгөн ишмердүүлүгүнө жараша формалар иштелип чыгып, Сапатты башкаруу тутуму тарабынан аныкталган багытта академиялык жана административдик процесстер жүргүзүлөт. Бардык академиялык жана административдик бөлүмдөрдө Сапатты башкаруу боюнча дайындалган кызматкер жана сапат боюнча дайындалган өкүлдөр тарабынан иш жүргүзүлүп, көзөмөлдөнөт.

126-таблица. Сапатты башкаруу тутумундагы формалар жана ички текшерүүлөрдүн саны

Университетте колдонулган формалардын саны	552
TSE тарабынан өткөрүлгөн текшерүүлөрдүн саны	1
Ички текшерүүлөрдүн саны	1

Университеттин бөлүмдөрү тарабынан ишмердик процессине байланыштуу формалар ар дайым текшерүүдөн өткөрүлүп, жаңы формалар иштелип чыгат. Административдик бөлүмдөр тарабынан перформанс анализдери жүргүзүлөт. TSE тарабынан бир жылда бир жолу текшерүү, ал эми университеттин ичинде болсо 1 жолу ички текшерүү жүргүзүлөт.

3.4.4. Редакциялык басма бөлүмү

Университеттин редакциялык-басма бөлүмү университеттин бардык керектүү басылмаларын кылдаттык менен басып чыгарат. Бөлүмдө колдонулган заманбап жабдуулар аркылуу китептер, журналдар ж.б. басма булактар чыгарылат. Төмөнкү таблицада басылмалар ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

тууралуу кеңири маалымат берилген.

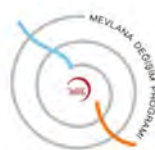
127-таблица. Жылдарга карата басмалардын көлөмү

Басма түрү	2016	2017	2018	2019	2020
Документ жана форма	4056	14072	3405	3019	2050
Сынак материалдары	57607	45724	48233	42476	4706
Мезгилдүү басылмалар	306	163	51	56	85
Жалпы иш-чаралар	7945	8868	16455	9302	5451
Таанытуу иш-чаралары	11561	10689	15430	2331	115
Жарнамалык материалдар	268	1375	4550	397	1654
Китеп	9786	10386	10650	14550	8276

3.4.5. Эл аралык мамилелер бюросу

Эл аралык мамилелер бюросу университеттин чет элдик университеттер, жогорку окуу жайлары, ар түрдүү мекеме жана уюмдар менен илимий, академиялык, социо-маданий багыттарда эки тараптуу же көп тараптуу байланыштарды түзүү, бул жаатта иш алып баруу, эл аралык деңгээлдеги бардык иш-чараларды координациялоо, дүйнөлүк билим берүү жана илимий изилдөө багытында бирге иш алып баруу жаатында ишмердүүлүк жүргүзгөн, ректоратка, факультет, жогорку мектептерге жана орто кесиптик колледжге көмөк көрсөтүү максатында негизделген ректоратка караштуу бөлүм болуп саналат. Университеттин Окумуштуулар кеңешинин 2013-жылдын 19-мартындагы №3 чечиминин негизинде “Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин эл аралык мамилелер бөлүмүнүн түзүлүшү, иш жүргүзүү тартиби жана милдеттери жөнүндө жобосу” кабыл алынышы менен ишмердүүлүгүн баштаган.

Эларалык мамилелер бюросу 2020-жылдын аягына чейин 198 мекеме менен кызматташтык келишимин түзгөн. Басымдуу бөлүгүн университеттер түзгөн бул кызматташтыктарда ассоциациялар, фонддор, аналитикалык борборлор, басма үйлөрү сыктуу ар түрдүү мекеме жана уюмдар орун алган. Университеттин билим берүү мекемеси болуу миссиясынан сырткары Түркияга өкүлчүлүк кылган мекеме болушу аймактык жана эл аралык аренадагы көптөгөн мекеме жана уюмдар менен келишим түзүшүнө өбөлгө түзүүдө.

3.4.6. Студенттер жана бүтүрүүчүлөр менен иш алып баруу бөлүмү

Студенттер жана бүтүрүүчүлөр менен иш алып баруу бөлүмү 2015-жылдын 1-ноябрында ректорат тарабынан Студенттик иштер башкармалыгына караштуу бөлүм катарында негизделген. Студенттер менен бүтүрүүчүлөрдүн окуу-тарбиялык иштеринен сырткары иш-чараларды уюштуруу боюнча иш алып барат.

3.4.6.1. Студенттердин иш-чаралары

Биринчи кезекте Студенттик кеңеш, студенттик клубдар, эл аралык студенттер координаторлугу, бүтүрүүчүлөр ассоциациясы иш-чараларды өткөргөндөн сырткары университетти таанытуу, карьера жана ачык эшик күндөрүн уюштуруу, сурамжылоо жүргүзүү, университеттин жана башка мекемелердин семинарларын өткөрүү боюнча активдүү иш алып барат. Өзгөчө мындай иш-чаралар www.students.manas.edu.kg менен www.mezun.manas.edu.kg студенттик жана бүтүрүүчүлөр веб-баракчасында, медиа баракчаларында үзгүлтүксүз жарыяланып турушуна кам көрөт.

Аткарылган иш-чаралар:

- Студенттик кеңешти шайлоо (сентябрь-октябрь, 2020)
- Чет элдик студенттер менен таанышуу жана Эл аралык студенттер координаторлугун шайлоо (ноябрь-декабрь, 2020)
- Онлайн түрдө Miss жана Mister Manas - 2020 конкурсу (декабрь, 2020)
- Manas Got Talent аттуу даярдык курстарынын ортосунда конкурс (декабрь, 2020)
- Сурамжылоо алкагында иш берүүчү тараптын канааттануу анкетасы, акыркы курстун бүтүрүүчүлөрүнүн канааттануу анкетасы, бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик абалы боюнча анкеталар жүргүзүлүп маалымат топтолгон.

2021-жылдын 4-февралындагы Google Analytys статистикалык ыкмасынын маалыматына ылайык, веб-баракчага дүйнөнүн 137 өлкөсүнөн жана 1.489 шаарынан 146.972 колдонуучу 518.766 жолу баш багышкан. Веб-баракчанын заманбап жана жандуу болушу, компьютер жана уюлдук телефондордо ачылышы, ар бир кабар жана маалыматтын 4 тилде болгону аны колдонуучулардын санын күндөн-күнгө артырууда.

128-таблица. student.manas.edu.kg веб-баракчасы боюнча статистикалык маалымат

www.student.manas.edu.kg				
Колдонуучулардын саны	Көрүүлөрдүн саны	Жүктөлгөн кабар	Жүктөлгөн кулактандыруу	Жүктөлгөн видео
146972	518766	120	90	25
students.manas.edu.kg instagram баракчасы				
Катталгандардын саны	Маалымат	Пикир жазуу	Маалыматты бөлүшкөндөр	
19507	258116	8664	25	

Университеттин акыркы курсунун студенттерин иш чөйрөсүнө даярдоо, бүтүрүүчүлөрдүн иш табуусун жеңилдетүү, фирма жана мекемелер менен байланыштарды чыңдоо, университеттин таанылуусун артыруу максатында Карьера күндөрү жыл сайын өткөрүлүүдө.

Бүткүл дүйнөнү жана Кыргызстанды да өз кучагына алган COVID-19 пандемиясынан улам 2020-жылдын март айынан баштап онлайн окуу формасына өткөндүккө байланыштуу 2020-Карьера күндөрү аталышындагы иш-чараны Google платформасында өткөрүү боюнча чечим кабыл алынган.

129-таблица. Студенттер менен бирге өткөрүлгөн иш-чаралар

№	Иш-чаранын аталышы	Күнү	Өткөрүлгөн жер
1	Табигый илимдер жана Инженерия факультеттеринин карьера күндөрү	10.06.2020	https://www.youtube.com/watch?v=uWjglRi0xG0&t=5466s
2	Экономика жана башкаруу факультети, Орто кесиптик колледж, Туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектебинин карьера күндөрү	12.06.2020	https://www.youtube.com/watch?v=BTdZrOdSQhU&t=4076s
3	Дене тарбия жана спорт жогорку мектебинин жана Гуманитардык факультеттин карьера күндөрү	15.06.2020	https://www.youtube.com/watch?v=zQbFUHuCnwk&t=304s
4	Айыл чарба жана Ветеринария факультеттеринин карьера күндөрү	16.06.2020	https://www.youtube.com/watch?v=bkx2ZgO4_8c&t=29s
5	Теология жана Көркөм өнөр факультеттеринин карьера күндөрү	18.06.2020	https://www.youtube.com/watch?v=9e54-epJzyY
6	Коммуникация факультетинин карьера күндөрү	19.06.2020	https://www.youtube.com/watch?v=-4ttR3PsdYg&t=13s

4. УНИВЕРСИТЕТТИН МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН ЖАНА ЖӨНДӨМДҮҮЛҮКТӨРҮН БААЛО

АРТЫКЧЫЛЫКТАР

- Кампустук университет болуу
- Заманбап материалдык-техникалык база
- Студенттерге көрсөтүлгөн кызматтар
- Кыргызстандын алкагында эң мыкты китепкана жана иш кагаздарын жогорку деңгээлде жүргүзүү
- Акысыз билим берүү жана студенттерге көрсөтүлгөн материалдык жардам
- Бюджеттин ийкемдүүлүгү
- Ченемдик укуктук актылардын тактыгы жана түшүнүктүүлүгү
- Биргелешип башкаруу жана башкаруудагы ачык-айкындык
- Эки өлкөнүн ортосунда түзүлгөн эл аралык макулдашуу, каржылык жана административдик жаатта жакшы колдоо
- Эл аралык масштабда квалификациялуу кадрлар менен камсыз кылуу
- Болонья процессине шайкеш келген окуу пландары
- Ар кыл багыттагы билим берүү программалары
- Дипломдордун эквиваленттүүлүгү
- ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларына берилген стипендия
- Түрк дүйнөсүнөн жана башка мамлекеттерден студенттердин кабыл алынышы
- Коомдук жана маданий иш-чаралар
- Дистанттык билим берүү
- Илимий-изилдөө жана тажрыйба иштерин жүргүзүү жөндөмдүүлүгү
- Студенттерди тандоо жана кирүү сынактарын өткөрүү борбору
- Заманбап спорт комплекси
- Мезгилдүү басылып чыккан илимий журналдар
- Академиялык, коомдук, жеке менчик мекеме жана уюмдар, о.э. өкмөттүк эмес уюмдар менен кызматташтык

КЕМЧИЛИКТЕР

- Университет өзүнүн илимий-изилдөө жана тажрыйба жүргүзүү мүмкүнчүлүгүн эл аралык деңгээлде натыйжалуу колдоно албашы
- Эки өлкөнүн мыйзамдарындагы айырмачылыктардан улам университеттин иш алып баруусундагы көйгөйлөр
- Академиялык жана административдик бөлүмдөр сапат боюнча алдына так максат коё албагандыгы
- Сапат боюнча аң-сезимдин жеткиликтүү деңгээлде калыптана электиги
- Тендер жана сатып алууларды өткөрүүдө дуушар болгон көйгөйлөр
- Жогорку квалификациялуу профессордук-окутуучу кадрлардын жетишсиздиги жана окутуу жүгүнүн бирдей эмес бөлүштүрүлүшү
- Иш кагаздарын үч тилде жүргүзүүнүн кыйынчылыгы
- Окуу процессинде техникалык каражаттардын жана жабдуулардын натыйжалуу колдонулбашы
- Социалдык камсыздоо деңгээлинин төмөндүгү
- Академиялык кызматкерлердин эмгек келишиминин (1 жылдык) кыска мөөнөткө түзүлүшү
- Административдик кызматкерлерди кызматтан жогорулатуу тутумунун начарлыгы
- Көз карандысыз билим берүү программаларын иштеп чыгуудагы кыйынчылыктар
- Окуу китептерди жана мезгилдүү басылмаларды алуудагы кыйынчылыктар
- ЖОЖдон кийинки билим берүү программаларында студенттердин санынын аздыгы
- Университеттин илимий-изилдөө борборлорунун материалдык-техникалык базасынын начарлыгы жана кадрлардын жетишсиздиги
- Билим берүү жана маданият жаатында кызматташуудагы көйгөйлөр
- Илимдин доктору дипломдорун Кыргызстанда нострификациядан өткөрүү (эквиваленттүүлүгүн тастыктоо) кыйынчылыгы

МУМКҮНЧҮЛҮКТӨР

- Улуттук жана эл аралык деңгээлдеги билим берүү мекемелери, мамлекеттик, жеке менчик уюмдар, ишканалар жана өкмөттүк эмес уюмдар менен туруктуу кызматташуу
- Академиялык мобилдүүлүк программалары
- Кыргызстандын жогорку билим берүү тутумун дүйнөлүк билим берүү тутумуна интеграциялоо боюнча иш-аракеттер
- Жогорку квалификациялуу адистерге муктаждыктын дайыма өсүүсү
- Кыргызстандын табигый потенциалы жана өнүккөн тармактары
- Бүтүрүүчүлөрдү ишке тартуу
- Тил үйрөнүү боюнча Кыргызстандагы чоң мүмкүнчүлүк
- Кыргызстандын көп улуттуу болушунан улам ар түрдүү социалдык изилдөөлөрдү жүргүзүүгө ыңгайлуулук
- Орто Азия чөлкөмүндө эл аралык долбоорлорду ишке ашыруу дарамети
- Бүтүрүүчүлөрдүн ишке орношуу мүмкүнчүлүктөрү
- Өлкөнүн ичинде жана чет мамлекеттерде окуу-өндүрүштүк практикадан өтүү мүмкүнчүлүктөрү
- Улуттук жана эл аралык мекемелердин билим берүү жана илимий-изилдөө багытында кеңеш берүү кызматына муктаждыгы
- Түрк дүйнөсү жана цивилизациясы багытында илимий-изилдөө иш-чараларынын борборуна айлануусу

КООПТУУ ЖАГДАЙЛАР

- Жогорку билим берүүнү жөнгө салуудагы белгисиздик
- Жалпы орто билим берүүнүн сапатынын начарлашы
- Кыргызстан жана Түркиядан башка мамлекеттерден профессордук-окутуучулук кадрларды жумушка алуудагы көйгөйлөр
- Тездик менен өнүгүп жаткан технологияларга шайкеш келүүдөгү кыйынчылыктар
- Кыргызстандын мыйзамдарына байланыштуу товарлар менен кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуудагы кыйынчылыктар
- Саламаттыкты сактоо тармагындагы кыйынчылыктар
- Эки өлкөнүн ченемдик укуктук базасындагы айырмачылыктар

ИШ-ЧАРАЛАРГА БАЙЛАНЫШТУУ МААЛЫМАТТАР ЖАНА БААЛООЛОР

- Виза алуудагы кыйынчылыктар
- Дүйнөдө болуп жаткан саясий, экономикалык жана социалдык өзгөрүүлөр
- КТМУнун 2017-2021-жылдарды камтыган стратегиялык планы беш негизги максаттан жана аларга жетүүдө 19 милдет менен 74 стратегиядан турат. Бул максаттарды, милдеттерди жана стратегияны ишке ашыруу процессинде КТМУ төмөнкү багыттар боюнча алдыга умтулууну көздөйт:
- Билим берүүдө эл аралык марка болуу;
- Өзүнө тарткан илимий борбор болуу;
- Эл аралык аренада үлгүлүү жогорку жайы болуу;
- Коомчулук жана ишкерлер чөйрөсү үчүн чыныгы баалуулук болуу;
- Түрк дүйнөсүнүн биримдигинин калыптанышында жана өнүгүшүндө таасирдүү күч болуу;
- Дүйнөлүк илимге салым кошууда абройлуу жана белгилүү университет болуу.

5. ИЧКИ ТЕКШЕРҮҮНҮН ЖҮРГҮЗҮЛҮШҮНӨ КЕПИЛДИК БЕРҮҮ БОЮНЧА ЫРАСТАМА

ЖЕТЕКЧИЛИК

ОТЧЁТТУН ТАК ЖАНА ТУУРА ЭКЕНДИГИ ЖӨНҮНДӨ ЖЕТЕКЧИЛИКТИН ЫРАСТАМАСЫ

Мен, жетекчиликтин өкүлү катары, мага жүктөлгөн ыйгарым укуктардын негизинде ушул отчёттогу маалыматтардын ишенимдүү, так жана туура экендигин тастыктайм.

Ошондой эле отчёттогу иш-чаралар үчүн бөлүнгөн бюджеттик каражаттын өз максатында жана каржылык башкаруунун принциптерине ылайык колдонулгандыгын жана аткарылган иштердин мыйзамга ылайык ылайык жүргүзүлгөндүгүн билдирем.

Жетекчи катары берилген маалыматтарга жана анализдерге таянып кепилдик берем.

Бул отчётко киргизилбеген, администрациянын кызыкчылыгына каршы келген кандайдыр бир жагдайлар тууралуу маалыматка ээ эмес экенимди билдирем.

Проф., док. Алпаслан Жейлан
Ректор

6. КАРЖЫ БАШКАРМАЛЫГЫНЫН ЖЕТЕКЧИСИНИН ЫРАСТАМАСЫ

СТРАТЕГИЯЛЫК ПЛАНДОО БАШКАРМАЛЫГЫНЫН БАШЧЫСЫ

Мага жүктөлгөн ыйгарым укуктардын негизинде бул мекемеде бардык иштердин каржылык башкаруу жана текшерүү боюнча ченемдик укуктук ж.б. документтерге ылайык жүргүзүлгөндүгүн, бюджеттик каражаттын үнөмдүү жана натыйжалуу түрдө колдонулушун камсыз кылуу үчүн ички текшерүү иштеринин жүргүзүлгөндүгүн, көзөмөлдөнүп тургандыгын жана керектүү чаралардын көрүлүүсү тууралуу пикир жана сунуш иретинде жогорку жетекчиликке убагында отчет түрүндө билдиргенимди тастыктайм.

Университеттин 2020-жылдагы административдик иштердин отчетунун “Каржылык маалыматтар” бөлүмүндө орун алган маалыматтардын ишенимдүү, так жана туура болгондугун ырастайм.

Жейда Тугче Дөнмез
Стратегиялык пландоо
башкармалыгынын башчысы

КОРУТУНДУ

Мекемелердин өз максатына ылайык жүзөгө ашырган пландары алардын жетишкендигин көрсөтөт. Бул багытта ишмердүүлүгүн жүргүзгөн университетибиз өз максаттарын стратегиялык башкаруу аркылуу ишке ашырып жатат. Стратегиялык башкаруунун милдеттерин аныктоо, каржылык башкаруу жана текшерүү системасынын иштешин көзөмөлдөө, каражаттарды жалпы сапатты башкаруунун принциптерине ылайык башкаруу жана натыйжалуу түрдө колдонуу өтө маанилүү критерий болуп саналат. Стратегиялык артыкчылыктарды жана милдеттерди аныктоодо, жыйынтыктарга жетүүдө жана аларды мурун аныкталган жетишкендик көрсөткүчтөрүнүн негизинде баалоодо стратегиялык максаттын мааниси өтө зор.

Жогорку билим берүү комитети тарабынан жарыяланган “Жогорку окуу жайлардын аткарган иштери тууралуу отчет даярдоо боюнча колдонмого” ылайык даярдалган бул отчет 3 негизги бөлүмдөн турат. Биринчи жана экинчи бөлүмүндө университеттин миссиясы жана концепциясы, ыйгарым укуктары, милдеттери жана жоопкерчиликтери, ошондой эле 2018-жылдагы материалдык-техникалык инфратүзүмү, маалыматтык-технологиялык базасы, студенттер жана кызматкерлер тууралуу маалыматтар кенен берилген. Ал эми үчүнчү жана эң акыркы бөлүмүндө болсо, университеттин каржылык абалы боюнча маалыматтар деталдуу түрдө көрсөтүлүп, жүргүзүлгөн стратегиялык анализдердин натыйжасында университеттин артыкчылыктары, кемчиликтери, мүмкүнчүлүктөрү жана кооптуу жагдайлары тууралуу маалыматтар орун алган.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин студенттик шаарчасын куруу үчүн 2002-жылдын 8-январында Кыргызстандын борбору – Бишкек шаарынын “Жал” кичи районунда 85 гектар жер тилкеси бөлүнүп берилип, 2002-жылдын июнь айында курулуш иштери башталган.

Университеттин студенттик шаарчасын куруу долбоорунда ректораттын имараты, 11 факультеттин имараты, коомдук имараттар комплекси, студенттик жатаканалар, стадион жана ачык спорттук аянтчалар, кызматкерлердин колдонуусуна убактылуу мөөнөткө берилүүчү турак жайлар, конок үйү, теология факультетинин окуу-практикалык мечити, соода борбору, конгресс борбору, басмакана, туризм жана мейманкана иштетүү жогорку мектебинин окуу-практикалык борбору, кампалар, трансфарматордук станциялар, жашылдандырылган аянттар жана унаа токтотуучу жайлар орун алган.

Бул отчетто университеттин 2020-жылы аткарган административдик жана финансылык иштери, инфратүзүмү жана адам ресурстары, жүргүзгөн иш-чаралары тууралуу кенен маалымат берилген.

Университеттен да артык

www.manas.edu.kg

@manasuniv

@students.manas.edu.kg

@mediamanaskg

Manas University

Students.manas.edu.kg

Mediamanas.kg

MEDIAMANAS

Manas University

Mediamanaskg

720044, Бишкек, КЫРГЫЗСТАН

Тынчтык проспектиси, 156

+996 (2923) 54 19 41-47

Факс: +996 (312) 54 19 35

www.manas.edu.kg